

КАТАЛОГ

**сортів та гібридів
Селекційно-генетичного
інституту**

Дається коротка характеристика районованих і нових перспективних сортів озимої м'якої та твердої пшениці, озимого тритикале, озимого і ярого ячменю, кукурудзи, сорго, соризу, сояшнику, сої, нуту, гороху, люцерни, еспарцету, створених у Селекційно-генетичному інституті – Національному центрі насіннізнавства та сортовивчення.

© Селекційно-генетичний інститут –
Національний центр насіннізнавства та
сортівивчення (СГІ – НЦНС), 2009 р.

ЗАПРОШУЄМО ДО СЕЛЕКЦІЙНО-ГЕНЕТИЧНОГО ІНСТИТУТУ

Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення – одна з провідних установ сільськогосподарської науки в Україні.

Початок діяльності пов'язується з селекційним відділом, створеним у 1912 році при Одеському дослідному полі. Статус Національного центру наданий установі у 1999 році.

В інституті працюють 434 співробітники, з яких 106 наукових співробітників, зокрема 9 докторів та 62 кандидатів наук. Серед науковців 4 академіки та 1 член-кореспондент Української академії аграрних наук. У складі установи 12 наукових відділів та 3 лабораторії.

Наукова діяльність колективу інституту зосереджена на розробці теоретичних питань і нових методів селекції, насінництва та створенні на цій основі сортів і гібридів озимої м'якої і твердої пшениці, озимого та ярого ячменю, кукурудзи, соняшнику, гороху, сої, нуту, соргових культур, люцерни, еспарцету.

У Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні, занесено 167 сортів селекції СГІ (2009 р.).

Дослідження з селекції озимої пшениці розпочаті в інституті в 1912 році. Сьогодні метою цих робіт, які очолюють академіки УААН М.А.Литвиненко та С.П.Лифенко, є створення сортів інтенсивного типу з підвищеними адаптивними властивостями універсального використання на різних агрофонах.

За ознаками жаро- і посухостійкості одеські пшениці, без перебільшення, є кращими у світі. Але найбільш вираженими ознаками, які відрізняють їх від інших сортів, є винятково високі показники якості зерна сильних (Подяка, Знахідка одеська, Єдність, Землячка, Антонівка, Запорука, Леля, Турунчук, Дюк, Бунчук) і надсильних пшениць (Скарбниця, Безмежна, Писанка, Вдала, Зміна, Селянка, Куяльник, Пошана). Такі сорти відкривають можливість отримати «сильне» зерно в регіонах, які раніше такого не вирощували.

В останні роки в інституті отримані перші результати зі створення сортів з груповою та комплексною стійкістю до захворювань (Дальницька, Зразкова).

Продовжується робота з удосконалення напівкарликових сортів, які практично не вилягають і витримують найбільш високі агрофони та інтенсивні дощі. Потенціал їх врожайності перевищує 100 ц/га, але може бути реалізований лише при інтенсивних технологіях вирощування.

Уваги заслуговують сорти озимої твердої пшениці, культури, вперше у світовій селекції створеної в Селекційно-генетичному інституті в 1960 році академіком ВАСГНІЛ Ф.Г.Кириченком. Показники якості

макарон у цих сортів знаходяться на рівні кращих світових досягнень. При посіві озимої твердої пшениці на 300 тис. га і врожайності 40 ц/га країна буде повністю забезпечена високоякісною сировиною для макаронної промисловості.

Селекція ячменю в інституті була розпочата в 1916 році. У даний час висока результативність робіт зі створення сортів ярого та озимого ячменю (керівник – академік УААН А.А.Лінчевський) пов'язана з розробкою та впровадженням концепції на пристосованість до мінливих умов вирощування. Науковцями створено новий тип шестирядних сортів високоінтенсивного типу. Встановлено генотип сортів-дворучок і розроблено шляхи їхнього цілеспрямованого створення.

Широко поширений у виробництві сорт ярого ячменю Вакула (в держреєстрі з 2003 року), який вирізняється високим і стабільним врожаєм в усіх зонах країни, має велике вирівняне зерно, крупний колос, здатний до куціння на рівні дворядних стандартів (раніше шестирядні сорти погано кущились і мали мілке зерно), характеризується стійкістю до вилягання і хвороб. Особливо цінною є його висока посухостійкість. Великий попит у виробництві мають також сорти ярого ячменю Південний, Гетьман, Чарівний, Казковий, Водограй, Геліос, Командор, Еней, Всесвіт, ряд інших.

Створені за останні роки сорти озимого ячменю Метелиця, Зимовий, Трудівник, Достойний, Селена стар, Абориген занесені до держреєстру з прибавками врожаю над стандартами 28,5-48,0%.

Дослідження з селекції кукурудзи (керівник робіт – член-кореспондент УААН В.М.Соколов, директор інституту) спрямовані на створення гібридів найбільш пріоритетних напрямів використання – скоростиглих для зони Лісостепу і Полісся (ФАО 150-299), середньостиглих і середньоранніх інтенсивного типу для степової зони (ФАО 300-450), зернового та силосного призначення.

Постійна увага приділяється плануванню структури і обсягів первинного елітного й промислового насінництва, впровадженню у виробництво гібридів кукурудзи, створених в інституті. Набули поширення гібриди ОдМа 310 МВ, Одеський 360 МВ, Одеський 346 МВ, Одеський 385 МВ. Серед нових розробок – гібриди Евріка МВ, Кобза МВ, Новація МВ, Шаланда МВ, Легіон 400, Пірс МВ, Галера МВ, Діалог, Док МВ, Усмішка, Успіх МВ, Флагман.

Створені в установі сорти нової культури – соризу, дозволяють отримувати зерно, придатне для виробництва крупи, інших харчових продуктів.

Селекціонерам інституту належить пріоритет у створенні перших вітчизняних високоолійних, стійких до основних хвороб, перш за все до вовчка, гібридів соняшнику. У процесі реалізації цієї програми були селектовані зокрема такі широко відомі гібриди, як Одеський 123, Згода,

Одеський 249. Новітні гібриди – Анонс, Одор, Олівер 90, Символ, Базальт, Шанс, Антрацит, Селянин, Сюжет також відрізняються генетично обумовленою стійкістю до вовчка, несправжньої борошнистої роси, толерантністю до загущення та мають зручне промислове насінництво.

Роботи із зернобобовими культурами – горохом, соєю, нутом спрямовуються на створення сортів, адаптованих до вирощування в умовах півдня України, стійких до найбільш поширених захворювань, особливо до кореневої гнилі, з поліпшеними якісними властивостями отримуваної продукції, зокрема харчового призначення, технологічних у виробництві. Накопичені знання сприяли створенню сортів сої Аркадія одеська, Одеська 150А, Берегиня, Донька, Ельдорадо, Ятрань, Мельпомена, Фарватер; нуту – Розанна, Пам'ять, Антей, Пегас, Тріумф, Буджак; гороху – Світ.

Селектовані в інституті сорти, гібриди займали та займають значні площі посіву в багатьох регіонах. Так, сорт озимої пшениці Одеська 3 висівався свого часу майже на семи мільйонах гектарів, а кожний третій гектар озимої пшениці в Україні займав сорт Одеська 51.

Підтримуються двосторонні угоди з селекційними установами інших країн – Франції, Мексики, Угорщини, Туреччини, Росії, Молдови, Китаю, Румунії, Болгарії, на основі яких здійснюється створення сортів та гібридів, обмін науковими розробками, генетичним і вихідним селекційним матеріалом.

У підпорядкуванні інституту знаходяться 9 дослідних господарств із загальною площею ріллі 33 тис. га. Інститут та господарства його мережі щорічно виробляють близько 12 тис. тонн насіння вищих репродукцій.

У 2000 році при участі провідних селекціонерів інституту була створена спеціалізована насінницька фірма ЗАТ Селена. Їй надано виключне право на продаж насіння всіх сортів та гібридів СГІ.

З покупцями посівного матеріалу укладаються ліцензійні договори, які надають їм право на вирощування та продаж вирощеного насіння на законних підставах. Співробітники ЗАТ Селена, провідні спеціалісти інституту надають всім клієнтам кваліфіковану допомогу при виборі насіння з урахуванням специфіки сорту, умов його вирощування.

Адреса: 65036, м. Одеса, Овідіопольська дорога, 3, Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення.

Тел./факс: (0482) 37-23-08, 37-23-81, 39-54-05.

E-mail: selena-odessa@ukr.net

ЗМІСТ

Озима м'яка пшениця

1.	Альбатрос одеський	12
2.	Українка одеська	13
3.	Красуня одеська	14
4.	Одеська 267	15
5.	Вікторія одеська	16
6.	Леля	17
7.	Ніконія	18
8.	Знахідка одеська	19
9.	Селянка	20
10.	Застава одеська	21
11.	Зустріч	22
12.	Сирена одеська	23
13.	Куяльник	24
14.	Повага	25
15.	Кірія	26
16.	Пошана	27
17.	Дальницька	28
18.	Ліона	29
19.	Вдала	30
20.	Землячка	31
21.	Писанка	32
22.	Господиня	33
23.	Зміна	34
24.	Скарбниця	35
25.	Супутниця	36
26.	Оксана	37
27.	Антонівка	38
28.	Безмежна	39
29.	Запорука	40
30.	Косовиця	41
31.	Подяка	42
32.	Єдність	43
33.	Дюк	44
34.	Заможність	45
35.	Литанівка	46
36.	Отаман	47
37.	Турунчук	48
38.	Благодарка одеська	49

39.	Годувальниця одеська	50
40.	Місія одеська.	51
41.	Служниця одеська.	52
42.	Бунчук	53
43.	Красень	54
44.	Польовик	55

Озима тверда пшениця

1.	Айсберг одеський.	57
2.	Алий парус	58
3.	Дельфін.	59
4.	Аргонавт	60
5.	Перлина одеська	61
6.	Золоте руно	62
7.	Лагуна	63
8.	Гардемарин	64
9.	Бурштин	65
10.	Континент	66
11.	Таврида.	67

Озиме тритикале

1.	Зеніт одеський	69
2.	Ураган.	70
3.	Сувенір	71

Ярий ячмінь

1.	Сталкер.	73
2.	Адапт.	74
3.	Галактик	75
4.	Південний.	76
5.	Гетьман.	77
6.	Чудовий.	78
7.	Вакула.	79
8.	Чарівний	80
9.	Казковий	81
10.	Водограй.	82
11.	Геліос	83
12.	Командор	84
13.	Еней.	85
14.	Всесвіт.	86

Озимий ячмінь

1.	Росава	88
2.	Основа	89
3.	Метелиця	90
4.	Зимовий	91
5.	Трудівник	92
6.	Достойний	93
7.	Селена стар	94
8.	Абориген	95

Кукурудза

1.	ОдМа 310 МВ.	97
2.	Одеський 346 МВ.	98
3.	Одеський 385 МВ.	99
4.	Одеський 480 МВ.	100
5.	Одеський 360 МВ.	101
6.	Веселка МВ.	102
7.	Елегія МВ	103
8.	Евріка МВ	104
9.	Кобза МВ.	105
10.	Новація МВ.	106
11.	Шаланда МВ.	107
12.	Легіон 400	108
13.	Пірс МВ	109
14.	Галера МВ.	110
15.	Діалог	111
16.	Док МВ.	112
17.	Усмішка	113
18.	Успіх МВ	114
19.	Флагман.	115

Сорго, сориз

1.	Одеський 205	117
2.	Одеський 302	118
3.	Дарунок.	119
4.	Ізумруд	120
5.	Дружній.	121
6.	Кварц.	122
7.	Титан.	123
8.	Медовий F1.	124

9.	Фаворит	125
10.	Одеська 221	126

Соняшник

1.	Одеський 123	128
2.	Згода	129
3.	Одеський 249	130
4.	Анонс	131
5.	Одор	132
6.	Олівер 90	133
7.	Символ	134
8.	Базальт	135
9.	Шанс	136
10.	Антрацит	137
11.	Селянин	138
12.	Сюжет	139

Соя

1.	Аркадія одеська	141
2.	Мар'яна	142
3.	Одеська 150А	143
4.	Берегиня	144
5.	Васильківська	145
6.	Донька	146
7.	Ельдорадо	147
8.	Ятрань	148
9.	Мельпомена	149
10.	Фарватер	150

Нут

1.	Розанна	152
2.	Пам'ять	153
3.	Антей	154
4.	Пегас	155
5.	Тріумф	156
6.	Буджак	157

Горox

1.	Світ	159
----	------------	-----

Люцерна

1.	Радуга	161
2.	Зарниця.....	162
3.	Мрія одеська.....	163
4.	Світоч	164
5.	Єва	165
6.	Ласка	166
7.	Люба	167
8.	Росинка	168

Еспарцет

1.	Блиск.....	170
2.	Адам	171

ОЗИМА М'ЯКА ПШЕНИЦЯ

АЛЬБАТРОС ОДЕСЬКИЙ

У Реєстрі сортів рослин України з 1990 р. для вирощування в степовій і лісостеповій зонах країни. Занесений до Реєстру сортів рослин Росії з 1990 р.

Автори: М.А. Литвиненко, Ф.Г. Кириченко, А.Ф. Гержов та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Перший озимий сорт інтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах. За роки сортовипробування та у виробничих умовах врожайність становила 58,8-103,4 ц/га. Знаходиться в першому десятку сортів Реєстру України за рівнем врожайності.

* Широко впроваджений у степовій, лісостеповій зонах України. Посівна площа за останні роки складає 500-600 тис. га щорічно.

* Середньостиглий, вегетаційний період 278-282 дня.

* Середньорослий (92-104 см), стійкий до вилягання (7-8 балів).

* Морозостійкість вище середнього рівня (7-8 балів).

* Має високу посухо- та жаростійкість (8-9 балів).

* Стійкий до осипання зерна (7-8 балів), середньостійкий до проростання на пні (5-6 балів).

* Характеризується польовою стійкістю до бурої іржі (4-5 балів), борошнистої роси (5-6 балів), летючої сажки (3-4 бали).

Якість зерна: хлібопекарські властивості зерна відмінні, сила борошна 310-330 о.а., об'єм хліба 1360-1480 см³, вміст сирого білка 13,5-14,0%, клейковини 30,5-31,5%. Загальна оцінка хліба 4,3-4,9 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос остистий, неопушений, білий, циліндричний або трохи веретеноподібний, крупний (9-11 см), середньої щільності. Остюки грубі, зазубрені. Колоскова луска ланцетоподібної форми, з гострим зубцем, 3-4 мм завдовжки. Зерно червоне, овально-яйцеподібної форми. Маса 1000 зерен 35-37 г.

Агротехнічні вимоги: як сорт універсального типу характеризується високим рівнем позитивної реакції на підвищення агрофону і має відносно високий нижній поріг врожайності на непарових попередниках та при відхиленнях в технології вирощування. Строки сівби та норми висіву загальноприйняті для озимої м'якої пшениці.

Особливості сорту: багатолінійний із відпрацьованим інститутом-оригінатором оптимальним лінійним складом. У первинному насінництві необхідне збереження цього складу. Вирізняється винятково високою екологічною пластичністю і витривалістю до комплексу несприятливих умов вирощування.

УКРАЇНКА ОДЕСЬКА

У Реєстрі сортів рослин України з 1995 р. Занесений до Реєстру сортів рослин Росії з 1998 р. і Угорщини з 2000 р.

Автори: М.А. Литвиненко, А.Ф. Гершов та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Сорт інтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах. В державному і виробничих сортовипробуваннях урожайність склала 60,3-100,5 ц/га, що на 3,2-9,4% вище національних стандартів.

* Високопластичний, завдяки чому висівається у всіх зонах України та за її межами. Площа посіву останніми роками сягає 500-600 тис. гектарів щорічно.

* Середньопізностиглий, вегетаційний період 280-285 днів, дозріває на 2-3 дні пізніше від Альбатроса одеського.

* Середньорослий (88-98 см). Один із кращих сортів за стійкістю до вилягання (8-9 балів).

* Морозо-, зимостійкість середня (6-7 балів).

* Жаро- та посухостійкість вище середнього рівня (7-8 балів).

* Має польову стійкість до бурої іржі (4-5 балів), борошністої роси (5-6 балів), летючої сажки (4-5 балів) та інших хвороб.

Якість зерна: хлібопекарські якості високі, сильна пшениця. Вміст клейковини 30-31%, сирого білка 13,5-14,2%, сила борошна 345-360 о.а., об'єм хліба 1420-1510 см³. Загальна оцінка хліба 4,8-5,0 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос остистий, білий, циліндричний, крупний (9-10 см). Колоскова луска ланцетоподібної форми, нервація її слабо виявлена. Зубець гострий, 3-4 мм завдовжки. Плече злегка підняте, середніх розмірів. Кіль середньовиявлений. Зерно темно-червоне, овально-яйцеподібної форми, середніх розмірів. Маса 1000 зерен 35-40 г.

Агротехнічні вимоги: сорт універсального типу – придатний для вирощування по різних попередниках, добре реагує на високий агрофон. Можливе зрошення. Строки сівби та норми висіву загальноприйнятні.

Особливості сорту: чистолінійний, вирізняється однорідністю і стабільністю. У первинному насінництві окрім індивідуально-родинного добору допускається масовий добір. Високий генетичний потенціал врожайності, позитивна реакція на підвищення агрофону і винятково висока стійкість до вилягання забезпечують можливість вирощування сорту в умовах зрошення.

КРАСУНЯ ОДЕСЬКА

У Реєстрі сортів рослин України з 1997 р. Рекомендований для степової зони та південних районів Лісостепу країни.

Автори: М.А. Литвиненко, В.В. Козлов, А.Ф. Гержов та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Сорт інтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах.

* Високоврожайний – в різних сортовипробуваннях та на виробництві забезпечував урожай 73,6-93,6 ц/га, що на 3,8-12,4% вище інших сортів.

* Середньоранній, тривалість вегетаційного періоду 276-280 днів.

* Середньорослий (92-106 см), стійкий до вилягання (7-8 балів).

* Стійкий до осипання зерна, середньостійкий до проростання на пні в передзбиральний період (4-5 балів).

* Має польову стійкість до бурої (3-4 бали), жовтої (5-6 балів), стеблової іржі (3-4 бали), борошністої роси (3-4 бали).

* Морозо-, зимостійкість вище середнього рівня (6-7 балів).

* Virізняється високою стійкістю до жару і посухи (8-9 бала).

Якість зерна: відноситься до групи сильних сортів пшениці. Virізняється високими і сталими показниками якості зерна, зокрема: вміст клейковини 30,5-31,5%, сирого білка 13,3-14,5%, сила борошна 320-360 о.а., об'єм хліба 1450-1520 см³. Загальна оцінка хліба 4,9-5,2 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос білий, остистий, циліндричної форми, 9-10 см завдовжки, середньої щільності. Остюки рівні довжині колоса, цупкі, ламкі, зазубрені. Колоскова луска ланцетоподібної форми. Плече злегка припідняте, середньої величини. Кільовий зубець гострий, довгий (4-5 мм). Зерно червоне, яйцеподібної форми, скловидне, virізняється високою масою 1000 зерен (38-46 г).

Агротехнічні вимоги: придатний для вирощування як по кращих попередниках, так і на середніх та низьких агрофонах. Норма висіву 4,5-5,0 млн. схожих зерен на гектар. Строки сівби загальноприйняті для озимої пшениці в конкретних умовах. Має підвищену чутливість до ранніх строків сівби.

Особливості сорту: virізняється винятково високою посухо-, жаростійкістю. Формує крупне, високонатурне зерно з високими технологічними показниками якості.

ОДЕСЬКА 267

У Реєстрі сортів рослин України з 1997 р.

Автори: Д.О. Долгушин, Р.Є. Шестопалова, А.М. Хейфець та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* За роки конкурсного сортовипробування середній врожай склав 57,6 ц/га (у стандарту Обрій 48,3 ц/га). Характеризується високою екологічною пластичністю, підвищеною конкурентоздатністю до бур'янів.

* Середньостиглий, досягає пізніше Одеської 51 на 3-4 дні. Потреба в яровизації середня, чутливість до фотоперіоду підвищена.

* Висока морозо- і посухостійкість. Жаростійкість на рівні стандартів для степової зони.

* Стійкий до жовтої іржі (6-7 балів), септоріозу (6-7 балів), слабо уражується летючою сажкою (5 балів), середньо – борошнистою россою (4 бали), твердою сажкою (3-4 бали), фузаріозом колоса (3-4 бали), сильно – бурєю іржею (1-3 бали).

* Висока стійкість до проростання та осипання, середня – до вилягання.

Якість зерна: належить до групи сильних пшениць. Сила борошна 280-350 о.а., вміст клейковини 28-30%, вміст білка 13,0-13,9%, об'єм хліба із 100 г борошна 1480 см³. Загальна оцінка хліба 4,8 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Середньорослий (110-120 см). Колос веретеноподібний, довгий (9-10 см), щільний (23 колоски/10 см стрижня). Після дозрівання колос і стебло білого кольору. Колоскова луска ланцето-видовжена, з добре виявленою нервацією. Зубець колоскової луски прямий, короткий (1,7-2,0 мм). Плече вузьке, скошене. Кіль добре виявлений, доходить до основи луски. Остяки середньої довжини, не перевищують довжини колоса, розходяться в сторони, цупкі. Зерно червоне, крупне (маса 1000 зерен 38,0-42,8 г), яйцеподібної форми, борозенка неглибока. Листя середніх розмірів, неопушені. Продуктивна кущистість висока.

Агротехнічні вимоги: один з найменш вимогливих до умов вирощування сортів, тому рекомендується для гірших попередників. Негативна реакція на ранньо- та пізньоосінні строки сівби виявлена меншою мірою, порівняно з іншими сортами. Ефективно окупує витрати на основні азотні добрива та підживлення у посушливі роки. При внесенні N 80-100 кг/га збільшення зборів зерна складає 3-4 ц/га; вміст білка зростає на 1,2-1,8%; сила борошна на 80-150 о.а. У роки з підвищеною кількістю опадів збільшення дози підживлення (N 90-120 кг/га) може призвести до вилягання рослин.

ВІКТОРІЯ ОДЕСЬКА

У Реєстрі сортів рослин України з 1998 р. Рекомендований для Степу, Лісостепу та Полісся країни.

Автори: М.А. Литвиненко, А.Ф. Гержов, Н.О. Гончарук та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Сорт озимої пшениці інтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах.

* Високорожайний – за роки сортовипробування в інституті, на сортодільницях та у виробничих умовах врожаї досягали 69,2-104,6 ц/га, з перевищенням національних стандартів на 3,9-13,4%.

* Середньопізньостиглий, тривалість вегетаційного періоду 282-286 днів. Виколюється і дозріває на 2-4 дні пізніше Альбатроса одеського.

* Середньорослий (95-115 см), стійкий до вилягання (7-8 балів).

* Стійкий до осипання та проростання зерна в колосі.

* Посухо- та жаростійкість підвищені (8-9 балів).

* Зимостійкість вище середнього рівня (7-8 балів).

* Virізняється польовою стійкістю до бурої (5-6 балів), стеблової (4-5 балів), жовтої іржі (6-7 балів), борошнистої роси (4-5 балів), добре виявленою толерантністю до фузаріозного захворювання колоса та вірусу жовтої карликовості ячменю (ВЖКЯ).

Якість зерна: відноситься до групи сильних сортів пшениці. Сила борошна 320-380 о.а., вміст клейковини 30,4-33,5%, сирого білка 13,9-14,2%, об'єм хліба 1330-1480 см³. Загальна оцінка хліба 4,6-4,9 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос остистий, білий, циліндричний до веретеноподібного, крупний (9-11 см). Остюки білі, довгі, колоскова луска овальна. Зубець середньої довжини, гострий, прямий. Плече колоскової луски злегка скошене, середніх розмірів. Зернівка червона, середньої величини (маса 1000 зерен 35-39 г), скловидна, овально-яйцеподібна.

Агротехнічні вимоги: позитивно реагує на підвищення агрофону та зрошення. Придатний для вирощування по непарових попередниках. Висока ефективність пізньоосіннього підживлення азотними добривами перед припиненням осінньої вегетації. Витривалий до ранніх і пізніх строків сівби. Строки сіву оптимальні для зони, норми висіву загальноприйнятні.

Особливості сорту: виділяється унікальним поєднанням високої продуктивності, широкої екологічної пластичності та відмінними показниками якості зерна. Має підвищену витривалість до зниження агрофону і відхилення строків сівби від оптимальних.

ЛЕЛЯ

У Реєстрі сортів рослин України з 2000 р. Рекомендований для вирощування у степовій зоні країни.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Високоврожайний, з високою продуктивною кущистістю.
- * Середній врожай за роки сортовипробування склав 67,2-98,7 ц/га, що на 7,8-11,2% перевищує стандарти.
- * Середньоранній, тривалість вегетаційного періоду 285-290 днів, але в деякі роки досягає одночасно із скоростиглою групою сортів. Чутливість до фотоперіоду низька, яровизаційна потреба середня.
- * Морозостійкість на рівні Альбатроса одеського.
- * Зимостійкість, посухостійкість та жаростійкість високі.
- * Середньо уражується борошністою росюю (4 бали), бурою іржею (4 бали), жовтою іржею (4 бали), летючою сажкою (4 бали), твердою сажкою (3-4 бали), фузаріозом колоса (3-4 бали).
- * Стійкість до вилягання, осипання та проростання на пні висока.

Якість зерна: належить до групи сильних пшениць. Сила борошна 385-492 о.а., вміст клейковини 27,8-29,8%, білка 13,1-14,0%, вихід борошна 74%. Загальна оцінка хліба 5,0 балів.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Відноситься до короткостеблового типу (90-95 см). Колос веретеновидний, середній за довжиною (7,5-9,0 см), щільний. Після дозрівання колос та стебло мають бронзовий відтінок. Колоскова луска яйцевидна, з добре виявленою нервацією. Зубець колоскової луски прямий, тонкий, середньої довжини. Плече вузьке, скошене або пряме, киль добре виявлений. Остюки середньої довжини, розходяться в сторони, середньоупкі, солом'яно-жовті. Зерно червоне, середнє за крупністю (маса 1000 шт. 37-40 г), яйцевидної форми, борозенка неглибока. Форма куща сланка. Листя середні за довжиною і шириною, яскраво-зеленого кольору, воскова поволока майже відсутня.

Агротехнічні вимоги: сорт інтенсивного типу, рекомендується для звичайних і кращих умов вирощування (інтенсивні технології, кращі попередники та на зрошенні). Добре окупує витрати при застосуванні високих доз азотних добрив. При зрошенні можливе внесення до 120 кг/га N. При внесенні 100 кг/га аміачної селітри урожай зерна збільшується на 3-4 ц/га, вміст білка на 1,2-1,8%, сила борошна на 80-150 о.а. Негативно реагує на дуже ранні строки сівби.

НІКОНІЯ

У Реєстрі сортів рослин України з 2000 р.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Сорт універсального типу за ступенем інтенсивності.
- * Високоврожайний – за роки конкурсних випробувань урожай складав 60,7-92,8 ц/га, що на 4,8-6,9 ц/га вище сорту-стандарту.
- * Середньоранній. Потреба в яровизації більша за середню, чутливість до фотоперіоду – середня.
- * Високоморозостійкий (7-8 балів) та посухостійкий (7-9 балів).
- * Стійкий до бурої іржі (6-7 балів), септоріозу (6-7 балів), слабо уражується борошнистою россою (5 балів), жовтою іржею (5 балів), летючою сажкою (5 балів), середньо – твердою сажкою (4 бали), сильно – фузаріозом колоса (2-3 бали). У роки епіфітотій грибних захворювань має значні переваги за врожайністю перед іншими сортами степової та лісостепової зон.
- * Стійкий до вилягання та осипання.

Якість зерна: належить до групи сильних пшениць. Сила борошна 380-486 о.а., вміст клейковини 29,4-32,2%, вміст білка 13,8-15,0%, вихід борошна 72%. Загальна оцінка хліба 5,0 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Короткостебловий (94 см). Колос веретеновидної форми, великий, з бронзовим відтінком, з щільністю 19-23 колоски/10 см довжини колосового стрижня. Колоскова луска середньої довжини і ширини, яйцевидної форми, з добре виявленою нервацією. Зубець колоскової луски прямий, тонкий, гострий, середньої довжини, ості розходяться в сторони. Зерно червоне, середніх розмірів (маса 1000 зерен 38-42 г), яйцевидної форми.

Агротехнічні вимоги: добре пристосований для вирощування як за звичайною, так і за інтенсивною технологіями. Завдяки високим морозо-, зимо-, посухостійкості, а також комплексній стійкості до хвороб забезпечує найбільш сталі врожаї при мінливих умовах вирощування. Добре реагує на основні мінеральні добрива та підживлення. Підвищені дози азотних добрив забезпечують отримання зерна сильної пшениці практично у всі роки, навіть за сильних епіфітотій іржі та у роки, коли у інших сортів зерно проростає на пні. При внесенні 100 кг/га аміачної селітри урожай зерна зростає на 3-4 ц/га, вміст білка на 1,2-1,8%, сила борошна на 80-180 о.а. Має підвищену толерантність до гербіцидів типу ростових речовин (2,4-Д та Діален).

ЗНАХІДКА ОДЕСЬКА

У Реєстрі сортів рослин України з 2001 р. Рекомендований для степової і лісостепової зон країни.

Автори: М.А. Литвиненко, Н.О. Гончарук, А.Ф. Гержов та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Високопродуктивний – в різних сортовипробуваннях забезпечив урожай 62,4-105,6 ц/га, що на 3,7-12,5% вище стандартів. Особливо вирізняється за врожайністю у роки з посухою у другій половині вегетації.

* Один з найбільш скоростиглих сортів, тривалість вегетаційного періоду складає 271-275 днів. Виколюється і дозріває на 6-7 днів раніше Альбатроса одеського.

* Середньорослий (85-100 см), з високою стійкістю до вилягання, осипання і проростання зерна на пні.

* Морозостійкість вища середнього рівня (7-8 балів).

* Високостійкий до посухи в різні фази розвитку.

* Має польову стійкість до бурі (5-6 балів), жовтої іржі (3-7 балів), толерантний до стеблової іржі (4-5 балів) та фузаріозу колоса (4-5 балів).

Якість зерна: сильна пшениця. Вміст сирого білка становить 13,8-14,7%, клейковини 31,6-34,5%, сила борошна 346-457 о.а., об'єм хліба 1480-1520 см³. Загальна оцінка хліба 4,6-5,4 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос неопущений, остистий, циліндричний, середньої щільності, ледь похилений при дозріванні. Остюки середньої грубості, білі, розходяться урізноміч. Колоскова луска овальної форми, середніх розмірів. Форма плеча скошена, зубець колоскової луски злегка зігнутий, середньої довжини. Кіль середньовиявлений. Зернівка червона, овально-яйцеподібної форми, крупна (маса 1000 зерен 38-41 г).

Агротехнічні вимоги: середньовимогливий до умов вирощування. Добре реагує на підживлення та зрошення. Норма висіву 4,5-5,0 млн. схожих зерен на гектар. Строки сівби загальноприйняті для озимої м'якої пшениці.

Особливості сорту: має унікальне поєднання скоростиглості, високої врожайності, підвищеної морозостійкості, відмінних технологічних показників якості зерна. У виробництві такі скоростиглі сорти, як Знахідка одеська, повинні займати 12-15% сортових посівів озимої пшениці.

СЕЛЯНКА

У Реєстрі сортів рослин України з 2001 р.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Універсального типу – добре пристосований для вирощування як за звичайною, так і за інтенсивною технологіями.
- * Високоурожайний, середній врожай за 1994-1997 рр. склав 56,0-54,5 ц/га. Потенційна врожайність перевищує 100 ц/га. Багатолінійний сорт (до його складу входить 8 біотипів).
- * Середньоранній, колоситься на день пізніше Альбатроса одеського. Потреба в яровизації середня, чутливість до фотоперіоду низька.
- * За морозостійкістю подібний або перевищує сорт Альбатрос одеський.
- * Жаростійкість і посухостійкість високі (8-9 балів).
- * Стійкий до жовтої іржі (7-8 балів), середньо уражується борошнистою росою (4 бали), бурюю іржею (3-4 бали), летючою сажкою (4 бали), септоріозом (5 бали), сильно – твердою сажкою, фузаріозом колоса.
- * Дуже стійкий до вилягання та осипання.

Якість зерна: належить до надсильних пшениць, один з кращих серед сортів вітчизняної та світової селекції. Сила борошна до 630 о.а., вміст білка 13,5-14,4%, клейковини 29,3-31,0%, вихід борошна 73%. Загальна оцінка хліба 5,0 бали.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Середньорослий (85-100 см). Колос веретеновидний, нещільний (18-20 колосків/10 см довжини), колоскова луска середніх розмірів, яйцевидно-овальної форми. Зубець короткий, прямий, плече на нижніх лусках середньої ширини. Кіль незазублений (крім кільового зубця), доходить до основи луски. Остюки середньої довжини і цупкості, розходяться в сторони. Зерно червоне, середньої крупності (маса 1000 зерен 38-42 г), яйцевидної форми, борозенка неширока і неглибока. Форма куца напіврозкидиста, куцистість висока (2-3 продуктивних стебел на рослину).

Агротехнічні вимоги: ранні строки сівби негативно впливають на ріст і розвиток рослин. Один з сортів, найбільш придатних для отримання продовольчого зерна високої якості, але потрібні весняні підживлення азотними добривами (65-90 кг/га). При внесенні 100 кг аміачної селітри прибавка врожаю складає 4-5 ц/га, білка 40-50 кг/га, сили борошна 80-120 о.а. Завдяки багатолінійності сорту елітне насінництво повинно здійснюватися на основі оригінального насіння, отриманого від автора.

ЗАСТАВА ОДЕСЬКА

У Реєстрі сортів рослин України з 2002 р. Рекомендований для вирощування в степовій і лісостеповій зонах України.

Автори: А.В. Абакуменко, М.А. Литвиненко, О.М. Пташенчук та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Сорт інтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах.

* Високопродуктивний за рахунок високого кущіння (600-750 продуктивних стебел на 1 м²) та високоозерненого колоса (55-62 зерен). В різних сортовипробуваннях забезпечив урожай 67,0-102,6 ц/га з перевищенням національних стандартів на 4,3-16,5 %.

* Відноситься до середньоскоростиглої групи, тривалість вегетаційного періоду 275-279 днів.

* Середньорослий (95-105 см), високостійкий до вилягання, осипання та проростання на пні.

* Морозо-, зимостійкість середня (6-7 балів), посухостійкість висока (7-8 балів).

* Стійкий до борошнистої роси (5-6 балів), бурої іржі (6-7 балів), толерантний до фузаріозу колоса. Стебловою та жовтою іржею уражається на середньому рівні (3-4 балів).

Якість зерна: відповідає вимогам до сильних пшениць. Вміст клейковини 28,0-29,5%, сирого білка 13,5-14,0%, сила борошна 356-480 о.а., об'єм хліба 1490-1530 см³. Загальна оцінка хліба 4,7-5,3 бала. Один із кращих сортів за величиною і стабільністю показників якості зерна.

Апробаційні ознаки: різновид лютесценс. Колос циліндричний, довгий (9,5-10,5 см). Колоскова луска овальної форми. Зубець її короткий, прямий. Плече середніх розмірів, пряме. Кіль середньовиявлений. Зернівка червона, продовгувато-овальна, середньої крупності (маса 1000 зерен 33-35г).

Агротехнічні вимоги: добре реагує на поліпшення агрофону, витривалий до вирощування по непарових попередниках. Строки сівби та норми висіву загальноприйняті. Фунгіциди доцільні тільки в роки епіфітотій захворювань.

Особливості сорту: має винятково високу позитивну реакцію на внесення мінеральних добрив, особливо азотних. Придатний для вирощування в умовах зрошення.

ЗУСТРІЧ

У Реєстрі сортів рослин України з 2002 р.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Сорт високоінтенсивного типу з урожайністю до 95-100 ц/га, має переваги над сортами-стандартами у всіх ґрунтово-кліматичних зонах України. В середньому за 2 роки державного сортовипробування перевершив за врожаєм показники сортів-стандартів в Степу на 1,53 ц/га (3,9%), в Лісостепу на 5,2 ц/га (12,1%), в Поліссі на 5,23 ц/га (13,6%).

* Середньоранній, із середньою потребою в яровизації та низькою чутливістю до фотоперіоду.

* Степового екотипу, з високою екологічною пластичністю та посухо-, жаростійкістю.

* Морозостійкість вище середньої.

* Стійкий до жовтої іржі (8-9 балів), септоріозу (6 балів), летючої сажки (7 балів), середньостійкий до ураження борошністою росюю (4-5 балів), бурюю іржею (4-5 балів), твердою сажкою (3-4 бали), фузаріозом колоса (4 бали).

* Стійкий до вилягання, осипання та проростання на пні.

Якість зерна: належить до сильних пшениць. Сила борошна 300-385 о.а., вміст білка 12,3-13,5%, клейковини 27,4-28,6%, вихід борошна 73%, об'єм хліба 1350 см³. Загальна оцінка хліба 4,6-5,0 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Короткостеблового типу (85-95 см). Колос веретеновидний, білий, неопушений, середній за довжиною (8-10 см), не щільний (19-20 колосків/10 см довжини колосового стрижня), остюки середньої довжини, розходяться в сторони, цупкі. Колоскова луска яйцевидна. Плече середньої ширини або вузьке, трохи скошене. Зубець колоскової луски прямий, короткий (3-4 мм), трохи зігнутий до середини. Зернівка яйцевидно-овальної форми, середньої крупності (маса 1000 зерен 38-41 г). Куц пряmostоячий.

Агротехнічні вимоги: строки сівби оптимальні та пізні в умовах посушливої осені. Добре реагує на основні добрива та підживлення, в першу чергу азотом. При підживленні 100 кг/га аміачною селітрою урожайність зростає на 3-4 ц/га, вміст білка на 1,3-1,5%, сила борошна на 60-110 о.а. Сорт толерантний до гербіцидів типу ростових речовин. Для обробки посівів бажано застосовувати суміш гербіцидів Гранстар (10 г/га) та Діален (0,5 л/га). Особливістю сорту є ознака крупності зерна, стабільна в різних природно-кліматичних умовах, а також невисока куцистість, у зв'язку з цим норму висіву слід збільшувати на 5-10%.

СИРЕНА ОДЕСЬКА

У Реєстрі сортів рослин України з 2002 р. Рекомендований для степової і лісостепової зон країни.

Автори: М.А. Литвиненко, Н.О. Гончарук, А.Ф. Гержов та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Сорт інтенсивного типу, універсального використання на різних агрофонах.

* Високоврожайний. В різних сортовипробуваннях отримані врожаї 56,3-140,2 ц/га, що на 3,8-28,5% вище інших комерційних сортів.

* Середньоранній, тривалість вегетаційного періоду 279-283 дні.

* Середньорослий (98-114 см), стійкий до вилягання (8 балів), осипання та проростання на пні.

* Вирізняється підвищеною морозо-, зимостійкістю (8-9 балів) та жаро-, посухостійкістю (8-9 балів).

* Має польову стійкість до борошнистої роси (3-4 бали), бурої (4-5 балів), жовтої іржі (4-5 балів), толерантний до стеблової іржі (3-4 бали) та фузаріозу колоса (5-6 балів).

Якість зерна: відноситься до групи сильних пшениць. Вміст клейковини 30,3-33,2%, сирого білка 13,6-13,8%. Сила борошна 330-385 о.а. Об'єм хліба 1430-1520 см³. Загальна оцінка хліба 4,4-4,9 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос білий, остистий, веретеноподібний, середньої щільності, 9-11 см завдовжки. Колоскова луска овально-яйцеподібної форми, середніх розмірів. Плече її пряме, 2-3 мм завширшки. Зубець прямий, гострий, 2-3 мм завдовжки. Остюки білі, довгі, середньої цупкості, ледь розлогі. Зернівка яйцеподібної форми, червона, крупна (маса 1000 зерен 36-44 г), скловидна. Чубок зернівки вкритий волосками середньої довжини.

Агротехнічні вимоги: має високий потенціал врожайності, водночас краще від інших сортів витримує середні та низькі агрофони. Рекомендується для вирощування як по парових, так і непарових попередниках. Норма висіву 4,5-5,0 млн. схожих зерен на гектар в оптимальні для озимої пшениці строки.

Особливості сорту: формує крупне високонатурне зерно. Вирізняється підвищеною витривалістю до низьких агрофонів.

КУЯЛЬНИК

У Реєстрі сортів рослин України з 2003 р.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Високоврожайний. За роки державного сортовипробування з урожайністю 67,2-93,7 ц/га перевершив сорти-стандарти в степовій зоні на 8,7, в Лісостепу на 5,2, Поліссі на 9,2 ц/га. Максимальна врожайність склала 108 ц/га.

* Середньоранній, з середньою потребою в яровизації та низькою чутливістю до фотоперіоду.

* Посухо- та жаростійкість підвищені.

* Зимостійкість вище середньої.

* Стійкий до жовтої іржі (8-9 балів), септоріозу (6-7 балів), летючої сажки (6 балів), середньостійкий до ураження борошнистою росюю (4-5 балів), бурюю іржею (4 бали), твердою сажкою (4 балів), фузаріозом колоса (4 бали).

* Дуже стійкий до проростання зерна на пні.

Якість зерна: за показниками якості зерна один з кращих сортів в Україні, віднесений до надсильних пшениць. Сила борошна 460-510 о.а., вміст клейковини 27,5-28,7%, вміст білка 13,0-13,7%, вихід борошна 76%. Загальна оцінка хліба 5,0 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос остистий, білий, неопушений, ості білі, зерно червоне. Рослини низькорослі (85-95 см). Стебло середньої товщини, міцне, форма куща сланка або проміжна. Продуктивна кущистість висока. Колос веретеновидної форми, солом'яно-жовтого кольору, середньої довжини (8-9 см), нещільний (18-22 членики/ 10 см колосового стрижня). Колоскова луска яйцевидної форми (8-9 мм), нервація середньовиявлена. Зубець колоскової луски короткий, прямий. Плече середнє за шириною, пряме. Кіль добре виражений, доходить до основи луски. Ості середньої довжини та цупкості, розходяться в сторони. Зерно яйцевидно-овальне, середньої крупності. Маса 1000 зерен 40-42 г.

Агротехнічні вимоги: можна вирощувати після кращих і масових попередників, добре реагує на підживлення азотними добривами. При внесенні 100 кг аміачної селітри урожай зерна зростає на 4-5 ц/га, вміст білка до 2%, сила борошна 80-150 о.а. Один із сортів, найбільш придатних для отримання продовольчого зерна високої якості. Дуже ранні строки сівби негативно впливають на подальший ріст і розвиток рослин.

ПОВАГА

У Реєстрі сортів рослин України з 2003 р., рекомендований для степової зони.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

* Високоврожайний. За роки випробувань в інституті урожайність склала 65,1 ц/га (на 4,5 ц/га вище стандарту Альбатрос одеський). За роки держсортіввипробування у всіх зонах України при урожайності 51,6-78,7 ц/га перевищення стандартів склало 4,6-8,2 ц/га.

* Середньоранній, з потребою в яровизації трохи вище середньої та з середньою чутливістю до фотоперіоду.

* Зимо-, морозостійкість та посухостійкість високі.

* Стійкий до жовтої іржі (8-9 балів), летючої сажки (7-8 балів) септоріозу (6 балів), середньо уражується борошнистою россою (3-4 бали), бурою іржею (3 бали), фузаріозом колоса (3-4 бали), сильно – твердою сажкою (2-3 бали).

* Стійкість до вилягання та осипання добра.

Якість зерна: належить до групи цінних сортів. Сила борошна 380 о.а., вміст білка 12,5-13,8%, клейковини 26,7-27,8%, вихід борошна 75%. Загальна оцінка хліба 4,7 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Висота рослин 87-95 см, форма куща сланка, продуктивна кущистість висока. Колос веретеновидної форми, середньої довжини і щільності. Ості середньої цупкості, розходяться в сторони. Колоскова луска яйцевидно-овальна, завдовжки 8-9 мм, з середньовираженою нервацією. Зубець колоскової луски прямий, тонкий, гострий, короткий. Кіль добре виражений, доходить до основи луски. Плече пряме, середньої ширини. Зернівка яйцевидно-овальна, червона, маса 1000 зерен 37,7-41,7 г.

Агротехнічні вимоги: напівінтенсивного типу, рекомендується для вирощування за звичайною технологією, переважно по непарових попередниках. Менш чутливий, ніж інші подібні сорти, до строків осінньої сівби – при дуже ранній і пізній сівбі менше знижує урожайність. Від інших напівінтенсивних сортів відрізняється також меншою чутливістю до екстремальних факторів зимівлі та весняно-літніх посух. При внесенні 100 кг/га аміачної селітри урожай збільшується на 3-4 ц/га, вміст білка на 1,2-1,4%, сила борошна на 70-90 о.а. Завдяки короткому, міцному стеблу не вилягає при підвищених дозах азотних добрив. Рекомендується переважно для східних областей України.

КІРІЯ

У Реєстрі сортів рослин України з 2004 р., для вирощування у центральній зоні Степу і Лісостепу.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Високопродуктивний сорт інтенсивного типу. За роки випробування з урожайністю 68,9-92,3 ц/га перевищив кращий стандарт для степової зони на 4,6-6,9%

* Середньоранній. Яровизаційна потреба більша за середню, чутливість до фотоперіоду низька.

* Морозо-, зимостійкість на рівні стандарту, Альбатроса одеського.

* Підвищена стійкість до несприятливих умов довкілля у весняно-літній період.

* Стійкий до жовтої іржі (8-9 балів), летючої сажки (7 балів), слабо уражується септоріозом (5-6 балів), середньо – борошнистою рососою (3-4 бали), бурюю іржею (3-4 бали) твердою сажкою (3 бали), фузаріозом колоса (3-4 бали).

* Стійкий до вилягання та осипання.

Якість зерна: належить до сильних пшениць. Сила борошна 350-420 о.а., вміст клейковини 28,1-29,4%, вміст білка 13,1-13,9%, вихід борошна 72%. Загальна оцінка хліба 5,0 бала;

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Короткостеблового типу (65-86 см). Кущ сланкої форми. Колос солом'яно-жовтого кольору, середньої довжини (8-9 см) та щільності (22 членики на 10 см довжини стрижня). Остюки середньої довжини, цупкі, солом'яно-жовті. Колоскова луска середніх розмірів, яйцевидна, з добре вираженою нервацією. Зубець середньої довжини, прямий, гострий. Плече вузьке, скошене, кіль добре виявлений, доходить до основи луски. Зерно червоне, яйцевидної форми, середнього розміру (маса 1000 шт. 41,6 г). Продуктивна кущистість висока.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування переважно за інтенсивною технологією, з розміщенням по кращих попередниках (пари, просапні та зернобобові культури, кормові трави). Висока стійкість до хвороб і вилягання дає можливість застосовувати підвищені дози азотних та фосфорно-калійних добрив. При внесенні 100 кг/га аміачної селітри урожай зерна збільшується на 4-5 ц/га, вміст білка на 1,2-1,8%, сила борошна на 80-150 о.а. Сорт придатний для отримання високоякісного продовольчого зерна. Реакція на вплив строків сівби звичайна. Має підвищену толерантність до гербіцидів типу ростових речовин (2,4-Д, Діален).

ПОШАНА

У Реєстрі сортів рослин України з 2004 р., для вирощування у степовій та лісостеповій зонах.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Високоінтенсивний. За роки конкурсного випробування перевищив стандарт Альбатрос одеський на 4,3 ц/га. Максимальний врожай склав 93,4 ц/га (2005 р.).

* Середньоранній, з середньою потребою в яровизації та низькою чутливістю до фотоперіоду.

* Має надміцну соломину і не вилягає при вирощуванні на високих агрофонах.

* Морозостійкість вища від середньої (5-6 балів).

* Посухо- та жаростійкість високі (8-9 балів).

* Стійкий до жовтої іржі (8-9 балів), летючої сажки (7 балів), середньо уражується борошнистою росою, бурюю іржею, твердою сажкою, септоріозом, фузаріозом колоса.

* Стійкий до осипання.

Якість зерна: належить до надсильних пшениць. Сила борошна 425 о.а., вміст білка 13,5-14,4%, клейковини 30,6%, вихід борошна 74%, об'єм хліба із 100 г борошна 1450 см³. Загальна оцінка хліба 5,0 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Короткостеблового типу (90-105 см). Продуктивна куцистість середня (до 4 стебел на рослину). Колос білого кольору, веретеноподібної форми, середній за довжиною (8-10 см), середньої щільності. Остюки рівні, середньої довжини, середньої цупкості. Колоскова луска яйцевидно-овальної форми, з добре вираженою нервацією, зубець короткий, прямий. Плече середньої ширини, трохи скошене. Зернівка крупна (маса 1000 зерен 40-42 г), яйцевидно-овальної форми, червона.

Агротехнічні вимоги: найбільш пристосований до інтенсивної технології вирощування. Зовсім непридатні стерневі попередники та соняшник. Дуже ранні строки сівби негативно впливають на подальший ріст і розвиток рослин. Один із найкращих сортів за якістю зерна, але для цього потрібний підвищений вміст азоту у ґрунті (N 60-90 ц/га). При 100 кг/га аміачної селітри збільшення урожаю зерна складає 3-5 ц/га, вмісту білка 1,3-1,6%, сили борошна до 100 о.а. Недостатньо стійкий до проростання зерна в колосі, тому збирання врожаю повинно здійснюватися одразу після дозрівання.

ДАЛЬНИЦЬКА

У Реєстрі сортів рослин України з 2005 р. Рекомендований для вирощування в степовій і лісостеповій зонах країни.

Автори: А.В. Абакуменко, М.А. Литвиненко, О.М. Пташенчук та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Сорт інтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах.

* Врожайність висока. У державному випробуванні забезпечив урожайність 56,2-99,1 ц/га, що на 3,7-11,4% вище національних стандартів.

* Середньоранній, тривалість вегетаційного періоду 274-278 днів.

* Середньорослий (95-102 см), стійкий до вилягання (7-8 балів), осипання зерна та проростання на пні.

* Має середній рівень морозо-, зимостійкості (6-7 балів) та високу жаро-, посухостійкість.

* Високостійкий до комплексу самих розповсюджених захворювань, таких як: борошниста роса (4-5 балів), бура (6-7 балів), стеблова іржа (4-5 балів), фузаріоз колоса (4-5 балів). Сприйнятливий до жовтої іржі (2-3 бали).

Якість зерна: має підвищені показники якості зерна, відповідає вимогам до сильних пшениць. Вміст клейковини 28,0-33,5%, сирого протеїну 13,4-13,8%. Сила борошна 320-420 о.а., об'єм хліба 1420-1540 см³. Загальна оцінка хліба 4,8-5,4 бала.

Апробаційні ознаки: різновид лютесценс. Колос білий, безостий, циліндричний до веретеноподібного, середньої щільності, довжиною 9-11 см. Остюки у нижній та середній частині колоса відсутні, лише у верхній його частині є остюкоподібні відростки довжиною 2,0-2,5 см, паралельні колосу. Колоскова луска овальна, яйцеподібної форми, середніх розмірів. Зубець трохи зігнутий, гострий, довжиною близько 2 мм. Плече пряме, широке (3,0-3,5 мм). Кіль середньо виявлений. Зернівка яйцеподібної форми, червона, крупна (маса 1000 зерен 37-42 г), скловидна. Борозенка зернівки неглибока.

Агротехнічні вимоги: добре реагує на підвищення родючості ґрунту. Придатний для вирощування на високих і середніх агрофонах. Строки сіву й норми висіву насіння загальноприйняті. Використання фунгіцидів доцільне лише в роки епіфітотій.

Особливості сорту: має винятково високу позитивну реакцію на внесення мінеральних добрив, особливо азотних. Погано переносить низький агрофон, ранні та пізні строки сіву.

ЛІОНА

У Реєстрі сортів рослин України з 2005 р. Рекомендований для вирощування в степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Високоінтенсивний, степового екотипу. Врожайність за роки випробування сягала 103,4 ц/га. У державному сортовипробуванні на 14,2-24,9% перевищив стандарти.

* Високостійкий до вилягання, осипання і проростання на пні.

* Морозо-, зимостійкість вище середніх показників, подібна сорту-стандарту Одеська 51.

* Високопосухостійкий.

* Жаростійкість на рівні стандартів для степової зони.

* Середньоранній. Потреба в яровизації більша за середню, чутливість до фотоперіоду низька.

* Стійкий до бурої іржі (7-8 балів), жовтої іржі (8 балів), септоріозу (6 балів), фузаріозу колоса (5 балів), толерантний до борошнистої роси (3-4 бали), летючої сажки (4 бали). Твердою сажкою уражується середне.

Якість зерна: належить до сильних пшениць. Сила борошна 438-448 о.а., вміст білка 13,1-14,2%, клейковини 28,3-30,4%, вихід борошна 72%. Загальна оцінка хліба 4,8-5,0 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Стебла прямостоячі, рослини середньорослі (93-98 см), листки середніх розмірів. Колос веретеновидної форми, середньої щільності і довжини, у повній стиглості має бронзовий відтінок. Остюки середньої довжини та цупкості. Колоскова луска овальної форми, середня за розміром, неопушена. Форма плеча скошена, зубець колоскової луски середньої довжини, прямий. Зернівка червона, овально-яйцевидної форми, середня за крупністю (35,0-40,3 г).

Агротехнічні вимоги: найбільш придатний для вирощування за інтенсивними технологіями. Добре реагує на основне внесення добрив та підживлення. При ранньовесняному підживленні аміачною селітрою (N 60-80 кг/га) врожайність зростає на 4,5-6,0 ц/га. При внесенні 100 кг/га аміачної селітри вміст білка зростає на 1,4-1,7%, сила борошна на 80-120 о.а. Більш високі дози N (90-100 кг/га) забезпечують підвищення врожаю та формування зерна високої якості. При вирощуванні за звичайною технологією врожайність може знизитись до рівня напівінтенсивних сортів. Підживлюючи сорт, слід брати до уваги його високу здібність формувати багато зерен у колосі. Обов'язковий прийом – підживлення по листовому апарату, що дає значну прибавку урожаю та поліпшує технологічні якості.

ВДАЛА

У Реєстрі сортів рослин України з 2006 р. для вирощування у всіх агроєкологічних зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, Н.О. Гончарук, О.М. Пташенчук та інш.

Господарські та біологічні ознаки:

* Сорт інтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах.

* Високопродуктивний. В різних сортовипробуваннях його врожайність була від 73,0 до 119,0 ц/га, що на 8,3-19,4% вище національних стандартів.

* Середньопізній. Період вегетації складає 283-287 днів.

* Середньорослий (96-111 см), стійкий до вилягання (8-9 балів), осипання та проростання зерна в колосі.

* Стійкий до поширених хвороб, особливо до борошнистої роси (5-6 балів) та бурої іржі (6-7 балів).

* Має високу і стабільну протягом зими морозостійкість (8-9 балів), що зумовлюється винятково тривалим періодом яровизації (52-55 днів).

Якість зерна: відноситься до надсильних пшениць. Вміст білка 13,5-14,0%, вміст клейковини 28-32%, сила борошна 356-458 о.а. Об'єм хліба 1490-1520 см³. Загальна оцінка хліба 5,1-5,4 бала. Маса 1000 зерен 43-47 г. Скловидність 99-100%.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос білий, остистий, циліндричної форми, середньої щільності. Колоскова луска яйцеподібна. Плече її середніх розмірів, 2-3 мм, піднесене. Зубець середньої довжини, ледь зігнутий. Зернівка червона, яйцеподібна, крупна. Кіль середньовиявлений, вушка тупі, короткі. Нижня колоскова луска овальна, зовні слабоопушена.

Агротехнічні вимоги: для одержання високого врожаю надсильного зерна вирощувати слід по кращих попередниках з внесенням підвищених доз добрив та при зрошенні. Строки сівби та норми висіву загальноприйнятті для цієї культури.

Особливості сорту: має унікальне поєднання високого генетичного потенціалу продуктивності і високу та стабільну протягом зими морозостійкість. Із нових інтенсивних сортів це найбільш озимий за тривалістю яровизаційного періоду. Відносно толерантний до ранніх та пізніх строків сіву.

ЗЕМЛЯЧКА

У Реєстрі сортів рослин України з 2006 р. для вирощування в степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, Н.О. Гончарук, О.М. Пташенчук та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Сорт інтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах.

* Високоврожайний за рахунок високої озерненості колоса та крупності зерна (маса 1000 зерен 38-44 г). Врожайність за роки сортовипробування складала 44,0-101,4 ц/га, що на 7,7-14,3% вище національних стандартів.

* Відноситься до середньостиглих сортів (вегетаційний період 280-286 днів).

* Середньорослий (94-105 см), стійкий до вилягання (7-8 балів), осипання та проростання зерна в колосі.

* Морозо-, зимостійкість висока (8-9 балів), посухостійкість підвищена і висока на всіх етапах розвитку рослин.

* Стійкий до найпоширеніших хвороб: борошнистої роси (3-4 бали), бурї (5-6 балів), стеблової (4-5 балів) та жовтої іржі (7-8 балів), толерантний до фузаріозу колоса (5-6 балів).

Якість зерна: відповідає всім вимогам до сильних пшениць. Вміст білка 12,8-13,4%, вміст клейковини 27,3-30,4%. Скловидність 99-100%. Об'єм хліба 1370-1410 о.а. Загальна оцінка хліба 4,5-4,8 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос білий, остистий, крупний (до 11 см), циліндричний, середньощільний. Колоскова луска овально-яйцеподібної форми, плече її скошене, середніх розмірів. Зубець колоскової луски прямий, середньої довжини. Зернівка червона, крупна, яйцеподібної форми. Кіль наявний, середньовиявлений, язичок короткий.

Агротехнічні вимоги: доцільно висівати по кращих попередниках. Добре реагує на підвищення агрофону та зрошення. Строки та норми висіву загальноприйняті для зони.

Особливості сорту: вирізняється витривалістю до низьких агрофонів та відхилень в технології вирощування культури. Підвищені озимість і морозостійкість дозволяють використовувати строки сіву в більш широкому інтервалі, чим для інших сортів.

ПИСАНКА

У Реєстрі сортів рослин України з 2006 р. для вирощування в степовій і лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, Н.О. Гончарук, О.М. Пташенчук та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Сорт інтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах.

* Високопродуктивний за рахунок кущистості (620-840 продуктивних стебел на 1 м²) та крупності зерна (маса 1000 зерен 40,0-44,5 г). За роки державного сортовипробування урожай становив 54,5-107,8 ц/га, що на 4,8-17,2 % вище сортів-стандартів.

* Відноситься до середньостиглих сортів, тривалість вегетаційного періоду 279-283 дні.

* Середньорослий (92-112 см), стійкий до вилягання, осипання та проростання зерна в колосі.

* Морозо-, зимостійкість вище середнього рівня (7-8 балів), посухостійкість висока на всіх етапах розвитку рослин (8-9 балів).

* Має польову стійкість до борошністої роси (4-5 балів), бурої (4-5 балів), жовтої (6-7 балів) і стеблової (4-5 балів) іржі. Толерантний до фузаріозу колоса (4-5 балів) та твердої сажки (4-5 балів).

Якість зерна: відповідає всім вимогам до сильних пшениць. Вміст сирого протеїну 12,9-13,8%, клейковини 30,7-34,5%. Об'єм хліба 1380-1490 см³. Загальна оцінка хліба 4,8-5,2 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос білий, остистий, циліндричний, середньої довжини (9,5-10,5 см), колоскова луска овальної форми. Зубець її короткий, ледь загнутий. Плече пряме, середніх розмірів. Кіль середньовиявлений. Зернівка червона, продовгувато-овальна, крупна.

Агротехнічні вимоги: до попередників невибагливий, проте добре реагує на підвищений агрофон, зрошення та підживлення посівів в період вегетації. Строки сівби та норми висіву звичайні і залежать від стану ґрунту та зони вирощування.

Особливості сорту: має ксероморфну структуру з високим рівнем адаптації до посушливих умов Степу. Відноситься до сортів інтенсивного типу, з підвищеною витривалістю до низьких агрофонів та відхилень в технології вирощування. Відносно краще виносить ранні строки сівби.

ГОСПОДИНЯ

У Реєстрі сортів рослин України з 2007 р. для вирощування в усіх зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, Н.О. Гончарук та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Сорт інтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах.

* Високопродуктивний за рахунок високої продуктивної кущистості (610-830 продуктивних стебел на 1 м²) та крупного, добре озерненого колоса. За роки державного сортовипробування врожайність склала 84,0-116,0 ц/га, що на 8,6-18,3% вище стандартів.

* Відноситься до середньоранньостиглих сортів, тривалість вегетаційного періоду 280-286 днів.

* Середньорослий (97-115 см), стійкий до вилягання (7-8 балів), осипання (8-9 балів) та проростання зерна в колосі (8-9 балів).

* Високозимостійкий (8-9 балів) та посухостійкий (7-8 балів).

* Має польову стійкість до найбільш поширених захворювань: септоріозу колоса (5-6 балів), летючої та твердої сажки (4-5 балів), борошнистої роси (4-5 балів), бурі (4-5 балів) і стеблової іржі (4-5 балів).

Якість зерна: відповідає всім вимогам до сильних сортів пшениці. Вміст сирого протеїну становить 12,8-13,6%, сирієї клейковини 28,3-32,4%. Об'єм хліба 1290-1300 см³. Вихід борошна 74%. Загальна оцінка хліба 4,2-4,8 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос білий, циліндричний, щільність середня, довгий (10-12 см), остистий. Ості білі, рівні довжині колоса. Колоскова луска яйцеподібної форми, плече її скошене, середніх розмірів. Зубець колоскової луски середньої величини, прямий. Кіль середньовиявлений. Зернівка червона, крупна (маса 1000 зерен 38,3-43,6 г), яйцеподібна, борідка неглибока.

Агротехнічні вимоги: до попередників невибагливий, проте добре реагує на високий агрофон та зрощення. Строки сівби та норми висіву загальноприйняті для цієї культури в конкретній зоні вирощування.

Особливості сорту: за комплексом біологічних ознак і результатами державного сортовипробування показує кращі результати в умовах Лісостепу та Полісся. Має високу продуктивну кущистість, тому недоцільно завищувати норму висіву більше, ніж 4,5 млн. схожих зерен на гектар і загущувати посів. У цьому випадку сорт може вилягати.

ЗМІНА

У Реєстрі сортів рослин України з 2007 р., рекомендований для вирощування в степовій зоні.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Інтенсивного типу. За роки випробування в інституті (2002-2008) урожайність становила 64,3-94,2 ц/га. У державному сортовипробуванні врожайність сорту на 18-25% була вищою показників сортів-стандартів.

* Скоростиглий або середньоранній, яровизаційний період нетривалий, фотоперіодична чутливість низька.

* Морозо-, зимостійкість на рівні сорту-стандарту Вікторія одеська

* Добре адаптований до мінливих погодних умов.

* Посухо- та жаростійкість високі.

* Має високу стійкість до вилягання та осипання.

* Стійкість до жовтої іржі 8-9 балів, до бурої іржі – 6-7 балів, слабо уражується септоріозом, борошнистою россою, кореневими гнилями та фузаріозом колоса.

Якість зерна: належить до надсильних сортів пшениці. Вміст білка 14,0-15,0%, клейковини 28,0-29,5%. Фізичні властивості тіста дуже високі (W=380-490 о.а.), загальна оцінка хліба 5,0 бала.

Апробаційні ознаки: різновидність еритроспермум. Рослини середньорослі. Колос веретеноподібної форми, середньої щільності солом'яно-білого кольору. Остюки розходяться в сторони, середньої цупкості та довжини. Колоскова луска яйцеподібної форми, плеча пряме, середньої ширини, у верхній частині колоса трохи підняте, у нижній – трохи скошене. Зубець колоскової луски прямий, тонкий, гострий, середньої довжини. Кіль доходить до основи луски, у верхній частині зазублений. Зернівка червона, яйцеподібно-овально форми, середня за крупністю.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для інтенсивних технологій вирощування. Добре реагує на азотні добрива (зростання на 6 ц/га при внесенні 1 ц/га аміачної селітри). Негативно реагує на відхилення строків сівби від оптимальних у бік ранніх, але може використовуватися для пізніх та підзимніх строків сіву.

Особливості сорту: добре адаптивний до мінливих погодних умов півдня України, переносить спеку та посуху з мінімальними втратами врожаю. Рекомендується для вирощування переважно в південних районах (Одеська, Миколаївська, Херсонська, Запорізька області та АР Крим).

СКАРБНИЦЯ

У Реєстрі сортів рослин України з 2007 р. для вирощування в степовій і лісостеповій зонах країни.

Автори сорту: М.А. Литвиненко, Н.О. Гончарук, О.М. Пташенчук та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Сорт інтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах.

* Високопродуктивний за рахунок добре озерненого колоса та високої продуктивної куцистості (620-850 стебел/м²). За роки державного сорто випробування врожай становив 63,0-102,0 ц/га, що на 4,3-14,8% вище сортів-стандартів.

* Відноситься до середньоскоростиглих сортів, тривалість вегетаційного періоду 276-283 дні.

* Середньорослий (92-104 см), стійкий до вилягання (7-8 балів), осипання (7-8 балів), до проростання зерна на пні (7-8 балів).

* Зимостійкість висока (8-9 балів), винятково висока посухо-, жаростійкість (8-9 балів).

* Досить витривалий до твердої сажки (4-5 балів), септоріозу (7-8 балів), фузаріозу колоса (5-6 балів). Дещо менш стійкий до стеблової (4-5 балів), бурої іржі (4-5 балів) та борошнистої роси (6-7 балів).

Якість зерна: відноситься до групи надсильних пшениць. Вміст сирого білка 13,6-14,4%, клейковини 28,6-33,4%, об'єм хліба 1490-1560 см³, сила борошна 471-683 о.а. Загальна оцінка хліба 5,2-5,4 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос білий, остистий, циліндричної форми, довгий (10,5-11,5 см), щільний (23-25 члеників на 10 см стрижня). Колоскова луска овальна, середніх розмірів, нервація виражена слабо. Зубець середніх розмірів, ледь загнутий, плече широке, пряме. Кіль слабо виявлений. Зернівка червона, крупна, борозенка неглибока, коротка (1/3 зернівки).

Агротехнічні вимоги: для реалізації високого потенціалу продуктивності і якості зерна сорт слід розміщувати на кращих попередниках і вирощувати за інтенсивною технологією з розрахунковими дозами внесення мінеральних добрив. У той же час сорт має відносно високий нижній поріг врожайності на низьких агрофонах.

Особливості сорту: перший в Україні сорт надсильної пшениці з високим рівнем зимостійкості, що дозволяє рекомендувати його для вирощування у всіх агроєкологічних зонах країни.

СУПУТНИЦЯ

У Реєстрі сортів рослин України з 2007 р., рекомендується для вирощування в степовій зоні країни.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Інтенсивного типу. За роки випробування в інституті (2000-2005) урожайність становила 59,0-90,8 ц/га (у стандарту Одеська 267 – 47,6-74,5 ц/га). У державному сортовипробуванні врожайність була на 18-24% вище сортів-стандартів.

* Середньоранній, з середньою потребою в яровизації та низькою чутливістю до фотоперіоду.

* Морозо-, зимостійкість на рівні стандарту Альбатрос одеський.

* Посухо-, жаростійкість вищі, ніж у стандартів степової зони.

* Стійкий до жовтої іржі (6-7 балів), септоріозу (6 балів), слабо уражується фузаріозом колоса (5 балів), середньо – борошністою россою (3-4 бали), бурою іржею (3-4 бали), летючою сажкою (4 бали), твердою сажкою (3-4 бали).

* Стійкий до проростання на пні. Високостійкий до вилягання та осипання зерна.

Якість зерна: сильна пшениця. Вміст білка 13,0-14,5%, клейковини 27,4-31,2%, сила борошна 297-400 о.а. Загальна оцінка хліба 5,0 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. У повній стиглості колос має бронзовий відтінок, веретеновидний за формою, середньої щільності. Остюки середньої довжини та цупкості. Колосова луска яйцевидна, середня за розміром, не опушена. Форма плеча скошена, зубець колоскової луски середньої довжини, прямий. Зернівка червона, овально-яйцевидна, середня за крупністю (36,3-39,8 г).

Агротехнічні вимоги: рекомендується для інтенсивних технологій вирощування, а також за загально прийнятою технологією, але після кращих попередників. Добре окупує витрати при застосуванні високих доз азотних добрив. При внесенні 100 кг/га аміачної селітри збільшення урожаю зерна складає 3-4 ц/га, вмісту білка 1,2-1,8%, зростання сили борошна 80-150 о.а.

Особливості сорту: ранні строки сівби негативно впливають на подальший ріст і розвиток рослин, сходи з'являються на 1-2 дні пізніше більшості сортів. Завдяки високій стійкості до спеки та літньої посухи найбільш придатний для степової та лісостепової зон України.

**Перший національний стандарт України
пшениці кондитерського напрямку використання**

ОКСАНА

У Реєстрі сортів рослин України з 2007 р., рекомендований для вирощування в степовій та лісостеповій зонах.

Автори: О.І. Рибалка, Д.В. Аксельруд, О.П. Боделан, П.П. Бонжан.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Інтенсивного типу, спеціального призначення для кондитерського виробництва (печиво, тістечка, торти, крекери тощо).
- * Високопродуктивний: за роки державного сортовипробування середня врожайність становила 55,5-65,2 ц/га, що на 2,0-5,0 ц/га вище стандартів.
- * Середньостиглий. Вегетаційний період 276-280 діб.
- * Середньорослий (95-100 см). Характеризується підвищеною стійкістю до вилягання (9 балів), осипання та проростання зерна на пні.
- * Рівень зимо-, морозостійкості середній (6-7 балів).
- * Жаро-, посухостійкість високі.
- * Стійкий до комплексу найпоширеніших хвороб: бурої та стеблової іржі (6-7 балів), фузаріозу колоса і борошнистої роси (4-5 балів). Сприйнятливий до жовтої та твердої сажки (2-3 біли).

Якість зерна: відноситься до типу екстра-м'якозерної червонозерної озимої пшениці (ESRW). У порівнянні з хлібопекарською пшеницею має підвищені показники кондитерської якості: низьку питому вагу борошна (-10-15%), низьку водопоглинальну здатність борошна (-5%), низьку здатність поглинання борошном лужної води (-20,5%), підвищені лінійні розміри печива, пухкість та поліпшений аспект поверхні печива.

Апробаційні ознаки: Колос білий, остистий, циліндричний, середньої щільності, довжиною 10-11 см. Остюки у нижній та середній частинах колоса відсутні. Колоскова луска овально-яйцевидна, середніх розмірів, плече скошене (2,0-2,5 мм). Кіль середньовиражений. Зернівка яйцевидної форми, червона, за будь-яких умов не скловидна, середньої крупності (маса 1000 зерен 38-40 г). Боріздка зернівки не глибока. Ендосперм м'який.

Агротехнічні вимоги: сорт придатний для вирощування на середніх агрофонах. Норми висіву нижче загальноприйнятих на 30-40%. Строки сівби середньопізні та пізні. Обробка насіння фунгіцидами проти твердої сажки обов'язкова.

Особливості сорту: винятково м'яке зерно, сповільнений прохід борошна крізь сита при помелі зерна.

АНТОНІВКА

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 р. для вирощування в степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, Н.О.Гончарук, О.М. Пташенчук та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Інтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах.

* Високопродуктивний за рахунок високої продуктивної кущистості (610-830 стебел на 1 м²), крупного, добре озерненого колоса та крупного виповненого зерна (маса 100 зерен 36,2-44,4 г). За роки державного сортовипробування (2004-2006) врожайність складала 48,6-87,5 ц/га, що вище сортів-стандартів на 4,9-6,0 ц/га.

* Середньостиглий. Вегетаційний період 280-285 днів.

* Середньорослий (92-96 см), стійкий до вилягання (7-8 балів), осипання (8-9 балів) та проростання зерна в колосі (8-9 балів).

* Високозимостійкий (8-9 балів), посухостійкий (8-9 балів).

* Характеризується польовою стійкістю до найбільш поширених захворювань (у балах): септоріозу колоса – 5-6, летючої та твердої сажки – 3-4, борошнистої роси – 4-5 та добре вираженої стійкості до бурі – 6-7 та стеблової іржі – 5-6.

Якість зерна: відповідає вимогам до сильних пшениць. Вміст сирового протеїну 12,5-13,8%, вміст сирової клейковини 28,4-33,6%, об'єм хліба 1420-1470 см³. Загальна оцінка хліба – 4,7-5,2 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос білий, остистий, неопушений, циліндричної форми, крупний (9-11 см), середньої щільності (20-22 колоска на 10 см стрижня). Ості грубі, зазублені, колоскова луска ланцетоподібна, плече її піднесене, зубець довгий, ледь зігнутий. Язичок короткий, кіль наявний. Нижня колоскова луска овальна. Зернівка червона, крупна, яйцеподібна.

Агротехнічні вимоги: позитивно реагує на високий агрофон, в той же час забезпечує високу врожайність на низькому агрофоні та непарових попередниках. Строки сівби і норми висіву загальноприйняті для озимой м'якої пшениці.

Особливості сорту: вирізняється груповою стійкістю до захворювань – бурі, стеблової іржі, септоріозу та кореневих гнилей.

БЕЗМЕЖНА

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 р., рекомендований для вирощування в степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, Н.О. Гончарук, О.М. Пташенчук та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Інтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах і попередниках.

* Високопродуктивний. За роки державного сортовипробування (2006-2008) урожайність в середньому склала 64,7 ц/га, що на 3,4 ц/га, або 5,5% вище національних стандартів. Має крупний, продуктивний колос і високу куцистість.

* Середньостиглий. Виколюється і досягає одночасно з Альбатросом одеським. Вегетаційний період 280-285 днів.

* Середньорослий (91-95 см), стійкий до вилягання (7-8 балів), осипання (8-9 балів) та проростання зерна в колосі (8-9 балів).

* Висока морозо-, зимостійкість (8-9 балів).

* Вирізняється винятково високою посухостійкістю (9 балів).

* Має польову стійкість до основних захворювань (у балах): бурої іржі – 4-5, стеблової іржі – 4-5, летючої і твердої сажки – 3-4, борошністої роси – 3-4.

Якість зерна: відноситься до групи надсильних пшениць. Вміст сирого протеїну 13,9-14,2%, вміст сирої клейковини 29,0-32,3%, сила муки 357-436 о.а., об'єм хліба із 100 г борошна 1380-1420 см³, загальна оцінка хліба 4,8-5,3 бала.

Апробаційні ознаки: різновидність еритроспермум. Колос білий, циліндричний, середньо щільний, остистий. Остюки білі, рівні довжині колоса, зазублені. Колоскова луска овальної форми, плече її середніх розмірів, пряме. Зубець середніх розмірів, зігнутий. Кіль середньо виявлений, тупий. Зернівка червона, яйцеподібна, крупна. Боріздка мілка.

Агротехнічні вимоги: вирізняється підвищеною толерантністю до низьких агрофонів та відхилень в строках посіву від оптимальних. Має високу позитивну реакцію на внесення азотних добрив.

Особливості сорту: винятково висока витривалість до різних типів посухи.

ЗАПОРУКА

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 р., рекомендований для вирощування в степовій та лісостеповій зонах.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Високоврожайний сорт інтенсивного типу, короткостебловий (висота 85-95 см). За роки конкурсного випробування (2001-2005) урожайність становила 71,5-97,8 ц/га (на 6,1-13,3% вище сортів-стандартів). За даними державного сортовипробування урожайність Запоруки на 9,5-16,4% перевищувала показники сортів-стандартів.

* Середньоранній.

* Морозо-, зимостійкість вища за середню (7-8 балів).

* Посухо-, жаростійкість високі (8-9 балів).

* Має високу стійкість до вилягання, осипання та проростання зерна на пні.

* Стійкий до жовтої іржі (8 балів), твердої сажки (7 балів), слабо уражується бурюю іржею (5 балів), септоріозом (5 балів), середньо – летючою сажкою (4 бали), сильно – борошністою росю (2 бали).

Якість зерна: відноситься до групи сильних пшениць. За даними держсортівипробування вміст білка 14,0-14,5%, клейковини 29,9-30,3%, сила борошна складає 360-420 о.а., об'єм хліба 1400-1450 см³, загальна оцінка хліба 5,0-5,2 бала.

Апробаційні ознаки: різновидність еритроспермум. Колос солом'яно-жовтий, веретеноподібний за формою, середньої щільності (20-22 членика на 10 см довжини стрижня). Остюки середньої довжини та цупкості. Колосова луска яйцеподібна за формою, середня за розміром. Плече за формою слабо скошене, зубець колоскової луски середньої довжини, прямий, гострий. Кіль доходить до основи луски. Зернівка червона, яйцеподібно-овальної форми, середня за крупністю (35,5-37,7 г).

Агротехнічні вимоги: інтенсивна та звичайна технології вирощування, строки сівби загальноприйняті для озимої пшениці. Добре переносить ранні строки сіву. Норма висіву 4,5-5,0 млн. схожих зерен на гектар. Добре реагує на внесення основних добрив і підживлення під час зимових відлиг та рано навесні.

Особливості сорту: добре адаптований до мінливих погодних умов весняно-літньої вегетації. Має високу продуктивну кущистість і озерненість колоса. Завдяки короткому та міцному стеблу не вилягає при збільшенні норми добрив та може використовуватися на зрошенні.

КОСОВИЦЯ

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 р. для вирощування в степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, Н.О. Гончарук, О.М. Пташенчук та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Сорт інтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах.

* Висока кушистість (620-820 стебел на 1 м²) та озерненість колоса (55-78 зерен) забезпечують високу продуктивність. За роки державного сорто випробування урожайність становила 66,3-111,2 ц/га, або на 5,7-15,2% вище сортів-стандартів.

* Середньоранній, тривалість вегетаційного періоду 278-285 днів.

* Середньорослий (96-114 см), стійкий до вилягання (8-9 балів) та осипання (7-8 балів).

* Морозо-, зимостійкість висока (8-9 балів), посухостійкий (8-9 балів).

* Має польову стійкість до захворювань: летючої та твердої сажки (5-6 балів), фузаріозу колоса (4-5 балів), бурої іржі (4-5 балів), борошністої роси (5-6 балів).

Якість зерна: відноситься до групи сильних сортів. Вміст сирого білка 13,4-14,1%, сирій клейковини 28,4-33,5%, сила борошна 257-376 о.а., об'єм хліба 1380-1480 см³.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос білий, веретеноподібний, середньої довжини та щільності. Остюки цупкі, зазубрені розходяться під кутом 40-45⁰. Колоскова луска овальна, кіль слабо виявлений, плече підняте, вузьке. Зубець середній, ледь загнутий. Зернівка червона, овальної форми. Борідка неглибока.

Агротехнічні вимоги: сорт невибагливий до агрофону, проте для одержання високого врожаю високоякісного зерна слід висівати по кращих попередниках та забезпечувати розрахункові дози елементів живлення. Строки сівби та норми висіву звичайні для умов вирощування.

Особливості сорту: має виражену ксероморфну структуру і максимально адаптований до посушливих умов. Характеризується підвищеною витривалістю до низьких агрофонів, відхилень в технології вирощування та відносно краще переносить ранні строки сіву.

ПОДЯКА

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 р., рекомендований для вирощування в степовій зоні.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Високопродуктивний сорт інтенсивного типу. За роки випробування врожайність становила 69,7-82,5 ц/га. Потенційна врожайність до 115 ц/га. У державному сортовипробуванні на 4,7-5,9% перевищив стандарти.

* Середньоранній. Потреба в яровизації середня, чутливість до фотоперіоду низька.

* Морозо-, зимостійкість середня (5-6 балів).

* Високі посухо- та жаростійкість (8-9 балів).

* Стійкість до хвороб (у балах): жовтої іржі – 8-9, бурої іржі – 6, стеблової іржі, летючої сажки і септоріозу – 5-6; твердої сажки – 5; фузаріозу та вірусу жовтої карликовості ячменю – 4, борошністої роси – 3-4.

* Стійкість до вилягання, осипання і проростання зерна на пні високі.

Якість зерна: належить до сильних пшениць. Сила борошна 410-454 о.а., вміст білка 13,6-14,8%, клейковини 29,3-32,3%, вихід борошна 73%. Загальна оцінка хліба 5,0 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Коротке стебло (83-95 см). Колос середній за довжиною (7,5-9,0 см) веретеновидний, середньої щільності (22-24 членики/10 см довжини стрижня). В фазу повної стиглості колос та стебло солом'яно-жовтого забарвлення. Остюки середньої довжини та цупкості. Колосова луска яйцевидної форми, середнього розміру, неопушена, з добре виявленою нервацією. Плече колоскової луски пряме, середньої ширини, зубець середньої довжини, прямий. Зернівка червона яйцевидно-овальна, середня за крупністю (маса 1000 зерен 38,5-40,2 г).

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування за звичайною та інтенсивною технологіями, а також в умовах зрошення. Попередники: пари, зернобобові культури, кормові трави. Добре окуповує витрати при застосовуванні підвищених доз азотних та фосфорно-калійних добрив. При внесенні 100 кг/га аміачної селітри урожай зерна збільшується на 3-4 ц/га, вміст білка на 1,2-1,8%, сила борошна на 80-150 о.а. Сорт придатний для отримання високоякісного продовольчого зерна. Реакція на вплив строків сівби звичайна.

Вирізняється високою продуктивною куцистістю. Невисока та міцна соломину сприяє високій стікості до вилягання при зрошенні.

ЄДНІСТЬ

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 р. для вирощування в степовій та лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, О.М. Пташенчук та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Інтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах і попередниках.

* Високопродуктивний за рахунок високої кущистості і добре озерненого колоса. За роки державного сортовипробування середня врожайність склала 91,1 ц/га, що на 9,4 ц/га вище сортів-стандартів.

* Середньоскоростиглий. Вегетаційний період 282-289 днів.

* Середньорослий (92-104 см), стійкий до вилягання (7-8 балів), осипання (7-8 балів), проростання зерна в колосі (7-8 балів).

* Зимостійкість висока (8 балів), винятково висока стійкість до посухи та жару (8-9 балів).

* Сорт витривалий (у балах) до твердої сажки – 4-5, септоріозу колоса – 7-8, фузаріозу колоса – 5-6; стійкий до бурої та стеблової іржі – 4-5, борошнистої роси – 7-8.

Якість зерна: сорт вирізняється підвищеними показниками якості зерна, відноситься до сильних пшениць. Вміст сирого білка 11,8-13,4%, сирої клейковини 27,5-29,8%, об'єм хліба 1420-1460 см зі 100 г борошна, сила борошна 380-470 о.а. Загальна оцінка хліба – 4,7-5,2 бала.

Апробаційні ознаки: різновид лютеценс. Колос безостий, білий, циліндричної форми. Колоскова луска овальної форми, плече її пряме, широке. Зубець колоскової луски прямий, короткий. Кіль виявлений. Язичок середньовиявлений. Зернівка червона, середньої крупності, яйцеподібної форми.

Агротехнічні вимоги: для одержання високої врожайності з високими показниками якості зерна сорт слід розміщувати по кращих попередниках та вирощувати за інтенсивною технологією. Проте і на низькому агрофоні при підживленні рослин може забезпечувати непоганий врожай.

Особливості сорту: вирізняється підвищеними показниками якості зерна, що дає можливість використовувати його в програмах виробництва зерна сильних пшениць. Крім цього, сорту притаманний тривалий період післязбирального спокою (60-65 діб), що слід враховувати при визначенні посівних якостей насіння.

ДЮК

У Реєстрі сортів рослин України з 2009 р., рекомендований для вирощування в степовій зоні.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Сорт високоінтенсивного типу.
- * Врожайність 82,3-95,4 ц/га (на 5,1-9,7 ц/га вище сортів-стандартів). Потенціальна врожайність сягає 100 ц/га.
- * Середньоранній за скоростиглістю. Потреба в яровизації та чутливість до фотоперіоду середні.
- * Рівень морозостійкості 7-8 балів.
- * Посухо- та жаростійкість високі.
- * Середньорослий (85-100 см), з високою стійкістю до вилягання, осипання та проростання на пні.
- * Польова стійкість до бурої та жовтої іржі (6-7 балів), стеблової іржі (5-6 балів), середньо уражується летючою і твердою сажкою, борошнистою росою.

Якість зерна: належить до групи сортів сильної пшениці. Вміст білка до 13,2-14,3%, клейковини 27,4-28,5%, вихід борошна 74%. Фізичні властивості тіста високі ($W=370-400$ о.а.), об'єм хліба із 100 г борошна 1380-1420 см^3 , загальна оцінка хліба 4,6-5,0 бала.

Апробаційні ознаки: різновидність еритроспермум. Колос білого кольору, циліндричної форми, середньої довжини (9-10 см) та щільності (19-21 колосків на 10 см колосового стрижня). Остюки середньої довжини, розходяться в сторони, цупкі. Колоскова луска ланцетоподібної форми. Зубець колоскової луски прямий, короткий (1,5-2,0 мм). Кіль добре виявлений, доходить до основи луски. Плече вузьке, скошене. Зернівка червона, яйцеподібно-овальної форми, середня за крупністю, маса 1000 зернівок 36-42 г. Борозенка неширока і неглибока.

Агротехнічні вимоги: добре реагує на поліпшення умов вирощування. Бажано застосовувати інтенсивну технологію вирощування, але урожайність суттєво не знижується й при звичайній. При кореновому підживленні та додаванні азоту в розчин при обробці рослин проти клопа черепашки збільшується урожай, поліпшуються властивості борошна. Добре окупує застосування мікроелементів і стимуляторів росту.

Особливості сорту: степового екотипу, здатний менше реагувати та краще переносити жару й посуху. Йому притаманна середня кущистість, а тому норму висіву можна збільшити на 5-10%.

ЗАМОЖНІСТЬ

У Реєстрі сортів рослин України з 2009 р. для вирощування в степовій і лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, Н.О. Гончарук, О.М. Пташенчук та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Високоінтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах.

* Генетичний потенціал урожайності сягає 112-118 ц/га. У державному сортовипробуванні в гостропосушливому 2007 р. урожай склав в середньому 64,8 ц/га, що на 4,1 ц/га, або 6,8% вище національних стандартів. Вирізняється крупним, продуктивним колосом і крупним зерном.

* Середньостиглий. Вегетаційний період 282-287 діб.

* Середньорослий (94-104 см), високостійкий до вилягання і осипання.

* Морозо-, зимостійкість вище середнього рівня.

* Вирізняється винятково високою посухо-, жаростійкістю.

* Характеризується польовою стійкістю до основних захворювань (в балах): бура іржа – 5-6, стеблова іржа – 3-4, борошніста роса – 4-5. Толерантний до вірусу жовтої карликовості ячменю.

Якість зерна: хлібопекарські властивості відмінні, вміст білка 13,8-14,0, вміст сирової клейковини 29,1-30,1%, сила борошна 280-398 о.а., загальна хлібопекарська оцінка 4,8-5,1 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос циліндричної форми, крупний (9-11 см), середньої щільності (20-22 колоска на 10 см стрижня). Остюки грубі, зазублені. Нижня колоскова луска овальна, плече середнє за розміром, пряме. Зубець нижньої колоскової луски ледь зігнутий. Зернівка червона, крупна, яйцеподібна.

Агротехнічні вимоги: генетичний потенціал врожайності і якості зерна найбільш повно реалізуються на високих агрофонах та при інтенсивній технології вирощування. Відносно краще реагує на ранні строки сівби.

Особливості сорту: вирізняється високою пластичністю, сталими врожайми в різних агрокліматичних умовах.

ЛИТАНІВКА

У Реєстрі сортів рослин України з 2009 р., рекомендований для вирощування в степовій і лісостеповій зонах.

Автори: М.А. Литвиненко, О.М. Пташенчук та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Високоінтенсивного типу універсального використання на високих і середніх агрофонах.

* Здатний формувати високий урожай за рахунок вдалого поєднання високої кущистості (712-824 продуктивних стебел на 1 м²) і крупного, добре озерненого колоса (48-56 зерен в колосі). На високому агрофоні конкурсного сортовипробування в інституті (2004-2008) урожайність склала 76,3-114,8 ц/га, що вище стандартів на 8,2-18,3 ц/га, або на 9,6-19,4 ц/га. У державному сортовипробуванні (2006-2008) при середній урожайності 62,9 ц/га сорт перевершив національні стандарти на 4,1 ц/га (7,0%).

* Середньостиглий, викалошується і дозріває на 3-4 дні пізніше сорту Альбатрос одеський.

* Середньорослий (96-114 см), високостійкий до вилягання, осипання та проростання на пні. Має тривалий період спокою насіння 45-50 діб.

* Морозо-, зимостійкість підвищена (7-9 балів), посухостійкість висока на всіх етапах розвитку рослин (7-8 балів).

* Вирізняється груповою стійкістю до захворювань: бурої іржі (7-8 балів), стеблової іржі (7-8 балів), борошнистої роси (6-7 балів). Відносно стійкий до фузаріозу колоса, летючої сажки. Середньосприйнятливий до твердої сажки.

Якість зерна: сильна пшениця – вміст білка 14,0%, клейковини 30,1%, сила борошна 305 о.а., загальна оцінка хліба 4,6 бала.

Апробаційні ознаки: різновид лютесценс. Колос білий безостий (характерні добре виражені остюкоподібні відростки), циліндричний, середньої довжини (8,5-9,0 см) і щільності (19-21 колосок на 10 см стрижня). Колоскова луска овальної форми, її зубець середніх розмірів і середньо-зігнутий. Плече пряме, широкі (4-5 мм). Кіль колоскової луски добре виражений. Зернівка червоного кольору, середня за крупністю (маса 1000 зерен 38,6-42,4 г), овальна, борідка неглибока, чубок виражений.

Агротехнічні вимоги: сорт вирізняється високою позитивною реакцією на підвищення агрофону, тому його можна вирощувати як в умовах богари, так і при зрошенні за інтенсивною технологією.

Особливості сорту: високостійкий до проростання зерна в колосі при перестогі і випадінні дощів на дозрілу пшеницю.

ОТАМАН

У Реєстрі сортів рослин України з 2009 р.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Сорт належить до універсального типу.
- * Середня врожайність в дослідях з сортовипробування за п'ять років становила 68,2 ц/га, що на 10,5% вище національного стандарту. Потенційна врожайність сягає 100 ц/га.
- * Середньоранній за скоростиглістю.
- * Рослини середньорослі (100-105 см), стійкість до вилягання 4,5 бала.
- * Морозо-, зимостійкість вища за середні показники сортів-стандартів.
- * Посухо- та жаростійкість високі.
- * Сорт відрізняється високими показниками стійкості до екстремальних чинників.
- * Стійкість до листостеблових хвороб: добра до бурої та жовтої іржі (7-8 балів), твердої сажки; слабо уражується борошнистою росюю, стебловою іржею, кореневими гнилями та фузаріозом колоса.
- * Стійкий до осипання та проростання зерна на пні.

Якість зерна: належить до групи сортів сильної пшениці. Фізичні властивості тіста високі ($W=320-390$ о.а.). Вміст білка до 13,5%, клейковини до 26,2%, загальна оцінка хліба 4,9-5,0 бала.

Апробаційні ознаки: різновидність еритроспермум. Колос веретеноподібної форми, середньої щільності, солом'яно-білого кольору. Остюки розходяться в сторони, середньої цупкості та довжини. Колоскова луска яйцеподібної форми, плече пряме, середньої ширини, у верхній частині колоса трохи підняте, у нижній – трохи скошене. Зубець колоскової луски прямий, тонкий, середньої довжини. Кіль доходить до основи луски, у верхній частині зазублений. Зернівка червона, яйцеподібно-овальної форми, середня за крупністю.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для загальноприйнятих технологій вирощування. Строки сівби та норми висіву загальноприйняті для зони вирощування.

ТУРУНЧУК

У Реєстрі сортів рослин України з 2009 р.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Сорт належить до універсального типу.
- * За роки випробування його урожайність склала 63,2-92,8 ц/га, що на 9-14% вище національного стандарту.
- * Середньоранній або скоростиглий.
- * Середньорослий (105-110 см), стійкий до вилягання та осипання.
- * Посухо- та жаростійкість високі, добре адаптований до умов півдня.
- * Морозо-, зимостійкість вище за показники сортів-стандартів.
- * Стійкість до бурі, жовтої та стеблової іржі добра (6-7 балів), слабо уражується борошнистою росою, сажками, кореневими гнилями та фузаріозом колоса.

Якість зерна: належить до групи сортів сильної пшениці. Вміст білка 12,8-14,0%, клейковини 25,5-28,1%. Фізичні властивості тіста дуже високі (W=360-380 о.а.), загальна оцінка хліба 5,0 бала.

Апробаційні ознаки: різновидність еритроспермум. Колос веретеноподібної форми, середньої щільності, солом'яно-білого кольору. Соломина та колос набувають бронзового забарвлення у роки з підвищеною сонячною інсоляцією. Остюки розходяться в сторони, середньої цупкості та довжини. Колосова луска яйцеподібна, плече пряме, широке. Зубець колоскової луски прямий, тонкий, гострий, середньої довжини. Кіль доходить до основи луски, у верхній частині зазублений. Зернівка червона, яйцеподібно-овальної форми, середня за крупністю, борозенка неглибока.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для універсальних технологій вирощування. Небажано використовувати для ранніх строків сівби.

БЛАГОДАРКА ОДЕСЬКА

Занесений до переліку сортів рослин, перспективних для поширення в 2009 р. в степовій і лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, Н.О. Гончарук, О.М. Пташенчук та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Високоінтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах.

* Генетичний потенціал урожайності сягає 115-120 ц/га. У державному сортовипробуванні в гостропосушливому 2007 р. середня врожайність склала 65,0 ц/га, що на 4,5 ц/га, або 7,4% вище національних стандартів. Поеднує високу продуктивну кущистість (780-920 продуктивних стебел на 1 м²) і крупний, добре озернений колос (62-82 зерна на колос).

* Середньостиглий. Вегетаційний період 282-287 діб.

* Середньорослий (97-102 см), стійкий до вилягання, осипання та проростання зерна в колосі.

* Рівень морозо-, зимостійкості вище середнього (7-8 балів).

* Посухо-, жаростійкість підвищені (7-8 балів).

* Характеризується польовою стійкістю до найбільш поширених хвороб (у балах): бура іржа – 4-5, стеблова іржа – 4-5, борошнеста роса – 4-5, сажкові хвороби – 3-4. Підвищена толерантність до вірусу жовтої карликовості ячменю.

Якість зерна: відповідає вимогам до сильних пшениць. Вміст білка 13,7-15,1%, вміст клейковини 29,9-31,2%, сила борошна 390-474 о.а., загальна оцінка хліба 4,9-5,3 бали.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос білий, остистий, циліндричної форми, крупний (8-11 см), середньої щільності, плече у нижньої колоскової луски середнє за розміром і скошене за формою, зубець середньозігнутий.

Агротехнічні вимоги: має високу позитивну реакцію на підвищення агрофону та відносно високий нижній поріг врожайності на низькому агрофоні й відхиленнях в технології вирощування.

Особливості сорту: на ньому можуть бути ефективно реалізовані всі заходи з інтенсифікації вирощування. Сорт придатний для умов зрошення.

ГОДУВАЛЬНИЦЯ ОДЕСЬКА

Занесений до переліку сортів рослин, перспективних для поширення в 2009 р. у всіх агроекологічних зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, О.М. Пташенчук та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Високоінтенсивного типу універсального використання на високих і середніх агрофонах.

* Високий генетичний потенціал продуктивності досягається поєднанням оптимальної продуктивної кущистості (680-760 продуктивних стебел на 1 м²) з крупним, добре озерненим колосом (58-68 зерен в колосі). У станційних сортовипробуваннях інституту (2004-2008) урожайність на різних агрофонах складала 68,4-122,4 ц/га, що вище національних стандартів на 8,4-24,7%. У держсортівипробуванні (2007-2008) при середній урожайності 68,5 ц/га перевершив національні стандарти на 9%.

* Середньорослий (98-117 см), стійкий до вилягання, осипання та проростання на пні. Має тривалий період спокою насіння (45-50 діб).

* Морозо-, зимостійкість вище середнього рівня (7-8 балів), посухо-, жаростійкість високі (7-8 балів).

* Стійкий до бурої іржі (6-7 балів), середньосприйнятливий до борошнистої роси (4-5 балів), толерантний до фузаріозу колоса, летючої сажки.

Якість зерна: відповідає вимогам до сильних пшениць I-III класу: у державному сортівипробуванні вміст білка склав 13,0-14,6%, клейковини 27,2-32,0%, сила борошна 285-419 о.а., загальна оцінка хліба 4,4-4,8 бала.

Апробаційні ознаки: різновид лютесценс. Колос білий, безостий, крупний (9-11 см), середньощільний (20-21 колосок на 10 см стрижня). Нижня колоскова луска овальна, її плече широке (4-5 мм), піднесене, зубець середньозігнутий. Опушення внутрішньої поверхні луски слабке. Кіль наявний. Зернівка червона, крупна (маса 1000 зерен 42-44 г), борідка неглибока. Антоціанове забарвлення колеоптіля сильне.

Агротехнічні вимоги: винятково висока позитивна реакція на підвищення агрофону, особливо на внесення азотних добрив. Максимальна віддача досягається при вирощуванні за інтенсивною технологією. Сорт слід використовувати, коли планується урожай 80-100 ц/га. Строки сівби та норми висіву загальноприйняті для озимої пшениці в зонах вирощування.

Особливості сорту: вирізняється високою стійкістю до осипання та проростання зерна в колосі при перестойі і випадінні дощів на дозрілу пшеницю.

МІСІЯ ОДЕСЬКА

Занесений до переліку сортів рослин, перспективних для вирощування в 2009 р. в степовій і лісостеповій зонах країни.

Автори: М.А. Литвиненко, Н.О. Гончарук, О.М. Пташенчук та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Інтенсивного типу універсального використання на різних агрофонах.

* Генетичний потенціал урожайності складає 115-120 ц/га. У державному випробуванні в гостропосушливих умовах 2007 року одержано середню врожайність 66,9 ц/га, що на 4,9 ц/га, або 7,9% вище національних стандартів. Має високу продуктивну куцистість і формує крупне, високонатурне зерно.

* Середньостиглий. Вегетаційний період 283-287 діб.

* Середньорослий (95-104 см), стійкий до вилягання (8-9 балів), осипання (7-8 балів).

* Висока морозо-, зимостійкість (8-9 балів).

* Винятково висока посухо-, жаростійкість (9 балів).

* Польова стійкість до основних захворювань (у балах): бура іржа – 5-6, стеблова іржа – 4-5, борошніста роса – 4-5, сажкові хвороби – 4-5, септоріоз листя – 5-6. Витривалий до вірусу жовтої карликовості ячменю.

Якість зерна: відповідає вимогам до сильних пшениць. Вміст білка 13,8-14,1%, вміст клейковини 28,0-29,5%, сила борошна 320-376 о.а., загальна оцінка хліба 4,6-4,9 бала.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос білий, циліндричний, середньої довжини та щільності. Остюки білі, завдовжки 7-8 см, цупкі, зазубрені, розташовані під кутом 40-45⁰. Нижня колоскова луска яйцеподібна, кіль слабо виявлений, плече середнє за шириною і скошене за формою. Зубець нижньої колоскової луски короткий, середньозігнутий. Зернівка червона, крупна, овальна, борідка неглибока.

Агротехнічні вимоги: максимальна реалізація генетичного потенціалу продуктивності досягається на високих агрофонах та при інтенсивній технології вирощування. Високий рівень адаптивних властивостей забезпечує стабільність урожайності і відносно високий нижній поріг врожайності при будь-яких несприятливих умовах вирощування.

Особливості сорту: вирізняється винятково високою посухо- та жаростійкістю.

СЛУЖНИЦЯ ОДЕСЬКА

Занесений до переліку сортів рослин, перспективних для поширення в 2009 р. в степовій і лісостеповій зонах країни

Автори: М.А. Литвиненко, О.М. Пташенчук та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Високоінтенсивного типу універсального використання на високих і середніх агрофонах.

* Високий генетичний потенціал продуктивності за рахунок поєднання хорошої кущистості (624-786 продуктивних стебел на 1 м²) та крупного, високоозерненого колоса (52-62 зерен в 1 колосі). За роки конкурсного сортовипробування в інституті (2004-2008) урожайність на різних агрофонах складала 62,7-118,4 ц/га, що вище національних стандартів на 7,2-21,3%. У держсортівипробуванні (2007-2008) при середній урожайності 64,7 ц/га перевершив національні стандарти на 6,0 ц/га (10,1%).

* Середньостиглий. Виколюється і дозріває на 2-3 дні пізніше Альбатросу одеського.

* Середньорослий (98-115 см), стійкий до вилягання, осипання, високостійкий до проростання на пні. Має тривалий період спокою насіння 45-50 діб.

* Морозо-, зимостійкість вище середньої (7-8 балів), посухостійкість висока на всіх етапах розвитку рослин (7-8 балів).

* Стійкість до бурої іржі 6-7 балів. Середньосприйнятливий до борошнистої роси (4-5 балів), толерантний до стеблової іржі, фузаріозу колоса, летючої сажки. Середньосприйнятливий до твердої сажки.

Якість зерна: відповідає вимогам до сильних пшениць. У держсортівипробуванні вміст білка склав 14,6-15,5%, клейковини 31,2-34,4%, сила борошна 285-526 о.а., загальна оцінка хліба 4,8-5,1 бала.

Апробаційні ознаки: різновид лютесценс. Колос білий, безостий (наявні остюкоподібні відростки), циліндричний, довгий (10,5-11,5 см), щільність середня (19-21 колосок на 10 см стрижня). Колоскова луска ланцетоподібна. Зубець її довгий, ледь зігнутий. Плече скошене, широке (4-5 мм). Кіль колоскової луски середньовиявлений. Зернівка крупна (маса 1000 зерен 42,5-43,4 г), боріздка неглибока, чубок великий.

Агротехнічні вимоги: для реалізації високого потенціалу продуктивності слід розміщувати на кращих попередниках і вирощувати за інтенсивною технологією. Строки сівби та норми висіву звичайні.

Особливості сорту: висока стійкість до осипання та проростання зерна в колосі при перестогі і випадінні дощів на дозрілу пшеницю.

БУНЧУК

Занесений до переліку сортів рослин, перспективних для вирощування в 2008 році в степовій та лісостеповій зонах.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Сорт високоінтенсивного степового екотипу, придатний для вирощування на різних агрофонах. Урожайність 72,3-89,4 ц/га, за роки конкурсних сортовипробувань в інституті формувалася за рахунок високої продуктивної кущистості (від 620 до 820 стебел на 1 м²) і високої озерненості (до 55-65 зерен в колосі). Бунчук перевершує за продуктивністю сорти-стандарту на 5,7-11,7%.

* Відноситься до групи середньоранніх, з тривалістю періоду вегетації 278-283 дні.

* Короткостеблового типу (висота стебла 85-95 см), Стійкий до вилягання (8-9 балів), осипання (8-9 балів) і проростання зерна на пні (8-9 балів).

* Зимостійкість на рівні сорту-стандарту Альбатрос одеський (7-8 балів). Висока посухо-, жаростійкість (8-9 балів).

* Сорту Бунчук притаманна групова стійкість до хвороб (у балах): бура іржа – 7-8, борошниста роса – 6-7, септоріоз колоса – 5-6, сажкові – 3-4.

Якість зерна: відноситься до категорії сильних пшениць. Вміст білка 12,4-13,7%, клейковини 27,6-32,1%, сила борошна (W) 340-420 о.а., об'єм хліба із 100 г борошна 1440-1720 см³, загальна оцінка хліба 4,8-5,2 бала.

Апробаційні ознаки: різномовидність еритроспермум. Колос циліндричної форми, довжиною 9,2-10,8 см, середньої щільності (18-22 члена на 10 см колоса). Ості грубі, злегка зазублені. Колосова луска яйцеподібної форми, плече слабо скошене. Кіль добре виражений. Зубець короткий.

Агротехнічні вимоги: добре реагує на підвищений агрофон, в тому числі на попередники і мінеральні підживлення.

Особливості сорту: сорту Бунчук притаманне ериктоїдне розташування листя, що забезпечує краще освітлення і аерацію повітрям. У зв'язку з чим норму висіву можна збільшувати на 5-10%.

КРАСЕНЬ

Занесений до переліку сортів рослин, перспективних для вирощування в 2008 році в степовій та лісостеповій зонах України.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Високоврожайний, інтенсивного типу. В різних сортовипробуваннях урожай становив 64,0-94,0 ц/га (на 8,3-28,0 ц/га вище кращих стандартів).

* Середньоранній, з тривалістю вегетаційного періоду 285-287 днів.

* Зимо-, морозостійкість та посухостійкість високі.

* Середньорослий (90-110 см). Високостійкий до вилягання, осипання та проростання зерна в колосі.

* Сстійкий до жовтої іржі (8-9 балів), септоріозу (6-7 балів), летючої сажки (6 балів); середньостійкий до бурої та стеблової іржі, борошністої роси та фузаріозу колоса.

Якість зерна: сорт належить до сильних пшениць. Вміст білка 12,6-13,8%, клейковини 27,8-29,3%. Фізичні властивості тіста дуже високі ($W=373-454$ о.а.), об'єм хліба із 100 г борошна 1440-1720 см³, загальна оцінка хліба 4,9-5,2 бала.

Апробаційні ознаки: різновидність феругінеум. Рослини середньорослі. Колос веретеноподібної форми, середньої довжини та щільності. Остюки розходяться в сторони, середньої цупкості та довжини. Колосова луска яйцеподібно-овальної форми, з добре вираженою нервацією. Зубець колоскової луски середній, прямий. Плече середньої ширини, пряме. Зернівка червона, яйцеподібно-овальної форми, середнього розміру (маса 1000 насінин 36,0-41,6 г).

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування за звичайною та інтенсивною технологіями, а також в умовах зрошення. Добре реагує на внесення мінеральних добрив, особливо азотних. Строки сівби та норми висіву загальноприйняті. Сорт має підвищену толерантність до гербіцидів типу ростових речовин.

Особливості сорту: завдяки короткому та міцному стеблу не вилягає при збільшенні норми добрив та може використовуватися на зрошенні. В первинному насінництві обов'язкова просторова ізоляція.

ПОЛЬОВИК

Занесений до переліку сортів рослин, перспективних для вирощування в 2008 році в степовій та лісостеповій зонах.

Автори: С.П. Лифенко, М.І. Єриняк, В.П. Федченко та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Сорт проміжного типу інтенсивності (універсальний) з добре вираженими ознаками степового еко типу.

* Урожайність в сортовипробуваннях інституту досягала 73,4-82,5 ц/га, що є вище сортів-стандартів. На державному сортовипробуванні цей показник складав 67,4-85,7 ц/га, або на 6,1-12,7% вище стандартів. Висока урожайність формується за рахунок високої куцистості (до 600-700 продуктивних стебел на 1 м²) і добре вираженої озерненості в колосках колоса.

* Відноситься до групи середньоранніх сортів, з тривалістю вегетаційного періоду 280-288 днів.

* Стійкість до вилягання добра (4,5-5,0 балів), висота стебла 90-100 см.

* Добра морозо-, зимостійкість (6-8 балів), посухо- і жаростійкість (7-8 балів).

* Стійкість (у балах) до твердої сажки – 7-8, бурої іржі – 8-9, стеблової іржі – 4-5, борошністої роси – 6-7.

* Стійкість до осипання і проростання зерна на пні висока.

Якість зерна: відноситься до групи сильних пшениць. Вміст клейковини до 29,1-30,7%, білка 13,7-14,1%, сила борошна (W) складає 340-400 о.а., об'єм хліба із 100 г борошна 1520-1760 см³, загальна оцінка хліба 5,1-5,2 бала. Сорт продовольчого призначення.

Апробаційні ознаки: різновидність еритроспермум. Колос середньої щільності, циліндричної форми, середньої довжини (9,5-10,6 см). Колосова луска овальної форми. Кіль доходить до основи луски. Плече пряме, слабо скошене. Зернівка середніх розмірів (маса 1000 зерен 36,7-43,4 г), борозенка неглибока.

Агротехнічні вимоги: сорт універсальний і добре адаптований для сівби по багатьох попередниках і в різні строки. Разом з тим добре реагує на внесення мінеральних добрив, особливо на азотні підживлення.

Особливості сорту: як сорт проміжного типу за інтенсивністю, його можна використовувати по гірших попередниках (пізні просапні) і на пізніх строках сівби. Польовик, як сорт степового типу, здатний переносити посухи з меншими втратами, ніж інші сорти інтенсивного типу.

ОЗИМА ТВЕРДА ПШЕНИЦЯ

АЙСБЕРГ ОДЕСЬКИЙ

У Реєстрі сортів рослин України з 1990 р. Міжнародний стандарт. Національний стандарт для Лісостепу та Полісся.

Автори: А.І. Паламарчук, Ф.Г. Кириченко, В.М. Пильнев та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Короткостеблового типу (95-105 см), дуже стійкий до вилягання.
- * Високоврожайний, максимальна врожайність у виробництві склала 104,0, у держсортівипробуванні – 116,0 ц/га.
- * Virізняється високою пластичністю та сталими урожаєм по роках (районований в 28 південних регіонах озимо-пшеничної зони країн СНД, а також у Болгарії).
- * Стійкий до осипання зерна та його проростання на корені.
- * Середньоранній, відноситься до степової та лісостепової екогрупи.
- * Зимо-, морозостійкість середня (5-7 балів) на рівні сортів озимої пшениці Безоста 1, Обрій. Має середні яровизаційний період (27-30 днів) та реакцію на фотоперіод (90-95 днів).
- * Посухостійкість вище середньої (7-8 балів).
- * В умовах інфекційного фону середньостійкий до бурої та жовтої іржі, борошнистої роси (5-7 балів). Стійкий до септоріозу та поширених видів сажки (8-9 балів). Один із кращих серед сортів озимої твердої пшениці за стійкістю до фузаріозу колоса та ураження вірусом жовтої карликовості ячменю.

Якість зерна: відповідає вимогам для виготовлення макаронних виробів вищого гатунку. По кращих попередниках вміст клейковини 32,7-40,9, білка 13,9-16,2%, якість макаронних виробів 4,5-5,0 бала. Ранньовесняне внесення 100 кг д. р. азотних добрив дає прибавку за вмістом білка до 13,3 і скловидності зерна 21,1-24,2%.

Апробаційні ознаки: різновид leucurum. Колос неопушений, остистий, білий, призматичної форми, середньої величини (6-7 см). Остюки жорсткі, зазубрені, білі. Зерно середніх розмірів, біле. Колоскова луска довга (11-12 мм), середньої ширини (4 мм), видовжено-овальна. Зубець гострий, прямий, середньої довжини (3-4 мм). Плече колоскової луски горбчасте, вузьке (до 1 мм), ближче до основи колоса переходить у скошене. Маса 1000 зерен 33,4-44,1 г.

Агротехнічні вимоги: норма висіву 4,5 млн. схожих зерен при оптимальних строках сівби (15-20 вересня). Розміщувати посіви тільки по кращих попередниках (чистий і зайнятий пар, горох, однорічні та багаторічні трави, зрошення). Для отримання високоякісного зерна слід у повному обсязі вносити органімінеральні добрива та своєчасно збирати врожай.

АЛИЙ ПАРУС

У Реєстрі сортів рослин України з 1994 р. Національний стандарт для умов Степу.

Автори: А.І. Паламарчук, Ф.Г. Кириченко, М.А. Литвиненко та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Короткостеблового типу (95-105 см), має високу стійкість до вилягання.

* Високоврожайний. За роки конкурсного випробування середня врожайність склала 64,9 ц/га, що вище Корала одеського на 15,1%.

* Відноситься до степової та лісостепової екологічної групи. Середньоранній.

* Зимо-, морозостійкість середня (6-7 балів), на рівні сорту Айсберг одеський і вище. Характеризується вищесереднім яровизаційним періодом (30-35 днів) та високою чутливістю до фотоперіоду (120 днів і більше).

* Virізняється високою посухостійкістю (8-9 балів).

* Має високу стійкість до септоріозу, жовтої іржі та різних видів сажки (8-9 балів), середню стійкість до бурої та стеблової іржі, а також борошністої роси (5-7 балів).

* Стійкість до осипання зерна на корені висока, його проростання – середня.

* Рекомендується для вирощування у степових областях України та АР Крим, а також у республіках, краях і областях Північного Кавказу Російської Федерації.

Якість зерна: повністю відповідає вимогам першого класу для виготовлення макаронних виробів вищого гатунку. Вміст клейковини 31,5-42,2, білка 13,6-17,2%, якість макаронних виробів 4,0-4,5 бала. Внесення ранньою весною 100 кг д. р. азоту підвищує вміст білка на 12,5 і скловидність зерна на 21,1-28,3%.

Апробаційні ознаки: різновид hordeiforme. Колос неопушений, остистий, червоною кольору, призматичної форми, середньої довжини (7-8 см). Остюки жорсткі, зазубрені, червоні. Зерно біле, овально-видовжене, крупного розміру. Колоскова луска видовжено-овальна. Зубець короткий, гострий, дзьобовидний. Плече овальне, вузьке. Маса 1000 зерен 42,4-55,5 г.

Агротехнічні вимоги: оптимальна норма висіву 5 млн. схожих зерен на гектар. Кращий строк сівби випадає на 5-7 день після оптимального строку посіву озимої м'якої пшениці (в степових областях України – 20-25 вересня). Глибина загортання насіння 4-6 см. Розміщувати посіви слід тільки по кращих попередниках (чистий і зайнятий пар, багаторічні трави, горох), а також на зрошенні.

ДЕЛЬФІН

У Реєстрі сортів рослин України з 2000 р.

Автори: А.І. Паламарчук, М.А. Литвиненко, А.О. Албул та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Сорт короткостеблового типу (95-105 см), має досить високу стійкість до вилягання.

* Високоврожайний. Середня врожайність у конкурсному сортовипробуванні становила 53,7 ц/га, що вище сорту Алий парус на 7,3%.

* Відноситься до степової та лісостепової екогрупи. Середньоранній.

* Посухостійкість середня (5-7 балів).

* Морозо-, зимостійкість середня (5-6 балів), на рівні сорту Парус. Має середню яровизаційну потребу (20-23 дня) та незначну фотоперіодичну чутливість (65 днів).

* Virізняється комплексною стійкістю до поширених хвороб. Зокрема стійкість до септоріозу та видів сажки 8-9 балів, до бурої, стеблової іржі та борошнистої роси 5-7 балів.

* Стійкість до осипання висока, а до проростання зерна на корені середня.

* Рекомендується для вирощування в степових областях України, АР Крим і Молдови.

Якість зерна: відповідає всім вимогам до високоякісного зерна твердої пшениці для виготовлення макаронних виробів вищого гатунку. Вміст клейковини 33,2-41,6, білка 14,2-16,9%, якість макаронних виробів 4,0-4,5 бала. Ранньовесняне внесення 100 кг д. р. азоту збільшує вміст білка на 19,7 і скловидність зерна на 29,1%. Індекс оплати урожаєм зерна склав 6,2 ц/га.

Апробаційні ознаки: різновид hordeiforme. Колос неопушений, остистий, червоного кольору, веретеновидний, середньої довжини (6-7 см). Остюки жорсткі, зазубрені, червоного кольору, хвилясті. Колоскова луска видовжено-овальної форми, довга (11-12 мм), широка (4-5 мм). Зубець короткий (1,5-2,0 мм), гострий, дзьобовидний. Плече бугорчате, вузьке (до 1 мм). Маса 1000 зерен 45,8-52,8 г.

Агротехнічні вимоги: при сівбі в оптимальні строки 20-25 вересня норма висіву 5,0 млн. схожих зерен, при більш пізніх строках – до 6,0 млн. на гектар. Глибина загортання насіння 4-6 см. Сорт необхідно розмішувати по кращих попередниках (чисті та зайняті пари, багаторічні та однорічні трави, зернобобові на корм і зерно), а також в умовах зрошення.

АРГОНАВТ

У Реєстрі сортів рослин України з 2002 р.

Автори: А.І. Паламарчук, М.А. Литвиненко, А.О. Албул та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Високоврожайний. Середній урожай у конкурсному випробуванні 62,5 ц/га, що на 11,7% більше сорту Алий парус.
- * Напівкарликового типу (85-95 см), соломину товста, міцна і дуже стійка до вилягання.
- * Відноситься до степової та лісостепової екогрупи. Середньоранній.
- * Зимо-, морозостійкість середня (5-7 балів) і вище (на рівні сорту Айсберг одеський). Сорт має значну яровизаційну потребу (30-35 днів) та фотоперіодичну чутливість (98 днів).
- * Посухостійкість добра (6-7 балів).
- * Стійкий до осипання зерна та його проростання на корені.
- * Стійкий до поширених хвороб: септоріозу і різних видів сажки (8-9 балів), стеблової та бурої іржі, борошнистої роси (5-7 балів).
- * Рекомендується для вирощування в степовій та лісостеповій зонах України.

Якість зерна: відповідає всім вимогам стандарту до зерна вищих гатунків. По кращих попередниках формує досить крупне зерно. Натура зерна 772-802 г/л. Вміст сирової клейковини сягає 29,5-39,0, білка 13,0-17,2%. Деформація клейковини 75-90 од. ІДК. Загальна оцінка макаронних виробів дуже висока (4,7-5,5 бала). Ранньовесняне внесення 100 кг д. р. азотних добрив забезпечує прибавку за вмістом білка 16,7%. Індекс оплати урожаєм зерна склав 8,7 ц/га.

Апробаційні ознаки: різновид hordeiforme. Колос остистий, неопушений, червоно-коричневого кольору, короткий, циліндричної форми. Колоскова луска видовжена, вузька. Зубець колоскової луски дуже короткий, ледь зігнутий. Плече скошене, вузьке. Остюки довгі, жорсткі, зазубрені, світло-коричневого кольору. Зернівка біла, напіввидовжена, досить крупна. Маса 1000 зерен 38,2-46,4 г.

Агротехнічні вимоги: сівбу слід проводити в стислі строки (20-25 вересня) по кращих попередниках (чорні та зайняті пари, багаторічні й однорічні трави, зернобобові на зерно і зелений корм, а також в умовах зрошення). Оптимальна норма висіву 5,0 млн. схожих зерен на гектар. Глибина заготання насіння 4-6 см.

ПЕРЛИНА ОДЕСЬКА

У Реєстрі сортів рослин України з 2002 р. Національний стандарт для умов Степу.

Автори: А.І. Паламарчук, М.А. Литвиненко, А.О. Албул та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Високоврожайний. Середній урожай зерна у конкурсному сортовипробуванні становить 82,2 ц/га, що на 6,5% більше сорту Алий парус.

* Напівкарликового типу (80-85 см), соломину товста, міцна та дуже стійка до вилягання.

* Відноситься до степової екогрупи. Середньоранній. Вегетаційний період 260-265 днів.

* Морозо- і зимостійкість середня (5-7 балів), на рівні сорту Айсберг одеський.

* Сорт має нижчесередню яровизаційну потребу (21-23 дні). Фотоперіодично нейтральний (56 днів).

* Посухостійкість висока (8-9 балів).

* Сстійкість до осипання зерна на корені висока, а його проростання – середня.

* Сстійкий до поширених хвороб, зокрема септоріозу та різних видів сажки (8-9 балів), до бурої іржі та борошнистої роси (5-7 балів).

* Рекомендується для посіву в степовій зоні України.

Якість зерна: відповідає всім вимогам стандарту до зерна твердої пшениці вищого гатунку. По краcich попередниках формує крупне зерно, маса 1000 зерен 44,8-49,5 г. Натура зерна 777-805 г/л. Вміст клейковини 29,4-36,7, білка 13,1-15,2%. Загальна оцінка макаронних виробів 4,5-5,0 бала. Внесення ранньою весною 100 кг д. р. азотних добрив забезпечує прибавку білка 16,4% та прибавку урожаю зерна 11,2 ц/га.

Апробаційні ознаки: різновид hordeiforme. Колос остистий, неопушений, червоного кольору, щільний, циліндричний. Остюки довгі, жорсткі, зазубрені, світло-коричневого кольору. Колоскова луска видовжена. Зубець колоскової луски короткий, ледь зігнутий. Зернівка напіввидовжена, білого кольору, крупна. Маса 1000 зерен 40,0-47,6 г.

Агротехнічні вимоги: сівбу слід проводити в стислі строки (20-25 вересня) по краcich попередниках (чорні та зайняті пари, багаторічні й однорічні трави, зернобобові на зерно і зелений корм), а також при зрошенні. Оптимальна норма висіву 5,0 млн. схожих зерен на гектар. Глибина загортання насіння 4-6 см.

ЗОЛОТЕ РУНО

У Реєстрі сортів рослин України з 2004 р.

Автори: А.І. Паламарчук, А.О. Албул, М.А. Литвиненко та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Сорт універсального типу, середньорослий (105-115 см), середньої стійкості до вилягання.

* Високоврожайний – урожайність на сортодільницях склала 55,3 ц/га, що на 13% вище середньопорівняного стандарту.

* Відноситься до степової та лісостепової екогрупи. Середньоранній.

* Морозо- і зимостійкість нижче середньої (4-5 балів). Має короткий період яровизації (17-19 днів) та середню фотоперіодичну чутливість (98 днів).

* Посухостійкість висока (7-9 балів).

* Має високу стійкість до осипання та середню до проростання зерна на корені.

* Вирізняється комплексною стійкістю до основних хвороб, зокрема септоріозу та різних видів сажки (8-9 балів), бурої, стеблової іржі та борошнистої роси (5-7 балів).

* Рекомендується для вирощування в південних районах степової зони України та АР Крим.

Якість зерна: відповідає всім вимогам стандарту до зерна вищих гатунків твердої пшениці. По кращих попередниках формує досить крупне зерно округлої форми та високої якості: натура зерна 826-841 г/л, білка 14,7-16,0, клейковини 34,7-38,9%. Ранньовесняне внесення 100 кг д. р. азоту забезпечує прибавку за вмістом білка 26%, а в урожаї зерна – 5,0 ц/га.

Апробаційні ознаки: різновид leucurum. Колос остистий, білий, неопушений, щільний, циліндричний, середньої довжини (7 см). Остюки жорсткі, зазубрені, білого кольору. Колоскова луска широка, видовжена. Зубець колоскової луски середній (3-5 мм), клювовидний, ледь відігнутий назад і в сторону. Маса 1000 зерен 43-48 г.

Агротехнічні вимоги: сімбу слід проводити в оптимальні строки (25-30) вересня по кращих попередниках (чорні та зайняті пари, багаторічні й однорічні трави, зернобобові на зерно і зелений корм). Оптимальна норма висіву 4,5 млн. всхожих зерен на гектар. Глибина загортання насіння 5-7 см.

ЛАГУНА

У реєстрі сортів України з 2005 р. Національний стандарт для умов Лісостепу та Полісся.

Автори: А.І. Паламарчук, А.О. Албул, М.А. Литвиненко та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Сорт короткостеблового типу (90-105 см), дуже стійкий до вилягання.

* Високоврожайний – середній врожай в конкурсному сортовипробуванні склав 62,2 ц/га, що на 8,8% більше середньопорівняного стандарту. В державному сортовипробуванні перевищив стандарт в Степу на 14,4, а в Лісостепу на 35,6%.

* Відноситься до степової та лісостепової екогрупи.

* Середньоранній, вегетаційний період складає 269-282 дні.

* Морозо- і зимостійкість середня (6-7 балів), на рівні сорту Алий парус. Має довгу стадію яровизації (30-35 днів) та високу фотоперіодичну чутливість (120 днів).

* Посухостійкість висока (8-9 балів).

* Стійкий до поширених хвороб, зокрема борошнистої роси, септоріозу, різних видів сажки (8-9 балів), бурі та стеблової іржі (6-7 балів).

* Має високу стійкість до осипання зерна на корені та середню до його проростання.

* Рекомендується для посіву в північних районах степової та в лісостеповій зоні України.

Якість зерна: повністю відповідає всім вимогам стандарту до зерна вищих гатунків. Натура зерна становить 785-812 г/л, вміст білка в зерні 13,6-15,1, клейковини 29,4-34,9%. Маса 1000 зерен складає 47,0-49,9 г.

Апробаційні ознаки: різновид hordeiforme. Колос остистий, неопушений, червоного кольору, щільний, циліндричний. Остюки довгі, жорсткі, зазубрені, світло-коричневого кольору. Колоскова луска видовжена. Зубець колоскової луски середній, зігнутий. Плече піднесене, вузьке.

Агротехнічні вимоги: сівбу слід проводити в стислі строки (20-25) вересня по кращих попередниках (чорні та зайняті пари, багаторічні й однорічні трави, зернобобові на зелений корм і зерно). Оптимальна норма висіву 5,0 млн. схожих зерен на гектар. Глибина загортання насіння 4-6 см.

ГАРДЕМАРИН

У Реєстрі сортів рослин України з 2006 року.

Автори: А.І. Паламарчук, А.О. Албул, М.А. Литвиненко та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Сорт короткостеблового типу (90-105 см), стійкість до вилягання висока.

* Високоврожайний – середній врожай в конкурсному сортовипробуванні склав 67,0 ц/га, що на 12,4% більше стандарту. У держсортівипробуванні перевищив стандарт в степовій зоні на 6,7, а в лісостеповій – на 18,9%.

* Відноситься до степової та лісостепової екогрупи.

* Середньоранній, вегетаційний період 277-290 днів.

* Морозо- і зимостійкість середня та нижче середньої (5-7 балів), на рівні сорту Перлина одеська. Має середню стадію яровизації (22-25 днів) та фотоперіодичну чутливість (79 днів).

* Посухостійкість добра (6-7 балів).

* Висока стійкість до осипання та середня до проростання зерна на корені.

* Стійкий до поширених хвороб: борошнистої роси, септоріозу, різних видів сажки (8-9 балів), бурой та стеблової іржі (6-7 балів).

* Рекомендується для посіву в степовій та лісостеповій зонах України.

Якість зерна: повністю відповідає всім вимогам стандарту до зерна вищих гатунків. Натура зерна 795-810 г/л, вміст білка в зерні 13,4-15,7, клейковини 29,7-35,1%. Маса 1000 зерен 39,5-47,8 г. Загальна якість макаронних виробів складає 4,5-5,0 бала.

Апробаційні ознаки: різновид hordeiforme. Колос остистий, неопушений, червоно-коричневого кольору, щільний, циліндричної форми. Остюки довгі, жорсткі, зазубрені, світло-коричневого кольору. Колоскова луска видовжена. Плече скошене, вузьке. Зубець короткий, прямий.

Агротехнічні вимоги: сівбу слід проводити в оптимальні, стислі строки (20-25 вересня в степовій зоні та 15-20 вересня в південних районах лісостепової зони) по кращих попередниках (чорні та зайняті пари, багаторічні й однорічні трави, зернобобові на зелений корм і зерно). Оптимальна норма висіву складає 5,0 млн. схожих зерен на гектар. Глибина загортання насіння 4-6 см.

БУРШТИН

У Реєстрі сортів рослин України з 2007 року.

Автори: Паламарчук А.І., Албул А.О., Литвиненко М.А. та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Сорт короткостеблового типу (95-105 см), досить стійкий до вилягання. Степової та лісостепової екогрупи.

* Високоврожайний – середній урожай зерна в конкурсному випробуванні становив 68,5 ц/га, що на 10,4% більше сорту Алий парус. В державному сортовипробуванні в степовій зоні України урожай зерна склав 60,7, в лісостеповій 60,1 ц/га.

* Середньоранній. Вегетаційний період 273-290 днів.

* Морозо- і зимостійкість середня (6-7 балів), на рівні сорту Алий парус. Має середню стадію яровизації (22-25 днів) та низьку фотоперіодичну чутливість (56 днів).

* Посухостійкість висока (7-8 балів).

* Стійкий до поширених хвороб, зокрема септоріозу і різних видів сажки (8-9 балів), борошнистої роси, бурої і стеблової іржі (5-7 балів).

* Сорт має високу стійкість до осипання зерна на корені та середню до його проростання.

* Рекомендується для вирощування в степовій та лісостеповій зонах України.

Якість зерна: відповідає всім вимогам стандарту до зерна твердої пшениці вищого гатунку. По кращих попередниках формує крупне зерно 43,1-47,2 г. Натура зерна 795-826 г/л. Вміст клейковини 29,4-33,9, білка 13,5-16,1%. Загальна оцінка макаронних виробів 4,5-5,0 бала.

Апробаційні ознаки: різновид hordeiforme. Колос остистий, неопушений, інтенсивного червоного кольору, щільний, циліндричний, середньої довжини (6,5-7,0 см). Остюки довгі, жорсткі, зазубрені, паралельнорозхожі, світлокоричневого кольору. Зубець колоскової луски короткий, дуже зігнутий. Плече піднесене, вузьке. Кіль широкий, різко виражений.

Агротехнічні вимоги: сівбу необхідно проводити в стислі строки, 20-25 вересня в степовій зоні та 15-20 вересня в лісостеповій зоні, по кращих попередниках (чорні та зайняті пари, багаторічні й однорічні трави, зернобобові на зелений корм і зерно, а також в умовах зрошення). Оптимальна норма висіву 4,5-5,0 млн. схожих зерен на гектар. Насіння заортається на глибину 4-6 см.

КОНТИНЕНТ

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 р.

Автори: А.І. Паламарчук, А.О. Албул, О.А. Васильєв та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Високоврожайний. Середній урожай у конкурсному випробуванні 79,0 ц/га, що на 9,7% більше середнього стандарту.

* Напівкарликового типу (80-90 см), соломину товста, міцна і дуже стійка до вилягання.

* Відноситься до степової та лісостепової екогрупи. Середньоранній.

* Зимо-, морозостійкість нижче середньої (5-7 балів), на рівні сорту Перлина одеська. Сорт має коротку яровизаційну потребу (21-23 дні) та низьку фотоперіодичну чутливість (55 днів).

* Посухостійкість висока (7-9 балів).

* Стійкий до осипання зерна та його проростання на корені.

* Стійкий до поширених хвороб: септоріозу та різних видів сажки (8-9 балів), стеблової та бурої іржі, борошнистої роси (5-7 балів).

* Рекомендується для вирощування в степовій зоні України.

Якість зерна: відповідає всім вимогам стандарту до зерна вищих гатунків. По кращих попередниках формує досить крупне зерно. Натура зерна 802-810 г/л. Вміст сирової клейковини сягає 30,1-35,3, білка 13,0-14,2%. Деформація клейковини 90-100 од. ІДК. Загальна оцінка макаронних виробів дуже висока (4,5-5,0 бала). Ранньовесняне внесення 100 кг д. р. азотних добрив забезпечує прибавку за вмістом білка 16,7%. Індекс оплати урожаєм зерна склав 8,7 ц/га.

Апробаційні ознаки: різновид hordeiforme. Колос остистий, неопушений, червоно-коричневого кольору, короткий, циліндричної форми. Колоскова луска видовжена, вузька. Зубець колоскової луски короткий, ледь зігнутий. Плече округле, вузьке. Остюки довгі, жорсткі, зазубрені, світло-коричневого кольору. Зернівка біла, напіввидовжена, досить крупна, маса 1000 зерен 42,7-48,4 г.

Агротехнічні вимоги: сівбу слід проводити в стислі строки, 20-25 вересня, по кращих попередниках (чорні та зайняті пари, багаторічні й однорічні трави, зернобобові на зерно і зелений корм, а також в умовах зрошення). Оптимальна норма висіву 5,0 млн. схожих зерен на гектар. Глибина заготання насіння 4-6 см.

ТАВРИДА

Занесений до переліку сортів рослин, перспективних для поширення з 2009 року в степовій та лісостеповій зонах України.

Автори: А.І. Паламарчук, А.О. Албул та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Сорт напівкарликового типу (85-95 см), стійкість до вилягання висока.

* Високоврожайний – середній урожай в конкурсному сортовипробуванні склав 77,0 ц/га, що на 9,0 ц/га більше стандарту.

* Відноситься до степової та лісостепової екогрупи.

* Середньоранній, вегетаційний період 288-293 дні.

* Морозо- і зимостійкість середня (6-7 балів), на рівні сорту Айсберг одеський.

* Посухостійкість добра (6-7 балів).

* Має високу стійкість до осипання та середню до проростання зерна на корені.

* Стійкий до поширених хвороб: борошнистої роси, септоріозу, різних видів сажки (8-9 балів), бурої та стеблової іржі (6-7 балів).

* Рекомендується для посіву в степовій та лісостеповій зонах України.

Якість зерна: повністю відповідає всім вимогам стандарту до зерна вищих гатунків. Натура зерна 795-825 г/л, вміст білка в зерні 13,1-14,9, клейковини 28,5-33,2%. Маса 1000 зерен сягає 44,8-47,1 г. Загальна якість макаронних виробів 4,0-4,5 бала.

Апробаційні ознаки: різновид hordeiforme. Колос остистий, неопушений, червоно-коричневого кольору, щільний, циліндричної форми. Остюки довгі, жорсткі, зазубрені, світло-коричневого кольору. Колоскова луска видовжена. Плече округле, вузьке. Зубець короткий, ледь зігнутий.

Агротехнічні вимоги: сівбу слід проводити в оптимальні, стислі строки (20-25 вересня в степовій зоні та 15-20 вересня в південних районах лісостепової зони) по кращих попередниках (чорні та зайняті пари, багаторічні й однорічні трави, зернобобові на зелений корм і зерно). Оптимальна норма висіву складає 5,0 млн. схожих зерен на гектар. Глибина загортання насіння 4-6 см.

ОЗИМЕ ТРИТИКАЛЕ

ЗЕНІТ ОДЕСЬКИЙ

У Реєстрі сортів рослин України з 1995 р.

Автори: М.Г. Максимов, Г.В. Костанді, М.А. Литвиненко та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Зернового напрямку.
- * Високопродуктивний. У конкурсному випробуванні в середньому за п'ять років урожайність склала 65,5 ц/га (від 39,0 до 80,7 ц/га). Максимальна урожайність 98,3 ц/га одержана в 1993 році на Андрушівській сортодільниці Житомирської області.
- * Зерно перевищує за вмістом протеїну на 1,0-1,5% зерно пшениці, що забезпечує більш високий рівень його поживної цінності.
- * Середньоранній, визріває на 5-7 днів пізніше пшениці.
- * Зимостійкість середня.
- * Посухостійкий.
- * Високостійкий до вилягання та захворювань.
- * Не потребує хімічних засобів захисту рослин від хвороб протягом усієї вегетації.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум. Колос неопушений, білий, призматичної форми, щільний (25-31 колосок), остистий. Остюки білі, крупні, розходяться у різні сторони. Кільовий зубець колоскової луски ланцетовидної форми, плече відсутнє. Зернівка червона, овальної форми, середньої крупності (маса 1000 зерен 40-45 г). Висота рослин 100-110 см, стебло під колосом неопушене.

Агротехнічні вимоги: підготовка ґрунту, строки сівби і норми висіву аналогічні озимій м'якій пшениці.

УРАГАН

У Реєстрі сортів рослин України з 1999 р.

Автори: М.Г. Максимов, Г.В. Костанді, М.А. Литвиненко та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Кормового напрямку.
- * Високорослий (140-180 см). Урожайність зеленої маси у конкурсному сортовипробуванні в середньому за шість років склала 500 ц/га, а врожайність зерна за ці роки варіювала від 29,3 до 42,9 ц/га.
- * Пізньостиглий, викалошується на 6-7 днів пізніше стандарту і на 12 днів пізніше жита. Стебло і все листя залишаються зеленими до молочно-воскової стиглості зерна, що дозволяє використовувати на зелений конвейер 12-15 днів після скошування жита. За вмістом цукру і протеїну зелена маса істотно перевищує сорти жита.
- * За зимостійкістю перевищує всі сорти озимої м'якої пшениці, що дозволяє вирощувати його в усіх ґрунтово-кліматичних зонах України.
- * Посухостійкий.
- * Високостійкий до основних захворювань (борошнистої роси, бурої та стеблової іржі).
- * Не потребує хімічних засобів захисту рослин від хвороб протягом усієї вегетації, що дозволяє одержувати більш дешеву продукцію.

Апробаційні ознаки: різновид велютинум. Колос безостий, білий, похилений, веретеновидної форми, плече відсутнє. Кіль чітко виявлений, зубець колоскової луски дзьобовидний. Зерно червоне, овальне, крупне (маса 1000 зерен 45-50 г).

Агротехнічні вимоги: підготовка ґрунту, строки сівби і норми висіву аналогічні озимій м'якій пшениці.

СУБЕНІР

У Реєстрі сортів рослин України з 2002 р.

Автори: М.Г. Максимов, М.А. Литвиненко, О.А. Васильєв та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Зернового напрямку.

* Середньостиглий. Висока продуктивність зумовлюється великим колосом та крупним зерном. У конкурсному випробуванні інституту в середньому за п'ять років урожайність склала 60,0 ц/га, що на 8 ц/га перевищує стандарт, Zenit одеський. Максимальна врожайність 86,3 ц/га.

* За даними Державної комісії по сортовипробуванню вміст білка в зерні на 2-3% перевищує інші сорти тритикале та м'якої пшениці, що забезпечує високий рівень його харчової цінності.

* Відноситься до групи середньорослих сортів (115-135 см).

* Морозостійкість та зимостійкість високі.

* Посухостійкий та жаростійкий.

* Високостійкий до ураження борошнистою росою, бурою, стебловою іржею.

* Не потребує застосування хімічних засобів захисту рослин від хвороб в період вегетації.

Апробаційні ознаки: різновид еритроспермум, колос білий, веретеновидний, щільний (31-35 колосків в колосі), остистий. Ості білі, середньої довжини. Кільовий зубець колоскової луски гострий, середньої довжини. Кіль чітко виражений по всій довжині колоскової луски. Колоскова луска ланцетовидної форми, плече відсутнє. Зерно червоне, овальне, велике, маса 1000 зерен до 50 г. Борозенка мілка. Форма куща сланка. Листя середньої довжини, широке, зеленого кольору. Продуктивна куцистість висока.

Агротехнічні вимоги: норма висіву 4,0-4,5 млн. схожих зерен на гектар. Підготовка ґрунту, строки сівби, норми висіву та попередники аналогічні м'якій пшениці.

ЯРИЙ ЯЧМІНЬ

Ячмінь ярий для умов екстремальної посухи **СТАЛКЕР**

Виведений за програмою селекції на підвищену адаптивність до умов посушливого Степу. Занесений до Державного реєстру сортів рослин України з 1997 року для зони Степу. Цінний.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення.

Господарсько цінні ознаки:

* Урожайність у виробничих умовах до 70-80 ц/га з прибавками врожаю над поширеними сортами Одеський 151 і Прерія 5-8 ц/га.

* Висока посухостійкість (9 балів) обумовлена генетично контрольованим показником СОД-s2 посухо-, соле- та кислотостійкості, який дає перевагу над іншими сортами в умовах екстремальної посухи.

* Стійкість до поширених листостеблових захворювань на рівні 5-6 балів, до летючої й кам'яної сажок – 6-8 балів.

* Добра озерненість колоса (16-26 зерен у колосі).

* Зерно велике (маса 1000 зерен 50-55 г).

* Скоростиглий.

* У виробничих умовах України в степовій і лісостеповій зонах за порушених технологій вирощування по весняному обробітку ґрунту давав найвищі врожаї серед зернових колосових культур – до 51-53 ц/га. Разом з сортом Адапт є кращим сортом України для несприятливих умов вирощування.

Апробаційні ознаки:

Різновидність *nutans*. Колос дворядний, середньої довжини (7-9 см), підвищеної щільності (11-12 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, звужується до вершини, солом'яно-жовтий. Ості довгі, зазубрені, паралельні, тонкі, еластичні, солом'яно-жовті. Колоскова луска тонка, вузька, без опушення. Квіткова луска слабозморшкувата, нервація добре виявлена. Перехід квіткової луски в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна.

Кущ напіврозлогий. Лист без опушення, вузький, темно-зелений. Висота рослин 75-100 см.

Зерно велике, жовте, видовжено-овальної форми.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавак 200Ф^Р забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Внесення добрив обов'язкове.

Ячмінь ярий для умов екстремальної посухи

АДАПТ

Виведений за програмою селекції на підвищену адаптивність до умов посушливого Степу. Занесений до Реєстру сортів рослин України з 1998 року для зони Степу. Цінний.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення.

Господарсько цінні ознаки:

- * Призначений для умов сильної посухи.
- * Посухостійкість, жаростійкість та інтенсивність продукційного процесу в умовах посухи вищі від усіх сортів ярого ячменю (8-9 балів).
- * Урожайність у виробничих умовах до 70-75 ц/га, з прибавками врожаю над висхідним сортом Прерія 5-7 ц/га й вище.
- * Стійкий до смужкового гельмінтоспоріозу – 6-7 балів, летючої й кам'яної сажок – 6-8 балів, борошнистої роси – 4-5 балів.
- * Стійкий до вилягання (7-8 балів).
- * Добра озерненість колоса (18-20 зерен у колосі).
- * Зерно велике (маса 1000 зерен 47-63 г).
- * Скоростиглий.
- * У виробничих умовах України в степовій і лісостеповій зонах за порушених технологій вирощування по весняному обробітку ґрунту давав найвищі врожаї.

Апробаційні ознаки:

Різновидність *medicum*. Колос дворядний, середньої довжини (8-10 см), середньої щільності (10-11 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, солом'яно-жовтий, звучується до вершини. Ості довгі, гладенькі, паралельні, тонкі, еластичні, солом'яно-жовті. Колоскова луска тонка, вузька, лінійно-ланцетна, без опушення. Квіткова луска слабозморшкувата, нервація добре виявлена. Перехід квіткової луски в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна.

Кущ прямостячий. Лист неопушений, проміжний, зелений. Висота рослин 70-100 см.

Зерно велике, світло-жовте, видовжено-овальної форми.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавак 200ФФ[®] забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Внесення добрив обов'язкове.

Ячмінь ярий ГАЛАКТИК

Високоадаптований для будь-яких умов вирощування. Занесений до Реєстру сортів рослин України з 1999 року для всіх зон. Пивоварний.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення.

Господарсько цінні ознаки:

* Неперевершений за сталістю врожаїв у виробничих умовах, з прибавками врожаю 9,3-11,9% над кращими стандартами.

* В умовах посухи 1994 року при врожаї 65,4 ц/га дав прибавку над висхідним сортом Одеський 115 11,1 ц/га.

* Підвищена посухостійкість (7-8 балів).

* Висока стійкість до кам'яної сажки і сітчастого гелмінтоспоріозу (8 балів), середня стійкість до летючої сажки, карликової іржі, борошністої роси і смужкового гелмінтоспоріозу – 5-6 балів.

* Більш стійкий до вилягання (6-7 балів). Середньостиглий.

* Завжди добре кушиться і формує добре озернений колос з великим зерном.

Апробаційні ознаки:

Різновидність *nutans*. Колос дворядний, середньої довжини (7-9 см), нещільний (10-11 члеників на 4 см колосового стрижня), солом'яно-жовтий, неламкий, слабо звужується до вершини. Ості довгі, зазубрені, паралельні, тонкі, еластичні, жовті. Колоскова луска мала, вузька, тонка, без опушення. Квіткова луска слабозморшквата, нервація добре виявлена, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна.

Кущ пряmostоячий, лист зелений, опушення середнє, проміжний. Стебло міцне, висота рослин 75-80 см.

Зерно велике (маса 1000 зерен 45-55 г), видовжене (11×4,5 см), жовте.

Від сорту Одеський 115 відрізняється більшою довжиною колоса, більш ніжними остями та загостреною формою верхівки безплідного колоска.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавакс 200ФФ[®] забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Внесення добрив обов'язкове.

Ячмінь ярий ПІВДЕННИЙ

Виведений за програмою селекції пивоварних сортів на підвищену адаптивність до умов недостанької вологозабезпеченості. Занесений до Реєстру сортів рослин України з 2001 року для Степу й Лісостепу.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення.

Господарсько цінні ознаки:

* У виробничих умовах на великих площах здатний давати стабільно високі врожаї на рівні 50-60 ц/га.

* Посухостійкий, що дає можливість формувати пивоварне зерно навіть в умовах нетривалої посухи.

* Має комплексну стійкість до більшості поширених в Україні хвороб: летючої, кам'яної та чорної сажок (8-9 балів), борошнистої роси (8 балів), смужкового гелмінтоспориозу і карликової іржі (6-7 балів).

* Зерно велике – маса 1000 зерен 45-55 г.

* Середньостиглий, дозріває на 3-5 днів пізніше національного стандарту Сталкер, добре використовує літні опади.

Апробаційні ознаки:

Різновидність *nutans*. Колос дворядний, середньої довжини (8-10 см), середньої щільності (10-11 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, слабо звужується до вершини, солом'яно-жовтий. Ості довгі, зазубрені, паралельні, тонкі, еластичні, жовті. Колоскова луска мала, без опушення. Квіткова луска слабозморшкувата, нервація добре виявлена, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна.

Кущ розлогий. Лист неопушений, проміжний, зелений. Висота рослин 70-85 см.

Зерно велике, жовте, видовженої форми.

Від сорту Одеський 151 відрізняється слабо розвиненими остюками безплідних колосків, сильним опушенням колосового стрижня й колоскової луски.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавак 200Ф^Р забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Внесення добрив обов'язкове.

Ячмінь ярий ГЕТЬМАН

Сорт для умов високоінтенсивного землеробства. Занесений до Реєстру сортів рослин України для Лісостепу й Полісся з 2001 року. Але успішно вирощується і в зоні Степу. Пивоварний.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення.

Господарсько цінні ознаки:

* Один з краших за врожаєм сортів України. Урожайність в інституті за роки вивчення 73-80 ц/га, з прибавками врожаю над стандартом того часу Одеський 115 до 8,5 ц/га.

* Стійкий до вилягання, що забезпечується коротким (75-80 см), міцним стеблом.

* Комплексна стійкість до листостеблових хвороб, летючої і кам'яної сажок на рівні 7-9 балів.

* Добра озерненість колоса (19-21 зерна в колосі), висока куцистість, вирівняність стеблостою.

* Середньостиглий, дозріває за 81-83 днів.

* Висока вирівняність зерна – 90%.

* Високі пивоварні властивості.

Апробаційні ознаки:

Різновидність *nutans*. Колос дворядний, середньої довжини (6-8 см), середньої щільності (12 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, солом'яно-жовтий, слабо звужується до вершини. Ості довгі, зазубрені, паралельні, тонкі, еластичні, солом'яно-жовті. В період колосіння мають антоціанове забарвлення. Колоскова луска тонка, вузька, без опушення. Квіткова луска слабозморшквата, нервація добре виявлена, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна.

Кущ прямостоячий. Лист неопушений, проміжний, зелений.

Зерно велике, жовте, видовжено-овальної форми. Маса 1000 зерен 42-48 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавакс 200ФФ[®] забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Внесення добрив обов'язкове.

Ячмінь ярий ЧУДОВИЙ

Сорт для умов високоінтенсивного землеробства. Занесений до Реєстру сортів рослин України з 2002 року для Лісостепу. Пивоварний.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення.

Господарсько цінні ознаки:

* Потенціал урожайності 85-90 ц/га. В державному сортовипробуванні 1999-2001 рр. по всій зоні Лісостепу був на першому місці за врожайністю з прибавкою зерна над національним стандартом на той час Одеським 115 13,7% (5,01 ц/га), при середньому врожаї 44,6 ц/га.

* Високі пивоварні властивості. За роки вивчення серед усіх сортів зони Лісостепу мав найменший відсоток білка – 10,5% у середньому.

* Посухостійкий (7 балів), високостійкий до вилягання (8-9 балів), що забезпечується коротким (69 см), міцним стеблом.

* Високостійкий до борошнистої роси (9 балів), стійкий до карликової іржі і гельмінтоспориозу (7 балів). Середньостійкий до летючої сажки (5 балів) і високостійкий (8 балів) до кам'яної.

* Добра озерненість колоса (23-28 зерен у колосі), висока куцистість, вирівняність стеблостою.

* Середньостиглий, вегетаційний період 84 дні.

* Висока вирівняність зерна – 95 %.

Апробаційні ознаки:

Різновидність *nutans*. Колос дворядний, довгий (8-11 см), нещільний (10 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, солом'яно-жовтий, слабо звужується до вершини. Ості довгі, зазубрені, трохи розходяться, тонкі, еластичні, солом'яно-жовті. Колоскова луска тонка, вузька, з опушенням. Квіткова луска зморшкувата, нервація добре виявлена, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна.

Кущ прямостоячий. Лист неопушений, проміжний, зелений.

Зерно велике, жовте, тонкоплівчасте, подовжено-овальної форми. Маса 1000 зерен 45-48 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавак 200ФФ^Р забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Внесення добрив обов'язкове.

Ячмінь ярий шестирядний **ВАКУЛА**

Виведений за програмою селекції на підвищену адаптивність до мінливих умов вирощування України. Занесений до Реєстрів сортів рослин України (2003), Росії і Молдови (2007). Універсального призначення.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення.

Господарсько цінні ознаки:

* За даними державного сортовипробування – самий врожайний сорт України. Середній врожай в держсортівипробуванні за роки вивчення – 50 ц/га. Максимально одержаний врожай – 92-96 ц/га.

* Знижена фотоперіодична чутливість, що дозволяє сорту забезпечувати високий врожай за різних строків приходу весни й у різних широтних зонах.

* Висока посухостійкість (8-9 балів) обумовлена генетично контрольованим показником СОД-s2 посухо-, соле- та кислотостійкості.

* Групова стійкість до летючої сажки (8-9 балів), борошнистої роси (7-8 балів), смужкового гельмінтоспоріозу (8-9 балів).

* Стійкий до вилягання (7-8 балів). Середньостиглий.

* Зерно велике, вирівняне, маса 1000 зерен 44-50 г.

* Висока енергія проростання вирівняного зерна, тонкоплівчастість, невисокий вміст білка й високий індекс пивоварної цінності дозволили віднести сорт Вакула до пивоварних.

Апробаційні ознаки:

Різновидність *pallidum*. Колос шестирядний, середньої довжини (7-9 см), нещільний (10-11 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, слабопониклий, прямокутної форми з переходом в ромбічну, солом'яно-жовтий. Ості довгі 14-18 см, злегка розлогі, тонкі, еластичні, слабо зазубрені, жовті, при обмолоті легко відділяються. Колоскова луска тонка, вузька, без опушення. Квіткова луска тонкозморшкувата, нервація добре виявлена, з зубчиками, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна. Куц прямостоячий, лист неопушений, проміжний, зелений. Висота рослин 70-80 см.

Зерно велике, видовжено-овальної форми, світло-жовте, вирівняне.

Агротехніка: сорт для інтенсивних технологій вирощування при знижених нормах висіву насіння до 120 кг/га. Протруєння насіння препаратом Вітавакс 200ФФ[®] забезпечує надійний захист рослин від хвороб та підвищення врожаїв. Внесення добрив обов'язкове.

Ячмінь ярий ЧАРІВНИЙ

Сорт для умов високоінтенсивного землеробства. Занесений до Реєстру сортів рослин України з 2004 року для Лісостепу і Полісся. Вивчається в Росії. Пивоварний.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення.

Господарсько цінні ознаки:

* В інституті в посушливих умовах середній врожай за 3 роки становив 63,0 ц/га при врожаї стандарту Галактик 56,2 ц/га. В Державному сортовипробуванні при середньому врожаї 47,5 ц/га прибавка врожаю над середнім стандартом становила 8,9 ц/га (23,2 %).

* Високі пивоварні властивості.

* Посухостійкий (7 балів), високостійкий до вилягання (8-9 балів), що забезпечується коротким (65-70 см) міцним стеблом.

* Високостійкий до борошнистої роси (8 балів) і гельмінтоспоріозу (9 балів), стійкий до карликової іржі (7 балів), летючої, чорної і кам'яної сажок (7 балів).

* Висока куцистість, вирівняність стеблостою.

* Середньостиглий, вегетаційний період 84-87 днів.

* Вирівняність зерна – 97 %.

Апробаційні ознаки:

Різновидність *nutans*. Колос дворядний, довгий (8-10 см), нещільний (12 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, солом'яно-жовтий, веретеноподібної форми. Ості довгі, зазубрені, майже паралельні, тонкі, еластичні, солом'яно-жовті. Колоскова луска мала, вузька. Квіткова луска зморшкувата, нервація добре виявлена, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна.

Кущ напівпрямостоячий. Лист неопушений, проміжний, темно-зелений.

Зерно жовте, тонкоплівчасте, подовжено-овальної форми. Маса 1000 зерен 43-45 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавак 200ФФ[®] забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Внесення добрив обов'язкове.

Ячмінь ярий КАЗКОВИЙ

Короткостебловий сорт для умов високоінтенсивного землеробства. Занесений до Реєстру сортів рослин України з 2005 року для Лісостепу й Полісся. Пивоварний.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення.

Господарсько цінні ознаки:

* В інституті в посушливих умовах середній врожай за 3 роки становив 62,8 ц/га, при врожаї стандарту Галактик 56,2 ц/га. В Державному сортовипробуванні при середньому врожаї за 3 роки 47,9-50,0 ц/га прибавка врожаю над середнім стандартом становила 6,1 ц/га.

* Високі пивоварні властивості.

* Посухостійкий (6-7 балів), високостійкий до вилягання (8-9 балів), що забезпечується коротким (65-68 см), міцним стеблом.

* Стійкий до карликової іржі (7 балів), летючої, чорної й кам'яної сажок – 7-8 балів, високостійкий до борошнистої роси і гельмінтоспориозу – 9 балів.

* Висока куцистість, вирівняність стеблостою.

* Середньостиглий, вегетаційний період 87 днів.

* Вирівняність зерна – 93%.

Апробаційні ознаки:

Різновидність *lutans*. Колос дворядний, середньої довжини (7-10 см), нещільний (11 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, солом'яно-жовтий, веретеноподібної форми. Ості довгі, зазубрені, майже паралельні, тонкі, еластичні, солом'яно-жовті. Колоскова луска середня, вузька. Квіткова луска зморшкувата, нервація добре виявлена, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна.

Кущ напівпрямостоячий. Лист неопушений, проміжний, зелений.

Зерно велике, жовте, тонкоплівчасте, подовжено-овальної форми. Маса 1000 зерен 46-48 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавакс 200ФФ[®] забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Внесення добрив обов'язкове.

Ячмінь ярий

ВОДОГРАЙ

Виведений для мінливих за вологозабезпеченістю умов інтенсивного землеробства. Занесений до Реєстру сортів рослин України з 2005 року для Лісостепу й Полісся. Вивчається в Росії. Пивоварний.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення.

Господарсько цінні ознаки:

* В інституті в посушливих умовах середній врожай за 3 роки становив 69,1 ц/га при врожаї стандарту Галактик 64,5 ц/га. В Державному сортопробуванні при середньому врожаї 50,8 ц/га прибавка врожаю над середнім стандартом становила 15,9-24,1%.

* Посухостійкий (7-8 балів), високостійкий до вилягання (8-9 балів) при висоті рослин 70-80 см.

* Високостійкий до борошнистої роси, карликової іржі – 8-9 балів, стійкий до гельмінтоспориозу, летючої, чорної й кам'яної сажок – 7-8 балів.

* Висока вирівняність стеблостою.

* Середньостиглий, вегетаційний період 85-87 днів.

* Висока вирівняність зерна – 99%.

Апробаційні ознаки:

Різновидність *nutans*. Колос середньої довжини (8-10 см), середньої щільності (10 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, солом'яно-жовтий, веретеноподібної форми, пониклий при дозріванні. Ості довгі, зазубрені, майже паралельні, тонкі, еластичні, солом'яно-жовті. Антоціанове забарвлення кінчиків остей майже відсутнє (у Гетьмана, Чудового, Казкового – сильне). Колоскова луска тонка, вузька, без опушення, за розміром рівна з зернівою. Квіткова луска зморшкувата, нервація добре виявлена, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосиста.

Кущ напівпрямостоячий. Лист неопушений, проміжний, темно-зелений.

Зерно велике, жовте, тонкоплівчасте, ромбічної форми. Маса 1000 зерен 48-50 г.

Від сорту Галактик відрізняється фіолетовими вушками (у Галактика - білі).

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавак 200ФФ^Р забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Внесення добрив обов'язкове.

Ячмінь ярий шестирядний **ГЕЛІОС**

Високоінтенсивний сорт шестирядного ячменю. Занесений до Реєстру сортів рослин України з 2006 року для Лісостепу й Полісся. Вивчається в Росії. Універсального призначення.

Оригіатор: ЗАТ Селена.

Господарсько цінні ознаки:

* За даними Державного сортовипробування 2003-2005 рр. середні врожаї в зонах Лісостепу й Полісся становили 50,8-55,1 ц/га з прибавками над середнім стандартом 7,4-9,5 ц/га (17,4-20,9%).

* Знижена фотоперіодична чутливість, що дозволяє сорту забезпечувати високий врожай за різних строків настання весни й у різних широтних зонах.

* Висока посухостійкість, яка зумовлена генетично контрольованим показником СОД-*s* 2 посухо-, соле- та кислотостійкості.

* Групова стійкість до летючої і кам'яної сажок, борошністої роси, смужкового гельмінтоспориозу, карликової іржі.

* Стійкий до вилягання, середньостиглий, дозріває на 3-5 днів пізніше Вакули, краще кушиться, має більш довгий колос, тому в умовах достатнього вологозабезпечення дає вищі врожаї з прибавками до 10 ц/га.

* Висока енергія проростання, тонкоплівчастість, невисокий вміст білка дозволяють використовувати сорт у пивоварній промисловості.

Апробаційні ознаки:

Різновидність *ricotense*. Колос шестирядний, довгий (8-10 см), нещільний (9-10 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, слабопониклий, пірамідальної форми з переходом у ромбічну, солом'яно-жовтий. Ості довгі, 16-18 см, паралельні, тонкі, еластичні, жовті, при обмолоті легко відділяються. Наявна незначна зазубреність кінчиків остей, яка зникає у міру дозрівання. Колоскова луска мала, вузька, без опушення. Квіткова луска тонкозморшувата, нервація добре виявлена, зазублення внутрішніх бічних жилок нижньої квіткової луски відсутнє, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна. Кущ прямостоячий, лист неопушений, проміжний, зелений. Висота рослин 70-80 см.

Зерно велике, видовжено-овальної форми, жовте, вирівняне, маса 1000 зерен 47,8-49,9 г.

Агротехніка: сорт для інтенсивних технологій вирощування.

Ячмінь ярий **КОМАНДОР**

Сорт для умов високоінтенсивного землеробства. Занесений до Державного реєстру сортів рослин України з 2007 року для зон Лісостепу й Полісся. Національний стандарт України. Вивчається в Росії. Пивоварний.

Оригізатори: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення, ЗАТ Селена.

Господарсько цінні ознаки:

* В інституті середній врожай за 3 роки становив 74,4 ц/га при врожаї стандарту Галактик 57,3 ц/га. Прибавка врожаю 17,1 ц/га. В Державному сортовипробуванні 2005 року при середньому врожаї 55,1 ц/га прибавка врожаю над середнім стандартом становила 9,4 ц/га (20,3%).

* Посухостійкий (7 балів), високостійкий до вилягання (8-9 балів), що забезпечується коротким (65-70 см), міцним стеблом.

* Високостійкий до борошнистої роси (9 балів), карликової іржі (9 балів), гельмінтоспороїзу (9 балів), стійкий до летючої, чорної і кам'яної сажок – 7 балів.

* Висока куцистість, вирівняність стеблостою.

* Середньостиглий, вегетаційний період 76-79 днів.

* Вирівняність зерна – 96%.

Апробаційні ознаки:

Різновидність *nutans*. Колос дворядний, довгий (8-10 см), нещільний (10 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, солом'яно-жовтий, пірамідальної форми. Ості довгі, зазубрені, майже паралельні, тонкі, еластичні, солом'яно-жовті. Колоскова луска довга (12-13 мм), вузька. Квіткова луска тонкозморшківата, без опушення, нерви гладенькі, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна.

Куц напівпрямостоячий. Лист неопушений, проміжний, зелений.

Зерно солом'яно-жовте, тонкоплівчасте, еліптичної форми. Маса 1000 зерен 48-50 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавакс 200ФФ[®] забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Внесення добрив обов'язкове.

Новинка 2008 року – ячмінь ярий

ЕНЕЙ

Посухостійкий сорт для умов високоінтенсивного землеробства. Занесений до Державного реєстру сортів рослин України з 2008 року для всіх зон. Вивчається в Росії і Молдові. Універсального призначення.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення.

Господарсько цінні ознаки:

* В інституті середній врожай за 3 роки становив 68,7 ц/га при врожаї стандарту Галактик 63,4 ц/га. В Державному сортовипробуванні за 3 роки при середніх врожаях відповідно по зонах 55,7 і 54,5 ц/га прибавка врожаю над середнім стандартом становила 17,4 і 13,7 ц/га (45,8-33,8%).

* Унікально посухостійкий (8,0-8,9 балів), високостійкий до вилягання (8-9 балів), що забезпечується коротким (70-80 см), міцним стеблом.

* Високостійкий до борошнистої роси (8,9 балів), карликової іржі (9 балів), гельмінтоспоріозу (8,4 балів), стійкий до летючої, чорної і кам'яної сажок – 8,9 балів.

* Висока кущистість, вирівняність стеблостою.

* Середньостиглий, вегетаційний період 76-86 днів.

* Вирівняність зерна – 98,0%.

Апробаційні ознаки:

Різновидність *nutans*. Колос дворядний, довгий (8-10 см), підвищеної щільності (12 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, солом'яно-жовтий, веретеноподібної форми, напівпониклий. Ості довгі, зазублені, майже паралельні, тонкі, еластичні, солом'яно-жовті. Наявне антоціанове забарвлення кінчиків остюків в зеленому стані рослин. Колоскова луска тонка, вузька, без опушення, однакової довжини із зернівкою. Зовнішня квіткова луска грубозморшкувата, з опушенням, забарвлення жилки відсутнє або дуже слабке. Зазублення внутрішніх бічних жилки нижньої квіткової луски відсутнє або дуже слабке, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна.

Кущ напіврозлогий. Лист неопушений, проміжний, зелений, вушки мають антоціанове забарвлення (у Галактика вушки білі).

Зерно велике, жовте, тонкоплівчасте, еліптичної форми. Маса 1000 зерен 50-51 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавак 200ФФ[®] забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Внесення добрив обов'язкове.

Новинка 2009 року – ячмінь ярий **ВСЕСВІТ**

Сорт для умов високоінтенсивного землеробства. Занесений до Державного реєстру сортів рослин, перспективних для поширення в Україні з 2009 року по зоні Лісостепу. Вивчається в Росії. Пивоварний.

Оригіатори: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення, ЗАТ Селена.

Господарсько цінні ознаки:

* В інституті середній врожай за останні посушливі 3 роки становив 63,5 ц/га при врожаї стандарту Галактик 56,5 ц/га (прибавка 7,0 ц/га). В Державному сортовипробуванні в екстремальному за посухою 2007 році при середньому врожаї 48,0 ц/га прибавка врожаю над середнім стандартом становила 9,7 ц/га (25,4%).

* Посухостійкий (9 балів), високостійкий до вилягання (8-9 балів), що забезпечується коротким (70-80 см), міцним стеблом.

* Високостійкий до борошнистої роси (9 балів), карликової іржі (9 балів), гельмінтоспориозу (8-9 балів), стійкий до летючої, чорної і кам'яної сажок – 7-8 балів.

* Висока кущистість, вирівняність стеблостою.

* Середньостиглий, вегетаційний період 70-80 днів.

* Вирівняність зерна – 97%.

* Екстрактивність – до 82%.

Апробаційні ознаки:

Різновидність *nutans*. Колос дворядний, довгий (9-11 см), середньої щільності (12 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, солом'яно-жовтий, веретеноподібної форми, прямостоячий. Ості довгі, зазубрені, майже паралельні, тонкі, еластичні, солом'яно-жовті. Колоскова луска мала, вузька, однакової довжини із зернівкою. Квіткова луска зморшкувата, без опушення, нерви гладенькі, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна.

Кущ напіврозлогий. Лист неопушений, проміжний, зелений.

Зерно світло-жовте, тонкоплівчасте, еліптичної форми. Маса 1000 зерен 46-51 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавак 200Ф^Р забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Внесення добрив обов'язкове.

ОЗИМИЙ ЯЧМІНЬ

Озимий ячмінь - дворучка **РОСАВА**

Занесений до Реєстру сортів рослин України з 1988 року для всіх зон. Головний національний стандарт серед озимих сортів. На зерно.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення.

Господарсько цінні ознаки:

* Найвищі адаптивні властивості до несприятливих умов вирощування серед озимих сортів.

* Можливість висіву в лютневі вікна.

* Добре куциться при пізніх сходах восени і раною весною.

* Врожайність за сприятливих умов 80-90 ц/га.

* Стійкість до всіх листостеблових хвороб і летючої сажки 3-5 балів, до кам'яної сажки – 7 балів.

* Добрі зимо- й морозостійкість – 7 балів.

* Посухостійкий (6-7 балів).

* Середньостиглий.

* Стійкість до вилягання 5-6 балів.

Апробаційні ознаки:

Різновидність *pallidum*. Колос шестирядний, середньої довжини (6-8 см), середньої щільності (10-11 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, прямокутної форми з переходом у верхній частині в ромбічну, солом'яно-жовтий. Ості довгі, зазубрені, трохи розлогі, тонкі, еластичні, жовті. Колоскова луска довга, вузька, без опушення. Квіткова луска середньої товщини, нервація досить виявлена, нерви зазубрені, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна повстяна.

Кущ напіврозлогий. Лист неопушений, зелений, широкий, з слабким восковим нальотом під час куціння. Висота рослин 90-110 см.

Зерно середнього розміру, жовте, видовженої форми. Маса 1000 зерен 40-46 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавакс 200ФФ[®] забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Протруєння насіння і внесення добрив обов'язкове.

Озимий ячмінь - дворучка ОСНОВА

Занесений до Державних реєстрів сортів рослин України (1994, Степ), Молдови (1994), Російської Федерації (1993) і Киргизстану (1993). На зерно.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення.

Господарсько цінні ознаки:

* Сорт-дворучка з підвищеною адаптивністю до умов південних регіонів. Поширений, окрім України, на Північному Кавказі, в Киргизстані й Молдові.

* Добре куцється за пізніх сходів восени і раною весною.

* Врожайність за сприятливих умов 90-110 ц/га. Максимальний врожай 116,2 ц/га одержано в Киргизстані у 1992 році.

* Стійкість до сажкових хвороб середня – 5-6 балів, до борошністої роси і карликової іржі – 4-5 балів, сприятливий до смужкового гельмінтоспориозу – 3 бали.

* Стійкість до вилягання – 6-7 балів.

* За зимо-, морозостійкістю дещо поступається стандарту Росава – 5-6 балів.

* Середньопізній, дозріває на 1-3 дні пізніше стандарту.

Апробаційні ознаки:

Різновидність *pallidum*. Колос шестирядний, довгий (8-10 см), середньої щільності (10-11 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, прямокутної форми з переходом у верхній частині в ромбічну, жовтий. Ості довгі, зазубрені, трохи розлогі, тонкі, еластичні, жовті.

Колоскова луска довга, вузька, без опушення. Квіткова луска середньої цупкості, нервація досить виявлена, нерви зазубрені, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна повстяна.

Куц напіврозлогий. Лист неопушений, зелений, проміжний за шириною, зі слабким восковим нальотом під час куціння. Стебло товсте, міцне, висота рослин 100-115 см.

Зерно середнього розміру, жовте, видовженої форми. Маса 1000 зерен 37-42 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавак 200ФФ^R забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Протруєння насіння і внесення добрив обов'язкове.

Ячмінь озимий **МЕТЕЛИЦЯ**

Занесений до Державного реєстру сортів рослин України з 2003 року для зон Степу й Лісостепу. На зерно.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення.

Господарсько цінні ознаки:

- * Сорт типово озимий.
- * Зимо-, морозостійкість досить висока (6-7 балів), на рівні стандарту Манас.
- * Урожайність в Державному сортовипробуванні за 2001-2002 роки 60,2 ц/га з прибавкою над стандартом 13,2 ц/га, або 28,5%.
- * Короткостебловий для озимих сортів (80-90 см), стійкий до вилягання (6-7 балів), посухостійкий (6-7 балів).
- * Стійкість до сажкових хвороб 5-6 балів, до листостеблових – 4-6 балів.
- * Сильно кущиться.
- * Середньопізній, на рівні сорту Основа, що забезпечує високі врожаї за літніх опадів, але за сильної посухи у період наливу зерна може підпадати під запал.

Апробаційні ознаки:

Різновидність *pallidum*. Колос шестирядний, середньої довжини (7-9 см), нещільний (11 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, прямокутної форми з переходом у верхній частині в ромбічну, солом'яно-жовтий. Ості довгі, зазубрені, трохи розлогі, тонкі, еластичні, жовті, під час наливу зерна – з антоціановим забарвленням кінчиків остей. Колоскова луска мала, вузька, без опушення. Квіткова луска середньої цупкості, нервація добре виявлена, нерви зазубрені, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна.

Кущ проміжний. Лист неопушений, зелений, проміжний, зі слабким восковим нальотом під час кушіння.

Зерно середнього розміру, жовте, видовженої форми. Маса 1000 зерен 38-42 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавак 200ФФ^Р забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Внесення добрив обов'язкове.

Ячмінь озимий ЗИМОВИЙ

Занесений до Державного реєстру сортів рослин України з 2005 року для всіх зон. На зерно.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення.

Господарсько цінні ознаки:

- * Сорт типово озимий.
- * Зимо-, морозостійкість досить висока (6-7 балів), на рівні стандарту Манас.
- * Середня урожайність в Державному сортовипробуванні 58,7-59.3 ц/га з прибавкою над середнім стандартом 13,9-14.5 ц/га, або 32,3%. В умовах посухи 2007 року в інституті на площі 3 га дав по 101 ц/га.
- * Середньостійкий до вилягання (5-6 балів), посухостійкий (6-7 балів).
- * Стійкість до чорної та кам'яної сажок і борошнистої роси досить висока (6-7 балів), передана від донора Сі 13664 через батьківську форму.
- * Добре куциться та добре відростає весною при ушкодженні листового апарату морозами.
- * Середньостиглий.

Апробаційні ознаки:

Різновидність *pallidum*. Колос шестирядний, середньої довжини (6-8 см), нещільний (11-12 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, прямокутної форми з переходом у верхній частині в ромбічну, солом'яно-жовтий. Ості довгі, зазубрені, трохи розлогі, тонкі, еластичні, жовті. Колоскова луска довга, вузька, без опушення. Квіткова луска середньої цупкості, нервація добре виявлена, нерви слабо зазубрені, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна повстяна.

Куц проміжний. Лист неопушений, зелений, проміжний за шириною, з слабким восковим нальотом під час куціння. Висота рослин 90-100 см. Зерно середнього розміру, жовте, видовженої форми. Маса 1000 зерен 40-42 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавак 200ФФ[®] забезпечує надійний захист рослин від хвороб і підвищення врожаїв. Внесення добрив обов'язкове.

Ячмінь озимий

ТРУДІВНИК

Занесений до Державного реєстру сортів рослин України з 2006 року для всіх зон. Добре адаптований до посушливих умов півдня України. На зерно.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення.

Господарсько цінні ознаки:

- * Типово озимий.
- * Зимо-, морозостійкість 7 балів.
- * Краща урожайність в конкурсному сортовипробуванні інституту 95-110 ц/га. В Державному сортовипробуванні при врожаях 62,1-64,5 ц/га прибавка над середнім стандартом була 16,6-20,3 ц/га (37,3-46,8%).
- * Посухостійкий (7 балів), добре адаптований до посушливих умов.
- * Практично не вилягає (9 балів), висота рослин 83-91 см.
- * Висока стійкість до перестою (9 балів), придатність до прямого комбайнування.
- * Стійкість до чорної та кам'яної сажок досить висока (7-8 балів), передана від сорту Джау Кабутак.
- * В роки епіфітотії вражається смужковим гелмінтоспоріозом і потребує захисту фунгіцидами.
- * Ранньостиглий, дозріває одночасно або на 1-2 дні пізніше сорту Манас.

Апробаційні ознаки:

Різновидність *pallidum*. Колос шестирядний, середньої довжини (6-8 см), нещільний (12 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, прямокутної форми з переходом у верхній частині в ромбічну, жовтий. Ості довгі, зазубрені, трохи розлогі, тонкі, еластичні, жовті, під час наливу зерна кінчики антоціаново забарвлені. Колоскова луска довга, вузька, без опушення. Квіткова луска зморшкувата, нервація добре виявлена, нерви слабо зазубрені, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна.

Кущ напівпрямостоячий. Лист неопушений, проміжний, зелений, зі слабким восковим нальотом під час кушіння.

Зерно велике, як для озимого ячменю, жовте, видовженої форми. Маса 1000 зерен 42-44 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавак 200 ФФ^R і внесення добрив обов'язкове.

Ячмінь озимий-дворучка **ДОСТОЙНИЙ**

Занесений до Реєстру сортів рослин України з 2006 року для Степу й Лісостепу. На зерно. Найбільш поширений в виробництві України. Проходить сортовипробування в Росії й Молдові.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення.

Господарсько цінні ознаки:

* Сорт-дворучка з підвищеною адаптивністю до умов південних регіонів України.

* Можливість висіву в лютневі вікна.

* Добре куцється за пізніх сходів восени і раною весною.

* Середня урожайність в конкурсному сортовипробуванні інституту за три роки була 99 ц/га, що на 8,8 ц/га вище сорту Основа.

* Посухостійкий (7-8 балів), стійкий до вилягання (7-8 балів).

* Зимо-, морозостійкість 7 балів.

* Стійкість до борошнистої роси, чорної і кам'яної сажок досить висока – 7-8 балів, передана від донора СІ 13664.

* Скоростиглий, дозріває на 5-7 днів раніше сорту Основа.

Апробаційні ознаки:

Різновидність *pallidum*. Колос шестирядний, середньої довжини (6-8 см), нещільний (10-11 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, прямокутної форми з переходом у верхній частині в ромбічну, солом'яно-жовтий. Ості довгі, слабо зазубрені, трохи розлогі, тонкі, еластичні, жовті. Колоскова луска тонка, вузька, без опушення. Квіткова луска зморшкувата, нервація досить виявлена, нерви зазубрені, перехід в ость поступовий. Основа щетинка зерна повстяна.

Куц напіврозлогий. Лист неопушений, проміжний, зелений, зі слабким восковим нальотом під час куціння. Висота рослин 100-105 см.

Зерно велике, як для озимого ячменю, жовте, видовженої форми. Маса 1000 зерен 42-43 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавакс 200 ФФ[®] і внесення добрив обов'язкове.

Ячмінь озимий **СЕЛЕНА СТАР**

Занесений до Державного реєстру сортів рослин України з 2006 року для всіх зон. Добре адаптований до посушливих умов півдня України. На зерно.

Оригіатор: ЗАТ Селена.

Господарсько цінні ознаки:

- * Сорт типово озимий.
- * Зимо-, морозостійкість досить висока (7 балів), на рівні сорту Манас.
- * Урожай зерна в конкурсному сортовипробуванні 75-111 ц/га.
- * Унікально посухостійкий, середньостійкий до вилягання (6-7 балів), високорослий (100-110 см).
- * Стійкість до чорної та кам'яної сажок досить висока (7-8 балів), передана від сорту Джау Кабутак, до листостеблових хвороб – 5-6 балів.
- * Добре куциться та добре відростає весною при ушкодженні листового апарату морозами.
- * Ранньостиглий, ще більш скоростиглий на 1-2 дні від сорту Манас.

Апробаційні ознаки:

Різновидність *pallidum*. Колос шестирядний, середньої довжини (6-8 см), нещільний (13 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, прямокутної форми з переходом у верхній частині в ромбічну, світло-жовтий. Ості довгі, слабо зазубрені, трохи розлогі, тонкі, еластичні, жовті, під час наливу зерна кінчики антоціаново забарвлені. Колоскова луска довга, вузька, без опушення. Квіткова луска зморшкувата, нервація добре виявлена, нерви слабо зазубрені, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна повстяна.

Кущ напіврозлогий. Лист неопушений, проміжний, зелений, зі слабким восковим нальотом під час куціння.

Зерно велике, як для озимого ячменю, жовте, видовженої форми. Маса 1000 зерен 45,5-47,6 г. З сортів озимого ячменю зерно найкрупніше.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавакс 200 ФФ^R і внесення добрив обов'язкове.

Ячмінь озимий-дворучка **АБОРИГЕН**

Занесений до Реєстру сортів рослин України з 2007 року по зоні Степу. На зерно.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення.

Господарсько цінні ознаки:

* Сорт-дворучка з підвищеною адаптивністю до умов південних регіонів України.

* Добре куцється за пізніх сходів восени і раною весною.

* Врожайність в конкурсному сортовипробуванні інституту 65-92 ц/га, що на 3-5 ц/га вище найбільш продуктивного сорту Основа. В Державному сортовипробуванні прибавка врожаю над середнім стандартом становила 18,9 ц/га (43,5%) при врожаї 63,0 ц/га.

* Практично не вилягає (8-9 балів), посухостійкий (7-8 балів), середньостиглий. Дозріває на 3-5 днів раніше сорту Основа.

* Зимо-, морозостійкість вище середньої (6-7 балів).

* Стійкість до чорної та кам'яної сажок досить висока (7-8 балів).

* В роки епіфітотії може вражатися смужковим гельмінтоспориозом (3-4 бали) і потребує захисту фунгіцидами.

Апробаційні ознаки:

Різновидність *pallidum*. Колос шестирядний, середньої довжини (7-8 см), нещільний (13 члеників на 4 см колосового стрижня), неламкий, прямокутної форми з переходом у верхній частині в ромбічну, світло-жовтий. Ості довгі, зазубрені, трохи розлогі, тонкі, еластичні, жовті. Колоскова луска довга, вузька, без опушення. Квіткова луска зморшкувата, нервація досить виявлена, нерви слабо зазубрені, перехід в ость поступовий. Основна щетинка зерна довговолосяна.

Куц напівпрямостоячий. Лист неопушений, темно-зелений, проміжний, з слабким восковим нальотом під час куціння. Висота рослин 90-95 см.

Зерно велике, як для озимого ячменю, жовте, видовженої форми. Маса 1000 зерен 42,9-45,9 г.

Агротехніка: звичайна для зони вирощування. Протруєння насіння препаратом Вітавак 200 ФФ^R для захисту від кореневих гнилей та внесення добрив обов'язкове.

КУКУРУДЗА

ОДМА 310 МВ

У Реєстрі сортів рослин України з 1987 року.

Автори: В.М. Соколов, П.Ф. Ключко, В.О. Серіков та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Простий модифікований, середньостиглий (ФАО 350), з вегетаційним періодом 122-125 днів.

* Середня врожайність зерна у Степу 65-70 ц/га, потенційна 100-105 ц/га.

* Посухостійкий, комплексно стійкий до основних хвороб і вилягання.

* Вирізняється швидкою втратою вологи при дозріванні.

* Насінництво ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення фертильності.

Апробаційні ознаки: висота рослин 210-240 см, висота прикріплення качанів 70-75 см. Листків на головному стеблі 16-17. Качани великі (200-240 г), слабоконусоподібної форми, кількість рядів зерен 16-20. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтого кольору, зубоподібної форми. Маса 1000 зерен 250-260 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендований для вирощування на зерно і силос у зоні Степу та Лісостепу України. Гібрид відзначається високою екологічною стабільністю. На протязі багатьох років з успіхом вирощується на зерно і силос як в степовій, так і в лісостеповій зонах. Оптимальна густина стояння рослин на суходолі південного Степу 30-32, на півночі 40-42, у Лісостепу 45-50 тисяч на гектарі.

Переваги: екологічна стабільність у поєднанні з високим потенціалом продуктивності, швидке висихання зерна і низька його збиральна вологість дозволяють вирощувати гібрид за схемою енергозберігаючої технології.

ОДЕСЬКИЙ 346 МВ

У Реєстрі сортів рослин України з 1995 року.

Автори: В.М. Соколов, В.В. Сергєєв, В.О. Серіков.

Господарські та біологічні характеристики:

* Трилінійний модифікований, середньостиглий (FAO 360), з вегетаційним періодом 123-126 днів.

* Високопродуктивний. Врожай за роки державного сортовипробування склав 70-75 ц/га. За рівнем потенційної врожайності – один з кращих вітчизняних гібридів. У сприятливих умовах 2004 року на Дніпропетровщині максимальний врожай його зерна становив 124,2 ц/га.

* Помірно посухостійкий.

* Стійкий до коренево-стеблових гнилей і вилягання.

* Насінництво ведеться на стерильній основі за схемою змішування.

Апробаційні ознаки: висота рослин 200-220 см, висота прикріплення качанів 90-100 см. Листків на головному стеблі 16-17. Качани великі (190-220 г), слабконусоподібної форми, кількість рядів зерен 16-20. Стрижні качанів червоні. Зерно жовте, зубоподібне. Маса 1000 зерен 210-230 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно в Степу і Лісостепу. Оптимальна густина стояння рослин на суходолі південного Степу 32-35, на півночі 38-40, у Лісостепу 45-50 тисяч на гектарі.

Переваги: поєднує значний адаптивний потенціал та високий рівень продуктивності. Для середньостиглого гібрида вигідно відрізняється низькою збиральною вологістю зерна.

ОДЕСЬКИЙ 385 МВ

У Реєстрі сортів рослин України з 2001 року.

Автори: А.О. Белоусов, В.М. Соколов, В.О. Серіков та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Середньостиглий, простий модифікований (ФАО 380), вегетаційний період 118-120 днів.

* На півдні Степу середня врожайність склала 75-80 ц/га, на півночі Степу – 94-100 ц/га. У 2004 році на полігоні в Білгород-Дністровському районі Одеської області дав рекордний урожай зерна – 133,1 ц/га. Урожай силосної маси 690-700 ц/га (Інститут кормів УААН, 2004-2005 рр.).

* Відзначається високою посухо- та жаростійкістю, широкою адаптивністю.

* Стейкий до коренево-стеблових гнилей, пухирчастої сажки.

* Стейкий до вилягання.

* Насінництво ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення фертильності.

Апробаційні ознаки: висота рослин 210-220 см, висота прикріплення качанів 70-75 см. Листків на головному стеблі 17-18. Качани великі (240-260 г), слабкокonusоподібної форми, кількість рядів зерен 16-18. Стрижні качанів червоні. Зерно жовте, напівкрем'янисте. Маса 1000 зерен 250-270 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно і силос у Степу та Лісостепу. Оптимальна густина стояння рослин на суходолі південного Степу 32-35, на Півночі 38-40, у Лісостепу 42-50 тисяч на гектарі. Негативно реагує на надмірне загущення посіву.

Переваги: один з небагатьох гібридів, який поєднує генетичний потенціал високої продуктивності та потужну адаптивну здатність – високий рівень жаро- та посухостійкості. У фазі повної стиглості листя та стебло гібрида частково залишаються зеленими, що робить його особливо придатним для силосування.

ОДЕСЬКИЙ 480 МВ

У Реєстрі сортів рослин України з 2001 року.

Автори: В.М. Соколов, А.С. Пілюгін, А.О. Белоусов та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Середньопізній, простий (ФАО 480), вегетаційний період 130-135 днів.

* Високоврожайний у своїй групі – 85-92 ц/га. Максимальна врожайність зерна у зоні Степу 100,4 ц/га.

* Помірно посухостійкий, стійкий до основних хвороб і вилягання.

* Зерно швидко втрачає вологу при дозріванні.

* Насінництво ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення фертильності.

Апробаційні ознаки: висота рослин 210-240 см, висота прикріплення качанів 80-100 см. Листків на головному стеблі 17-20. Качани великі (260-290 г), слабконусоподібної форми, кількість рядів зерен 16-18. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтого кольору, зубоподібної форми. Маса 1000 зерен 230-250 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно в Степу в богарних умовах. Гібрид інтенсивного типу, добре реагує на підвищення дози добрив, витримує помірну загущеність посівів. Оптимальна густина стояння рослин на суходолі південного Степу 28-30, у центрі 32-35, на півночі 35-40 тисяч на гектарі. Максимальну врожайність зерна забезпечує при вирощуванні за інтенсивною технологією з внесенням оптимальних доз мінеральних добрив.

Переваги: забезпечує високий врожай зерна в умовах Степу. Відмінна стійкість до вилягання та хвороб. Ефективно використовує мінеральні та органічні добрива, забезпечує високі приривки врожаю.

ОДЕСЬКИЙ 360 МВ

У Реєстрі сортів рослин України з 2002 року.

Автори: В.М. Соколов, А.С. Пілюгін, А.О. Белоусов та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Середньостиглий, простий модифікований (ФАО 350), вегетаційний період складає 117-120 днів.

* Високопродуктивний. Середня врожайність за роки випробування становила 68-75 ц/га. У сприятливих умовах урожай зерна становив 95-100 ц/га. Потенційна врожайність 103-110 ц/га.

* Вирізняється низькою збиральною вологістю зерна, що дозволяє економити значні кошти при досушці товарного зерна. Вихід зерна 79-80%.

* Характеризується групою стійкістю до інфекційних хвороб;

* Стійкий до ламкості і вилягання стебла.

* Високотехнологічний при товарному виробництві і у насінництві.

* Насінництво ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення фертильності.

Апробаційні ознаки: висота рослин 210-240 см, висота прикріплення качанів 75-85 см. Листків на головному стеблі 16-17. Качани великі (200-240 г), слабоконусоподібної форми, кількість рядів зерен 16-20. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтого кольору, зубоподібної форми. Маса 1000 зерен 280-300 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендований для вирощування на зерно і силос у зоні Степу та Лісостепу. Гібрид не вибагливий до умов вирощування, з високою екологічною пластичністю. Добре реагує на оптимальні дози мінеральних добрив. Рекомендована густина стояння рослин: південний та центральний Степ 30-35, північний Степ 35-40, Лісостеп 45-50 тис./га.

Переваги: один з небагатьох гібридів, який надзвичайно швидко втрачає вологість зерна при дозріванні. Це дозволяє вирощувати середньостиглий і високопродуктивний гібрид з елементами енергозберігаючої технології.

БЕСЕЛКА МВ

У Реєстрі сортів рослин України з 2003 року.

Автори: А.О. Белоусов, В.М. Соколов, Б.Ф. Вареник та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Трилінійний, середньостиглий гібрид (ФАО 340). Вегетаційний період дорівнює 118-120 дням.

* Середня врожайність зерна за роки випробування на сортодільницях лісостепової зони склала 65,0-75,0 ц/га, максимальна – 105,8 ц/га.

* Вирізняється зерном крем'янистоподібного типу, яке може використовуватися для виготовлення крупи та борошна.

* Високопосухо- та жаростійкий.

* Стійкий до кореневостеблових гнилей і вилягання.

* Високотехнологічний у товарному виробництві і насінництві. Вихід зерна 78-80%.

* Насінництво ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення фертильності. За формою качана батьківські форми гібрида чітко відрізняються: у материнської форми качан майже циліндричний, у батьківської лінії – чітко конусоподібний.

Апробаційні ознаки: висота рослини 210-215, висота прикріплення качанів 65-75 см. Листків на головному стеблі 15-17. Качани великі (230-250 г), слабоконусоподібної форми, добре вкриті обгорткою, кількість рядів зерна 16-18. Стрижні качанів червоні. Зерно жовто-гарячого кольору, крем'янистоподібної форми. Маса 1000 зерен 220-230 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно у лісостеповій зоні. Гібрид високоадаптивний, зі стабільним проявом продуктивності – забезпечує отримання високого врожаю як в сприятливих, так і несприятливих умовах. Дає високу віддачу при внесенні оптимальних доз мінеральних добрив. Оптимальна густина рослин у Степу 35-40, у зоні Лісостепу 45-50 тисяч рослин на гектарі.

Переваги: унікально поєднує високу адаптивність до мінливих умов вирощування і посухостійкість з високою зерною продуктивністю та має крем'янистоподібне зерно, що дозволяє використовувати його для виробництва кукурудзяного борошна і крупи.

ЕЛЕГІЯ МВ

У Реєстрі сортів рослин України з 2003 року.

Автори: А.О. Белоусов, В.М. Соколов, Б.Ф. Вареник.

Господарські та біологічні характеристики:

* Простий модифікований, середньоранньої групи (ФАО 280).
Веgetаційний період 109-112 днів.

* За даними державного випробування урожай зерна на сортодільницях Лісостепу та Полісся становив 68-74 ц/га. Максимальний зафіксований врожай зерна – 101 ц/га (Одеська обл., Іванівський район, 2005 р.).

* Стійкий до вилягання. Посухостійкість добра. В зоні Полісся витримує загущення посіву до 60-70 тис. рослин на гектар.

* Верхівка качана добре вкрита обгорткою, але при дозріванні її листя розходяться і качан та зерно швидко втрачають вологу. Вихід зерна становить 80-81%.

* Насінництво гібрида ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення фертильності.

Апробаційні ознаки: висота рослини складає 205-222 см, висота прикріплення качанів 85-90 см. Листків на головному стеблі 15-17. Качани великі (200-210 г), слабконусоподібної форми, кількість рядів зерна 14-16. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтого кольору, зубоподібної форми. Маса 1000 зерен 290-300 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно і силос у Лісостепу та Поліссі. Гібрид особливо ефективний при вирощуванні за інтенсивною технологією з внесенням оптимальних доз мінеральних добрив. Рекомендована густина рослин перед збиранням: Лісостеп 55-60, Полісся 65-70 тис./га.

Переваги: Елегія МВ вдало поєднує скоростиглість, високу зернову продуктивність і стійкість до вилягання з низькою збиральною вологістю зерна. Тому гібрид успішно може вирощуватися з використанням енергозберігаючої технології – збирання комбайном з одночасним обмолотом, у сухі роки майже без досушки зерна.

ЕВРІКА МВ

У Реєстрі сортів рослин України з 2005 року.

Автори: А.О. Белоусов, В.М. Соколов, Б.Ф. Вареник, Р.О. Кривулько та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Середньостиглий, простий (ФАО 390), вегетаційний період 124-129 днів.

* Стійкий до основних хвороб і вилягання.

* Висок врожайний, середня врожайність зерна на сортодільницях степової зони становила за два роки 70,6 ц/га, або на 31,7% вище за стандарт, у Лісостепу за цей же період – 104 ц/га, що перевищило врожай стандартів на 40,1%. Потенційна врожайність зерна 110-115 ц/га.

* Висок посухостійкий. У 2005 році в умовах сильної посухи на півдні Одеської області був найкращим за урожаєм зерна серед гібридів провідних селекційних установ України.

* Насінництво ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення фертильності.

Апробаційні ознаки: висота рослин 180-190 см, висота прикріплення качанів 65-65 см, листків на головному стеблі 19-20. Качани великі (250-270 г), циліндричної форми, кількість рядів зерен 18-20. Стрижні качанів слабо забарвлені. Зерно жовтого кольору, зубоподібної форми, маса 1000 зерен 290-300 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно в Степу і Лісостепу. Гібрид інтенсивного типу, дуже чутливий до високого агрофону або родючості ґрунту. Оптимальна густина стояння рослин у південному Степу 30-32, у північному 35-40, у Лісостепу 45-50 тисяч рослин на гектарі.

Переваги: забезпечує високий врожай сухого зерна в умовах Степу і Лісостепу. Відмінна стійкість до посухи, вилягання та основних інфекційних хвороб. Ефективно використовує мінеральні та органічні добрива, дає високі прибавки врожаю.

КОБЗА МВ

У Реєстрі сортів рослин України з 2005 року.

Автори: А.О. Белоусов, В.М. Соколов, Б.Ф. Вареник та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Середньостиглий, трилінійний (ФАО 350). Вегетаційний період 122-125 днів.

* Високостійкий до основних хвороб і вилягання.

* Вирізняється підвищеною посухостійкістю та адаптивністю.

* Висока насіннева продуктивність материнської форми.

* Середня врожайність зерна в зоні Степу 75,0 ц/га. Максимальний зафіксований врожай зерна 110,6 ц/га (Устинівка, Харківська обл., 2005 р.).

* Насінництво ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення.

Апробаційні ознаки: висота рослини 210-230 см, висота прикріплення качанів 70-82 см, листків на головному стеблі 18-19. Качани великі (280-290 г), слабokonусовидні, кількість рядів зерен 14-16. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтого кольору, напівзубовидної форми, маса 1000 зерен 300-310 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно і силос у Степу та Лісостепу. Оптимальна густина стояння рослин у південному і центральному Степу 30-35, північному 40-45 і в Лісостепу 50-55 тисяч на гектарі.

Переваги: один з гібридів, які мають генетично зумовлену особливість надзвичайно швидко втрачати вологість при дозріванні зерна, що дозволяє вирощувати гібрид за енергозберігаючою технологією.

НОВАЦІЯ МВ

У Реєстрі сортів рослин України з 2006 року.

Автори: А.О. Белоусов, В.М. Соколов, В.О. Серіков та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Середньостиглий, простий (ФАО 390). Вегетаційний період в зоні Степу 125-130 днів.

* Висок врожайний – середня врожайність зерна на сортодільницях степової зони 72,4 ц/га, що на 8,0 ц/га, або 12,5% більше, ніж у стандарту, у Лісостепу – 93,4 ц/га, що на 8,5 ц/га, або на 10,3% більше стандарту. Зафіксований максимальний врожай зерна 120,5 ц/га (Чернівецька УкрНДСКР, 2005 р.), силосної маси – 681,0 ц/га (Інститут кормів УААН);

* Високостійкий до основних інфекційних хвороб і ламкості стебла.

* Висока жаро- та посухостійкість.

* Стійкий до стеблового та кореневого вилягання.

* Високотехнологічний у виробництві товарного зерна за рахунок високої вирівняності основних морфологічних показників рослини і качана. Вихід зерна 79-80%.

* Насінництво ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення.

Апробаційні ознаки: висота рослини 213-215 см, висота прикріплення качанів 70-80 см, листків на головному стеблі 16-118. Качани великі (260-280 г), конусоциліндричної форми, кількість рядів зерен 16-18. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтого кольору, зубоподібної форми, маса 1000 зерен 280-300 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно і силос в Степу і Лісостепу. Дає високі прибавки врожаю зерна при внесенні оптимальних доз добрив. Оптимальна густина стояння рослин у південному та центральному Степу 28-32, північному 35-40, в Лісостепу 45-50 тисяч на гектарі.

Переваги: один з найкращих середньостиглих гібридів в Україні. Особливо привабливий для господарств Степу і Лісостепу, оскільки вдало поєднує високу врожайність зерна з високою посухостійкістю та вирівняністю основних господарських ознак – розміру качана, висоти рослин, висоти прикріплення качана.

ШАЛАНДА МВ

У Реєстрі сортів рослин України з 2006 року.

Автори: А.О. Белоусов, В.М. Соколов, В.О. Серіков та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Середньостиглий, трилінійний модифікований (ФАО 350).
Веgetаційний період у зоні Степу 124-128 днів.

* Високоврожайний: середня врожайність зерна на сортодільницях степової зони 73,2 ц/га, що на 8,6 ц/га, або на 13,2% більше, ніж у стандарту, в Лісостепу – 93,3 ц/га, що на 7,9 ц/га, або на 9,0% більше стандарту. Зафіксований максимальний врожай зерна 105,5 ц/га.

* Високостійкий до основних інфекційних хвороб і ламкості стебла.

* Високо жаро-, посухостійкий, з високим потенціалом адаптивності та стабільності.

* Висока стійкість до кореневого та стеблового вилягання.

* Високотехнологічний у виробництві товарного зерна і насінництві, вихід зерна 79-80%.

* Насінництво ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення фертильності. Материнська форма гібрида відзначається високою насінневою продуктивністю.

Апробаційні ознаки: висота рослини 220-222 см, висота прикріплення качанів 80-85 см, листків на головному стеблі 16-18. Качани вагою 240-260 г, конусоциліндричної форми, кількість рядів зерен 14-16. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтого кольору, зубоподібної форми, маса 1000 зерен 260-280 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно і силос у Степу і Лісостепу. При внесенні мінеральних добрив реагує високими прибавками врожаю. Оптимальна густина стояння рослин у південному та центральному Степу 35-40, у північному 40-45, в Лісостепу 45-50 тисяч на гектарі.

Переваги: один з гібридів, які вигідно поєднують високу продуктивність і посухостійкість, широку адаптивність та високорентабельне насінництво.

ЛЕГІОН 400

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 року.

Автори: В.М. Соколов, А.С. Пілюгін, А.О. Белоусов та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Простий, середньопізній (ФАО 400), з вегетаційним періодом 130-135 днів.

* Високоврожайний. За даними державного сортовипробування урожай зерна на сортодільницях степової зони склав у середньому 65,9 ц/га, що на 14,3 ц/га, або 27,8% більше, ніж у стандарту. Потенційна врожайність зерна становить 101-105 ц/га.

* Відзначається низькою збиральною вологістю зерна, що дозволяє економити значні кошти на досушуванні товарного зерна.

* Вихід зерна 79-80%.

* Характеризується груповою стійкістю до інфекційних хвороб.

* Стійкий до ламкості стебла і вилягання.

* Високотехнологічний при товарному виробництві та у насінництві.

* Насінництво ведеться на фертильній основі.

Апробаційні ознаки: висота рослин 210-220 см, висота прикріплення качанів 75-80 см. Листків на головному стеблі 18-20. Качани великі (270-290 г), слабоконусовидної форми, кількість рядів зерен 18-20. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтого кольору, зубовидне. Маса 1000 зерен 280-300 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно у зоні Степу. Добре реагує на оптимальні дози мінеральних добрив. Рекомендована густота стояння рослин у південному та центральному Степу 30-35, північному Степу 35-40 тисяч рослин на гектарі.

Переваги: забезпечує високий врожай сухого зерна в умовах Степу. Характерна відмінна стійкість до посухи, вилягання та основних інфекційних хвороб. Ефективно використовує мінеральні та органічні добрива, забезпечує високі прибавки врожаю.

ПІРС МВ

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 року.

Автори: Б.Ф. Вареник, В.М. Соколов, А.О. Белоусов, Є.І. Беліков та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Трилінійний, ранньостиглої групи (ФАО 190). Вегетаційний період 95-100 днів.

* За даними державного випробування середній урожай зерна на сортодільницях Степу, Лісостепу та Полісся становив 58-62 ц/га.

* Стійкий до вилягання (8 балів). Посухостійкість добра. В зоні Полісся витримує загущення посіву до 70-75 тис. рослин на гектар.

* При дозріванні качан та зерно швидко втрачають вологу. Вихід технічно зрілого зерна становить 80-82%.

* Насінництво гібрида ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення фертильності.

Апробаційні ознаки: висота рослини складає 180-190 см, висота прикріплення качанів 55-60 см. Листків на головному стеблі 14-16. Качани великі (245-255 г), слабоконусоподібної форми, кількість рядів зерна 14-16. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтуватого кольору, крем'янистоподібного типу. Маса 1000 зерен 258-260 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно і силос в Степу, Лісостепу та Поліссі. Гібрид може служити добрим попередником для озимих зернових культур. Рекомендована густина рослин перед збиранням: Степ 50-55, Лісостеп 60-65, Полісся 70-75 тис./га.

Переваги: Пірс МВ характеризується високою посухостійкістю, а також високою насінневою продуктивністю материнської форми на ділянках гібридизації, вдало поєднує ранньостиглість і стійкість до вилягання з низькою збиральною вологістю зерна. Збирання врожаю можна провадити комбайном з одночасним обмолотом, у сухі роки майже без досушки зерна.

ГАЛЕРА МВ

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 року.

Автори: В.М. Соколов, А.С. Пілюгін, А.О. Белоусов.

Господарські та біологічні характеристики:

* Трилінійний, середньостиглий (FAO 370), з вегетаційним періодом 120-125 днів.

* Високоврожайний. За даними державного сорто випробування урожай зерна на сортодільницях степової зони склав у середньому 61,2 ц/га, що на 9,4 ц/га, або 18,3% більше, ніж у стандарту. В Лісостепу середня врожайність зерна становила 76,5 ц/га, що на 9,6 ц/га, або на 14,5% більше стандарту. Максимальна врожайність зерна становить 101,7 ц/га (Тернопільська область).

* Відзначається низькою збиральною вологістю зерна, що дозволяє економити значні кошти на досушуванні товарного зерна.

* Вихід зерна 80-81%.

* Характеризується групою стійкістю до інфекційних хвороб.

* Стійкий до ламкості стебла і вилягання.

* Високотехнологічний при товарному виробництві та у насінництві.

* Насінництво ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення фертильності.

Апробаційні ознаки: висота рослин 220-240 см, висота прикріплення качанів 75-80 см. Листків на головному стеблі 18-19. Качани великі (220-240 г), слабоконусовидної форми, кількість рядів зерен 18-20. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтого кольору, зубовидне. Маса 1000 зерен 270-280 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно і силос у зоні Степу та Лісостепу. Добре реагує на оптимальні дози мінеральних добрив. Рекомендована густина стояння рослин у південному та центральному Степу 30-35, північному Степу 35-40, Лісостепу 45-50 тисяч/га.

Переваги: забезпечує високий врожай сухого зерна в умовах Лісостепу. Стійкий до вилягання та основних інфекційних хвороб. Ефективно використовує мінеральні та органічні добрива, забезпечує високі прибавки врожаю.

ДІАЛОГ

Перший в Україні і СНД гібрид кукурудзи, створений з використанням молекулярно-маркерних технологій

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 року.

Автори: А.О. Белоусов, В.М. Соколов, Ю.М. Сиволап та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Простий модифікований, середньостиглий (ФАО 360), вегетаційний період 117-119 днів.

* Середня врожайність зерна в степовій зоні становила 62,2 ц/га, у лісостеповій 90,6 ц/га, перевищення над стандартним гібридом Дар 347 МВ склала 16,8 ц/га, або 18,5%, а в середньому по двох зонах – 5,0 ц/га. Потенційна врожайність 110-120 ц/га.

* Помірно жаро-, посухостійкий (8 балів).

* Стійкий до ламкості стебла та вилягання (8-9 балів).

* Материнські лінії отримані з використанням молекулярно-маркерного добору за цінними локусами господарських ознак.

* Високотехнологічний у насінництві та товарному виробництві.

* Насінництво ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення фертильності.

Апробаційні ознаки: висота рослин 225-230 см, висота прикріплення качанів 75-80 см. Листків на головному стеблі 16-17. Качани великі (240-290 г), конусоциліндричної форми, кількість рядів зерен 16-18. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтого кольору, зубоподібної форми. Маса 1000 зерен 270-280 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендований для вирощування на зерно і силос у зоні Степу та Лісостепу України. Забезпечує високу віддачу при внесенні оптимальних доз мінеральних добрив. Рекомендована густина стояння рослин перед збиранням у південному та центральному Степу 30-35, північному 35-40, та в Лісостепу 45-55 тисяч на гектарі.

Переваги: Діалог – це високоадаптивний гібрид з потенціалом продуктивності до 120-125 ц/га зерна з гектара, забезпечує сталі врожаї у сприятливих і несприятливих умовах. Зоною переважного вирощування є Лісостеп. Це перший гібрид в Україні, отриманий з використанням ДНК-технологій.

ДОК МВ

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 року.

Автори: Б.Ф. Вареник, В.М. Соколов, А.О. Белоусов, Б.В. Дзюбецький та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Подвійний міжлінійний, середньоранньої групи (ФАО 280).
Вегетаційний період 110-112 днів.

* За даними державного випробовування середній урожай зерна на сортоділянцях Степу, Лісостепу та Полісся становив 66-70 ц/га.

* Стійкий до основних хвороб кукурудзи. Посухостійкість та холодостійкість добра.

* При дозріванні качан та зерно швидко втрачають вологу. Вихід зерна становить 82-83%.

* Насінництво гібрида ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення фертильності.

Апробаційні ознаки: висота рослини складає 211-215 см, висота прикріплення качанів 69-72 см. Листків на головному стеблі 15-17. Качани великі (256-261 г), конусоподібної форми, кількість рядів зерна 16. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтого кольору, зубоподібного типу. Маса 1000 зерен 281-285 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно і силос в Степу, Лісостепу та Поліссі. Рекомендована густина рослин перед збиранням: Степ 45-50, Лісостеп 55-60, Полісся 65 тис./га.

Переваги: ДОК МВ має високі посухостійкість і насінневу продуктивність материнської форми на ділянках гібридизації, стійкий до вилягання і основних хвороб, має порівняно низьку збиральну вологість зерна.

УСМІШКА

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 року.

Автори: А.О. Белоусов, В.М. Соколов, В.О. Серіков та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Потрійний міжлінійний, середньостиглий (ФАО 370), вегетаційний період 124-127 днів.

* Високоврожайний. У державному сортовипробуванні середня врожайність зерна на сортодільницях Лісостепу становила 84,9 ц/га, а гарантована прибавка складала 18,1 ц/га, або 27,2%. Потенційна врожайність 110-115 ц/га.

* Посухостійкість висока (8,5-9,0 балів).

* Висока групова стійкість до хвороб (9,0 балів) та вилягання (9,0 балів).

* На ділянках гібридизації материнська форма забезпечує високу насінневу продуктивність.

* Насінництво ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення фертильності.

Апробаційні ознаки: високорослий, висота рослин у сприятливих умовах 230-235 см, висота прикріплення качанів 80-85 см. Листків на головному стеблі 16-18. Качани великі (210-230 г), циліндричної форми, кількість рядів зерен 16-18. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтого кольору, зубоподібної форми. Маса 1000 зерен 280-290 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендований для вирощування на зерно і силос у зоні Степу та Лісостепу. Максимальний урожай формує у Лісостепу при вирощуванні за інтенсивною технологією з внесенням оптимальних доз мінеральних добрив. Рекомендована густина стояння рослин перед збиранням для Степу 35-40, Лісостепу 45-55 тисяч на гектарі.

Переваги: має високу комплексну стійкість до хвороб і вилягання та високорентабельне насінництво. На ділянках гібридизації материнська форма здатна давати 2-3 і більше тонн кондиційного насіння з гектара.

УСПІХ МВ

У Реєстрі перспективних сортів рослин України з 2008 року.

Автори: Б.Ф. Вареник, В.М. Соколов, А.О. Белоусов та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Середньоранній трілінійний (ФАО 290), вегетаційний період 112-115 днів;

* Стійкий до основних інфекційних хвороб і вилягання;

* Високоврожайний. За даними державного сорто випробування урожай зерна на сортодільницях лісостепової зони склав у середньому 90,8 ц/га, що на 10,1 ц/га, або на 14,8% більше, ніж у стандарту. Потенційна врожайність зерна – 107 ц/га (ЕСВ компанії «Маїс», 2003 р.).

* На ділянках гібридизації материнська форма забезпечує високу насінневу продуктивність.

* Насінництво ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення фертильності.

Апробаційні ознаки: висота рослин 200-230 см, висота прикріплення качанів 75-80 см, листків на головному стеблі 15-17. Качани великі (250-270 г), слабкоконусоподібної форми, кількість рядів зерен 16-18. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтого кольору, зубоподібної форми, маса 1000 зерен 280-300 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно та силос в Лісостепу і на Поліссі. Оптимальна густина стояння рослин в Лісостепу 55-60, на Поліссі 60-65 тисяч рослин на гектарі.

Переваги: гібрид поєднує високу врожайність з швидкою втратою вологи зерном при дозріванні та стійкістю до основних хвороб. Особливо корисний при збиранні комбайнами з обмолотом зерна.

ФЛАГМАН

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 року.

Автори: А.О. Белоусов, В.М. Соколов, В.О. Серіков та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Потрійний міжлінійний, середньостиглий (ФАО 370), вегетаційний період 125-128 днів.

* Високоврожайний. Середня врожайність зерна у державному сортовипробуванні склала 78,2 ц/га, гарантована прибавка до стандарту 11,4 ц/га, або 17,1%. Потенційна врожайність 110-115 ц/га.

* Посухостійкий (8,8 бала).

* Virізняється групою стійкістю до основних хвороб (9,0 балів) та вилягання (9,0 балів).

* На ділянках гібридизації материнська форма має високу насінневу продуктивність.

* Насінництво ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення фертильності.

Апробаційні ознаки: висота рослин у сприятливих умовах 220-225 см, висота прикріплення качанів 80-85 см. Листків на головному стеблі 16-17. Качани великі (200-220 г), конусоциліндричної форми, кількість рядів зерен 16-18. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтого кольору, зубоподібної форми. Маса 1000 зерен 290-300 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендований для вирощування на зерно і силос у зоні Степу та Лісостепу. Максимальний урожай формує у Лісостеповій зоні при вирощуванні за інтенсивною технологією з внесенням оптимальних доз добрив. Рекомендована густина стояння рослин перед збиранням для Степу 35-40, Лісостепу – 45-55 тисяч на гектарі.

Переваги: virізняється високою комплексною стійкістю до хвороб і вилягання та високорентабельним насінництвом. На товарних посівах при збиранні врожаю листя гібрида довго залишаються зеленими, тому він може вигідно використовуватися для посівів на зерно та силос.

СОРГО, СОРИЗ

Синтетичний сорт зернового сорго ОДЕСЬКИЙ 205

У Реєстрі сортів рослин України з 1995 р.

Автори: Г.К. Дремлюк, В.Л. Гамандій, Б.Ф. Вареник, А.С. Пілюгін.

Створений за допомогою інтеркросних схрещувань між стерильною лінією та близькими за фенотипом самозапиленими лініями з високою комбінаційною здатністю.

Господарські та біологічні характеристики:

* Високоврожайний сорт (75-85 ц/га в оптимальних богарних умовах).
Забезпечує збір сухої речовини на рівні гібридів.

* Ранньостиглий, з вегетаційним періодом 110 днів.

* Високопосухостійкий.

* Жаростійкий.

* Солевитривалий.

* Стійкий до вилягання

* Слабо уражується сажкою.

* Добре придатний для механізованого збирання. Рекомендується для одержання високоякісного концентрованого корму.

Якість зерна: зерно містить 13,5-13,6% білка, 70-72% крохмалю, 3,0-3,2 жиру. Лізину в білку 3,2-3,4%.

Апробаційні ознаки: належить до кафрського сорго. Низькорослий (120-125 см). Гілкування стебла відсутнє. Стебло товсте (25-30 мм), серцевина напівсуха. Листя широке, з темно-сірою жилкою. Волоть пряmostояча, овальна, середньозжата, з короткою ніжкою (10-12 см), рожево-червоного кольору. Колоскові луски рожевого кольору, тонкошкірі, остюки відсутні. Зернівки середні, червоного кольору, наполовину відкриті. Маса 1000 насінин 26-28 г.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружніх сходів потребує добре вирівняного поля та висіву насіння у прогрійтій не нижче 12⁰С ґрунт на глибину 5-6 см, з обов'язковим прикочуванням. Оптимальна густина для півдня України в богарних умовах 75-80, для Лісостепу та при зрошенні 100-120 тис. рослин/га (на час збирання врожаю).

Синтетичний сорт соризу кулінарного призначення ОДЕСЬКИЙ 302

У Реєстрі сортів рослин України з 1999 р.

Автори: Г.К. Дремлюк, В.Л. Гамандій, Л.І. Тушкін.

Створений за допомогою інтеркросних схрещувань близьких за фенотипом самонесумісних ліній, одержаних від віддалених схрещувань хлібного сорго з дикими рисовидними формами.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Високопродуктивний та технологічний у вирощуванні.
- * В оптимальних умовах забезпечує збір продовольчого зерна 50-55 ц/га, а в гостропосушливі роки – не менше 30 ц/га при потенційній врожайності 88,3 ц/га (на полях Одеського інституту АПВ в 1997 р.).
- * Рослини низькорослі (100-120 см), тонкостеблові (10-15 мм), слабооблистяні (9-10 шт. на головному стеблі). Гілкування відсутнє, серцевина стебла соковита.
- * Скоростиглий – вегетаційний період 95-105 днів.
- * Посухо-, жаростійкий, солевитривалий.
- * Стейкий до вилягання.
- * Не уражується сажкою, слабо пошкоджується попелицею.

Якість зерна: зерно містить 13,2-13,8% білка, 62-64% крохмалю, 3,5% жиру. Скловидність ендосперму 75-85%, твердість 26 стандартних одиниць. Вихід крупки кулінарного призначення 80–85%.

Апробаційні ознаки: волоть прямостояча, довжиною 25 см, овально-циліндричної форми, діаметром 8-10 см, світло-жовтого кольору. Довжина ніжки волоті 15-20 см. Колоскові луски світло-жовтого кольору, тонкошкірі, остюки відсутні. Зернівки світло-жовтого кольору, наполовину відкриті. Маса 1000 насінин 34 г.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружніх сходів потребує добре вирівняного поля та висіву насіння у прогрійтій не нижче 12⁰С ґрунт на глибину 5-6 см, з обов'язковим прикочуванням. Оптимальна густина (при ширині міжрядь 70 см) для півдня України в богарних умовах 60 тис. рослин/га, для Лісостепу 75-80 тис. рослин/га. При суцільному посіві та на зрошенні густина (на час збирання врожаю) 100-150 тис./га.

Кращим страховим гербіцидом є Діален-супер, який застосовується у фазі 2-5 листочків.

Синтетичний сорт соризу кулінарного призначення **ДАРУНОК**

У Реєстрі сортів рослин України з 2003 р.

Автори: Г.К. Дремлюк, Б.Ф. Вареник, О.М. Хохлов та інш.

Створений за допомогою інтеркросних схрещувань близьких за фенотипом вихідних форм, дібраних з гібридного матеріалу від віддалених схрещувань.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Високопродуктивний та технологічний у вирощуванні.
- * В оптимальних умовах забезпечує збір продовольчого зерна 60 ц/га, при потенційній врожайності 93 ц/га.
- * Рослини середньорослі (130-140 см), із стеблом середньої товщини, облистяність помірна (12 шт. на головному стеблі). Гілкування відсутнє, серцевина стебла соковита.
- * Середньостиглий – вегетаційний період 110-115 днів.
- * Високопосухостійкий, жаростійкий.
- * Стійкий до вилягання.
- * Не уражується сажкою, слабо пошкоджується попелицею.

Якість зерна: зерно містить 13,8-14,0% білка, 65-68% крохмалю, 3,6-3,7% жиру. Скловидність ендосперму 90%, твердість 28 стандартних одиниць. Вихід крупи 85-86%. Крупа жовтого кольору, багата на білково-вітамінний комплекс та цінні мінеральні речовини, придатна для одержання різних продуктів дитячого та дієтичного харчування.

Апробаційні ознаки: волоть овально-пірамідальна, середньозжата, довжиною 22-25 см та діаметром 15-16 см, світло-жовтого кольору. Довжина ніжки волоті 12-14 см. Колоскові луски світло-жовтого кольору, остюки відсутні. Зернівки світло-жовтого кольору, на 2/3 відкриті, при обмолоті – голі. Маса 1000 насінин 38-40 г.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружніх сходів потребує добре вирівняного поля та висіву насіння у прогрійтий не нижче 12⁰С ґрунт на глибину 5-6 см, з обов'язковим прикочуванням. Оптимальна густина (при ширині міжрядь 70 см) для півдня України в богарних умовах 60-80 тис. рослин/га.

Рекомендується для вирощування в південних областях України. Кращим страховим гербіцидом є Діален-супер, який застосовується у фазі 2-5 листочків.

Синтетичний сорт соризу харчоконцентратного призначення ІЗУМРУД

У Реєстрі сортів рослин України з 2003 р.

Автори: Г.К. Дремлюк, Б.Ф. Вареник, О.М. Хохлов та інш.

Створений за допомогою інтеркросних схрещувань близьких за фенотипом вихідних форм, дібраних з гібридного матеріалу від віддалених схрещувань.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Високопродуктивний та технологічний у вирощуванні.
- * В оптимальних умовах забезпечує збір продовольчого зерна 50-55 ц/га при потенційній врожайності 92 ц/га.
- * Рослини середньорослі (125-135 см), тонкостеблові, облистяність помірна (12 шт на головному стеблі). Гілкування відсутнє, серцевина стебла соковита, з вмістом розчинних вуглеводів 10-12%.
- * Середньостиглий – вегетаційний період 110-115 днів.
- * Високопохвостийкий, жаростійкий.
- * Стейкий до вилягання.
- * Не уражується сажкою, слабо пошкоджується попелицею.

Якість зерна: зерно містить 13,6-13,8% білка, 64-66% крохмалю, 3,5-3,6% жиру. Скловидність ендосперму 90-95%, твердість 28-30 стандартних одиниць. Вихід крупи 85%. Крупа яскраво-жовтого кольору, багата на білково-вітамінний комплекс та цінні мінеральні речовини, придатна для одержання різних екструдованих продуктів для дитячого харчування.

Апробаційні ознаки: волоть овально-пірамідальна, середньозжата, довжиною 20-24 см та діаметром 16-18 см, світло-жовтого кольору. Довжина ніжки волоті 15-16 см. Колоскові луски світло-жовтого кольору, тонкошкірі, остюки відсутні. Зернівки світло-жовтого кольору, на 2/3 відкриті, при обмолоті голі. Маса 1000 насінин 38-39 г.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружніх сходів потребує добре вирівняного поля та висіву насіння у прогрійтій не нижче 12⁰С ґрунт на глибину 5-6 см, з обов'язковим прикочуванням. Оптимальна густина (при ширині міжрядь 70 см) для півдня України в богарних умовах 60-80 тис. рослин/га.

Рекомендується для вирощування в південних областях України. Кращим страховим гербіцидом є Діален-супер, який застосовується у фазі 2-5 листочків.

Синтетичний сорт соризу ДРУЖНІЙ

У Реєстрі сортів рослин України з 2005 р.

Автори: Г.К. Дремлюк, Б.Ф. Вареник.

Створений за допомогою інтеркросних схрещувань близьких за фенотипом вихідних форм, дібраних з гібридного матеріалу.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Високопродуктивний та технологічний у вирощуванні.
- * В оптимальних умовах забезпечує збір продовольчого зерна 55-60 ц/га, при потенційній врожайності 85 ц/га.
- * Рослини середньорослі (130-140 см), з товщиною стебла 12-14 мм, облістяність помірна. Гілкування відсутнє, серцевина стебла соковита, з вмістом розчинних вуглеводів 10-12%.
- * Середньостиглий – вегетаційний період 112-115 днів.
- * Високопохвостийкий, жаростійкий.
- * Стейкий до вилягання.
- * Не уражується сажкою, слабо пошкоджується попелицею.

Якість зерна: зерно містить 13,8-13,9% білка, 66-68% крохмалю, 3,5-3,6% жиру. Скловидність ендосперму 85-90%, твердість 28 стандартних одиниць. Вихід крупи 85%. Крупа жовтого кольору, багата на білково-вітамінний комплекс та цінні мінеральні речовини, придатна для одержання різних екструдованих продуктів для дитячого харчування.

Апробаційні ознаки: волоть вузькопірамідальна, середньозжата, довжиною 22-24 см та діаметром 16-18 см, світло-жовтого кольору. Довжина ніжки волоті 12-14 см. Колоскові луски солом'яно-жовті, тонкошкірі, остюки відсутні. Зернівки еліптичні, світло-жовтого кольору, на 2/3 відкриті, при обмолоті голі. Маса 1000 насінин 38 г. Забарвлення ендосперму світло-жовте.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружніх сходів потребує добре вирівняного поля та висіву насіння у прогрітий не нижче 12⁰С ґрунт на глибину 5-6 см, з обов'язковим прикочуванням. Оптимальна густина (при ширині міжрядь 70 см) для півдня України в богарних умовах 60-80 тис. рослин/га.

Рекомендується для вирощування в південних областях України. Кращим страховим гербіцидом є Діален-супер, який застосовується у фазі 2-5 листочків.

Сорт соризу харчоконцентратного напрямку КВАРЦ

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 р.

Автори: Г.К. Дремлюк, В.Л. Гамандій, О.М. Хохлов.

Господарські та біологічні характеристики:

* Високотехнологічний та урожайний синтетичний сорт з потенціалом продуктивності 75-80 ц/га зерна, придатного для виготовлення продуктів дитячого харчування у вигляді різних екструдованих виробів тощо. В оптимальних виробничих умовах забезпечує прибавку врожаю 7-10 ц/га порівняно до стандартного сорту.

* Скоростиглий, з вегетаційним періодом 100-105 днів, що робить його попередником під озимі культури. Рослини середньорослі (135-145 см), з товщиною стебла 15-18 мм та соковитою серцевиною. Куцистість та облістяність рослин середня. Гілкування відсутнє.

* Високопосухостійкий, жаростійкий.

* Стійкий до вилягання.

* Не уражається сажкою, слабо пошкоджується попелицею.

Якість зерна: Містить 13,6-13,8% білка, 65-68% крохмалю, 3,4-3,5% жиру. Скловидність ендосперму 95-100%, твердість 32 стандартні одиниці. Вихід крупи 85-87%, яскраво-жовтого кольору, багатой на білково-вітамінний комплекс та цінні мінеральні речовини. Крупа має високу екструзивну здатність і може використовуватися як посилювач цього показника різних компонентів екструдування. За спеціальною технологією з неї можна виробляти різні види макаронів.

Апробаційні ознаки: стебло та листові пластинки темно-зеленого кольору. Середня жилка листка жовто-зелена. Волоть вузькоовальної форми, помірно зжата, світло-коричнева, довжиною 22-24 см та діаметром 14-16 см. Довжина ніжки 5-10 см. Колоскові луски світло-коричневі, тонкошкірі, остюки відсутні. Зернівки овально-еліптичної форми, коричневого кольору, на 2/3 відкриті, при обмолоті голі. Маса 1000 насінин 31-32 г. Забарвлення ендосперму жовте.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружніх сходів потребує добре вирівняного поля та висіву насіння у прогрійтій не нижче 12⁰С ґрунт на глибину 5-6 см, з обов'язковим прикочуванням. Оптимальна густина (при ширині міжрядь 70 см) для півдня України 70-80 тис. рослин/га, для середньої смуги 90-100 тис/га. Кращим страховим гербіцидом є Діаленсупер, який застосовується у фазі 3-5 листочків.

Рекомендується для вирощування у всіх соргосіючих областях.

Сорт соризу технічного призначення ТИТАН

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 р.

Автори: Г.К. Дремлюк, В.Л. Гамандій, О.І. Рибалка.

Господарські та біологічні характеристики:

* Високотехнологічний та урожайний синтетичний сорт з потенціалом продуктивності 95-100 ц/га зерна, придатного для виробництва біоетанолу в якості палива та на харчові цілі. В оптимальних виробничих умовах забезпечує збір сухого зерна 65-70 ц/га та прибавку врожаю 15-20 ц/га, або 16-18%.

* Середньостиглий, з вегетаційним періодом 120-125 днів. Рослини відносно низькорослі (90-100 см), з товщиною стебла 22-25 мм та напівсухою серцевиною. Добре облистяний. Кущистість 2-3 стебла на рослину. Гілкування відсутнє.

- * Посухостійкий.
- * Жаростійкий.
- * Стійкий до вилягання.
- * Не уражується сажкою.
- * Слабо пошкоджується попелицею.

Якість зерна: містить 12,2-12,4% білка, 72-72,5% крохмалю, 3,1-3,2% жиру. Зерно напівскловидне, твердість 22-24 стандартні одиниці. Ядро світло-жовтого кольору. Забезпечує вихід біоетанолу з одиниці продукції 37-40% і стільки ж високобілкового шроту.

Апробаційні ознаки: стебло та листові пластинки яскраво-зелені. Листя широке, середня жилка тьмяно-жовта. Волоть крупна, напіврозлога, з укороченим стрижнем, слабозжата, світло-жовта, довжиною 26-28 см та діаметром 16-18 см. Довжина ніжки 6-8 см. Колоскові луски солом'яно-жовті, тонкошкірі, остюки відсутні. Зернівки овально-еліптичної форми, середньої крупності, світло-жовтого кольору, наполовину відкриті, при обмолоті голі. Маса 1000 насінин 34 г. Забарвлення ендосперму світло-жовте.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружніх сходів потребує добре вирівняного поля та висіву насіння у прогрітий не нижче 12⁰С ґрунт на глибину 5-6 см, з обов'язковим прикочуванням. Оптимальна густота (при ширині міжрядь 70 см) для півдня України 60-70 тис. рослин/га, для середньої смуги 80 тис/га. Кращим страховим гербіцидом є Діален-супер, який застосовується у фазі 3-6 листочків.

Сорт рекомендується для вирощування у всіх соргосіючих областях.

Гібрид цукрового сорго МЕДОВИЙ F1

У Реєстрі сортів рослин України з 1998 р.

Автори: В.Л. Гамандій, Г.К. Дремлюк, А.С. Пілюгін та інш.

Створений гібридизацією стерильної лінії цукрового сорго із запилювачем цукрового сорго.

Господарські та біологічні характеристики:

* Цукрове сорго. Рекомендується для вирощування на силос і зелену масу, а також для отримання солодкого сока та продуктів його переробки (сироп, спирт тощо).

* Високорожайний, у богарних умовах забезпечує 50-60 т/га листостеблової маси, а при зрошенні – до 100 т/га.

* Вміст розчинних вуглеводів у соці стебел 17-18%.

* Середньостиглий, з вегетаційним періодом до молочно-воскової стиглості зерна 90-100 днів.

* Високорослий (270-290 см), середня облистяність (12-13 листків на стебло). Кущистість – 3-4 стебла на рослину. Стебла товсті (20-25 мм), серцевина соковита,

* Холодостійкий в період проростання насіння.

* Стійкий до вилягання при тривалому перестої на пні, добре придатний для механізованого збирання.

* Не уражується хворобами, слабо пошкоджується попелицею.

* Характеризується економічно вигідним насінництвом.

Агробаційні ознаки: гібрид першого покоління. Волоть середня. Прямостояча, еліпсоїдної форми, коричневого кольору, слабооциста. Довжина ніжки 15-25 см. Зернівки середні, на 3/4 закриті, колоскові луски коричневого кольору. Маса 1000 сирих насінин 25-30 г.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружніх сходів потребує вирівняного поля та посіву у вологий ґрунт на глибину 5-6 см. Кращий спосіб посіву – широкорядний. Оптимальна густина (при вирощуванні на фураж) для півдня України 75-80 тисяч рослин/га, для Лісостепу та Полісся 100-120 тис. рослин/га на час збирання врожаю. Посіви, передбачені для одержання солодкого соку, повинні мати на 15-20% меншу густоту.

Сорт цукрового сорго ФАВОРИТ

У Реєстрі сортів рослин України з 2004 р.

Автори: В.Л. Гамандій, Г.К. Дремлюк, Б.Ф. Вареник.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Рекомендується для вирощування на силос і зелену масу.
- * Високоврожайний, у богарних умовах забезпечує 40-60 т/га листостеблової маси, а при зрошенні до 80-90 т/га.
- * Вміст розчинних вуглеводів в соці стебел 13-15%.
- * Середньостиглий, з вегетаційним періодом до молочно-воскової стиглості зерна 90-100 днів.
- * Високорослий (240-270 см), середня облистяність (12-13 листків на стебло). Куцистість – 3-4 стебла на рослину. Стебла товсті (20-30 мм), серцевина соковита,
- * Холодостійкий в період проростання насіння.
- * Стійкий до вилягання, добре придатний для механізованого збирання.
- * Не уражується хворобами, слабо пошкоджується попелицею.
- * Характеризується економічно вигідним насінництвом.

Апробаційні ознаки: волоть середня (довжиною близько 20 см), пряmostояча, еліпсоїдної форми, від червоно-чорного до чорного кольору. Довжина ніжки 10-15 см. Зернівки середні, на 3/4 закриті лусками з малими остюками, на 3/4 скловидні, з малим зародком та антоціановим забарвленням скловидного ендосперму.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружніх сходів потребує вирівняного поля та посіву у вологий ґрунт на глибину 5-6 см. Кращий спосіб посіву – широкорядний. Оптимальна густина при вирощуванні на фураж) для півдня України 75-80 тис. рослин/га, для Лісостепу та Полісся 100-120 тис. рослин/га на час збирання врожаю.

Сорт суданської трави ОДЕСЬКА 221

У Реєстрі сортів рослин України з 1991 р.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут.

Створений шляхом масового добору високопродуктивних соковито-стеблових форм із гібридної популяції.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Рекомендується для вирощування на зелену масу та сіно.
- * Високоврожайний, у богарних умовах середній урожай сухої речовини сягає 91,2-139,0 ц/га. Вміст білка 6,8-9,6%. Максимальний урожай сухої речовини 179,9 ц/га.
- * Середньостиглий, з вегетаційним періодом до збирання на зелену масу та сіно 45-60 днів. До повної стиглості зерна 110-120 днів.
- * Характеризується економічно вигідним насінництвом. Середній урожай насіння сягає 18,4-19,6 ц/га.
- * Рослини висотою 150-180 см, куцистість середня (12-15 стебел на куц), облистяність добра – 30-36%, рівномірна. Листки широколінійної форми, середньої грубості, серцевина стебла соковита.
- * Посухостійкий, з високою енергією відростання. Травостій рівний.
- * Холодостійкий в період проростання насіння.
- * Стійкий до вилягання, добре придатний для механізованого збирання.
- * Стійкий до ураження хворобами, слабо пошкоджується попелицею.

Апробаційні ознаки: волоть помірної щільності, напівстиснута. Насіння овально-ромбовидної форми, верхівка насіння повністю закрита лусками. Маса 1000 насінин 14-17 г.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружніх сходів потребує вирівняного поля та посіву у вологий ґрунт на глибину 5-6 см. Кращий спосіб посіву на кормові цілі – суцільний. Оптимальна густина для півдня України 900-1000 тис. рослин/га.

СОЛЯШНИК

ОДЕСЬКИЙ 123

У Реєстрі сортів рослин України з 1990 р.

Автори: В.В. Бурлов, В.І. Крутько, М.О. Лібенко.

Створений міжлінійною гібридизацією з використанням генетичної системи ЦЧС (цитоплазматична чоловіча стерильність) та повним відновленням фертильності пилку.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Простий міжлінійний гібрид.
- * Середньоранньостиглий. Середня тривалість вегетаційного періоду від сходів до технічної стиглості 113 днів, коливається залежно від регіонів вирощування (103-116 днів).
- * Визнаний національним стандартом для середньоранньостиглої групи. Середня урожайність насіння в посушливому 1999 році – 23,9 ц/га і може коливатися від 16,1 в Одеській до 35,6 ц/га в Харківській областях.
- * Вихід олії 50-52%, або 11 ц/га.
- * Надзвичайно посухостійкий.
- * Має генетично зумовлену стійкість до 5-ої найвірулентнішої раси вовчка та другої раси несправжньої борошнистої роси.

Апробаційні ознаки: висота рослин, залежно від зони вирощування, від 110 до 175 см. Стебло середньої товщини, добре облистяне (27-29 листків на рослині). Листки середнього розміру, опуклої серцеподібної форми, темно-зелені. Язичкові квіти мають жовте забарвлення, а трубчасті темно-жовті. Кошик середніх розмірів (17-18 см у діаметрі). Насіння чорне, без смужок. Маса 1000 насінин 65-70 г.

Агротехнічні вимоги: толерантний до загущення посіву. Оптимальна урожайність досягається за умов, коли густина стояння рослин у Лісостепу в період вегетації становить 65-70, а в Степу 60-65 тис./га.

ЗГОДА

У Реєстрі сортів рослин України з 1996 р.

Автори: В.І. Крутько, В.В. Бурлов, М.О. Лібенко, Р.М. Сербай, М.Г. Ганжело.

Створений міжлінійною гібридизацією з використанням генетичної системи ЦЧС (цитоплазматичної чоловічої стерильності) та повним відновленням фертильності пилку.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Простий міжлінійний гібрид.
- * Середньоранньостиглий. Тривалість вегетаційного періоду від сходів до технічної стиглості складає в середньому 115 днів. Коливання залежно від регіонів вирощування від 106 до 118 днів.
- * Урожайність 22-35 ц/га.
- * Олійність насіння 48-52%.
- * Посухостійкий.
- * Має генетично зумовлену стійкість до 5-ої найвірулентнішої раси вовчка та другої раси несправжньої борошнистої роси. Virізняється толерантністю до фомопсису.

Апробаційні ознаки: високорослий, із середньою висотою рослин 185 см, яка коливається залежно від регіону від 160 до 200 см. Стебло середньої товщини, зберігає зелений колір майже до фази технічної стиглості. На стеблі 28-30 темно-зелених листків середніх розмірів, опуклої серцеподібної форми. Язичкові квіти яскраво-жовті, трубчасті темно-жовті. Кошик середніх розмірів (17-19 см у діаметрі), тонкий, ледь опуклий у фазі технічної стиглості. Насіння чорного забарвлення, без смужок. Маса 1000 насінин 65-70 г.

Агротехнічні вимоги: толерантний до загущення посіву. Оптимальна урожайність досягається за умов, коли густина стояння рослин у Лісостепу в період вегетації становить 65-70, а в Степу 60-65 тис./га.

ОДЕСЬКИЙ 249

У Реєстрі сортів рослин України з 1998 р.

Автори: В.В. Бурлов, В.І. Крутько, М.О. Лібенко, М.Г. Ганжело, Р.М. Сербай.

Створений міжлінійною гібридизацією з використанням генетичної системи ЦЧС (цитоплазматична чоловіча стерильність) та повним відновленням фертильності пилку.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Потрійний гібрид із зручним промисловим насінництвом.
- * Ранньостиглий, середня тривалість вегетаційного періоду від сходів до технічної стиглості 109 днів, коливання від 103 до 112 днів.
- * Середня урожайність насіння 24,5 ц/га.
- * Вихід олії 48-50%.
- * Virізняється надзвичайною посухостійкістю.
- * Має генетично зумовлену стійкість до 5-ої найвірулентнішої раси вовчка та другої раси несправжньої борошністої роси.

Апробаційні ознаки: середня висота рослин залежно від зони вирощування коливається від 115 до 170 см. Стебло середньої товщини. Кількість листків на стеблі 26-28 шт. Листки середніх розмірів, опуклої серцеподібної форми, темно-зелені. Язичкові квіти яскраво-жовті, трубчасті темно-жовті. Кошик крупний (18-20 см у діаметрі). Насіння чорного забарвлення, без смужок, крупне. Маса 1000 насінин 70-72 г.

Агротехнічні вимоги: оптимальна урожайність досягається при густоті стояння рослин у Лісостепу в період вегетації 65-70, в Степу 60-65 тис./га.

АНОНС

У Реєстрі сортів рослин України з 2005 р.

Автори: В.І. Крутько, Р.М. Сербай, М.О. Лібенко, М.Г. Ганжело, В.І. Бабіч.

Господарські та біологічні характеристики:

* Простий міжлінійний гібрид інтенсивного типу на основі цитоплазматичної чоловічої стерильності, олійного напрямку використання.

* Потенційна урожайність 43-52 ц/га, олійність 51-53%, лушпинність 20-24%, збір олії 18-23 ц/га.

* Характеризується генетично зумовленою стійкістю до вовчка та несправжньої борошнистої роси.

* Ранньостиглий, з вегетаційним періодом 100-105 днів.

* Високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестої.

Апробаційні ознаки: висота стебла до нахилу кошика складає 150-160 см, повна висота 160-170 см, їх відношення 0,85-0,94. Кошик тонкий, опуклий, слабо пониклий, діаметром 18-22 см. Маса 1000 сіянок 55-70 г, об'ємна маса 480-500 г/л.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження 55-60, недостатнього зволоження 50-55 тис. рослин/га. Насіння батьківської форми на ділянках гібридизації слід висівати на 7-10 днів раніше за материнську форму.

ОДОР

У Реєстрі сортів рослин України з 2005 р.

Автори: Р.М. Сербай, В.І. Крутько, М.О. Лібенко, М.Г. Ганжело, В.В. Бурлов.

Господарські та біологічні характеристики:

* Простий міжлінійний гібрид інтенсивного типу на основі цитоплазматичної чоловічої стерильності, олійного напрямку використання, з високим вмістом олеїнової кислоти в олії.

* Потенційна урожайність 48-50 ц/га, олійність 50-52%, частка лузги 20-24%. Збір олії 22-24 ц/га.

* Ранньостиглий, з вегетаційним періодом 107-112 днів.

* Високий вміст олеїнової кислоти в олії (не менше 65%). При дотриманні просторової ізоляції більше 500 м досягає 75%. Олія такої якості стійка до окислення і має низку переваг перед традиційною олією.

* Має генетично зумовлену стійкість до вовчка та несправжньої борошнистої роси.

* Високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестой.

Апробаційні ознаки: висота стебла до нахилу кошика 165-180 см, повна висота 170-195 см, а їх відношення 0,80-0,95. Кошик тонкий, слабо пониклий, діаметром 18-22 см. Маса 1000 сім'янок 55-70 г, об'ємна маса 516-590 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження 55-60, недостатнього зволоження 50-55 тис./га. Насіння батьківських форм на ділянках гібридизації слід висівати одночасно. Чоловіча форма однокошикова і потребує підсіву маркерної культури.

ОЛІВЕР 90

У Реєстрі сортів рослин України з 2006 р.

Автори: Р.М. Сербай, В.І. Крутько, М.О. Лібенко, М.Г. Ганжело, В.В. Бурлов.

Господарські та біологічні характеристики:

* Простий міжлінійний гібрид на основі цитоплазматичної чоловічої стерильності, олійного напрямку використання, з високим вмістом олеїнової кислоти в олії.

* Ранньостиглий, з вегетаційним періодом 105-110 днів.

* Гібрид інтенсивного типу з потенційною урожайністю 28-42 ц/га, олійністю 50-52%, збором олії 14-21 ц/га. Частка лузги 20-24%.

* Вміст олеїнової кислоти в олії не менше 80%. При дотриманні просторової ізоляції більше 500 м досягає 90%. Олія такої якості стійка до окислення і має низку переваг перед традиційною.

* Високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при довготривалому перестой.

* Відрізняється генетично зумовленою стійкістю до вовчка та несправжньої борошнистої роси, слабо осипається при перестой.

Апробаційні ознаки: висота стебла до нахилу кошика 130-180 см, повна висота 150-210 см, їх відношення 0,86-0,95. Кошик тонкий, слабо пониклий, діаметром 18-22 см. Маса 1000 сім'янок 55-70 г, об'ємна маса 516-590 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження 55-60, недостатнього зволоження 50-55 тис. рослин/га. Насіння батьківських форм на ділянках гібридизації висівають одночасно. Чоловіча форма однокошикова і потребує підсіву маркерної культури.

СИМВОЛ

У Реєстрі сортів рослин України з 2006 р.

Автори: В.І. Крутько, Р.М. Сербай, М.О. Лібенко, М.Г. Ганжело, В.І. Бабіч.

Господарські та біологічні характеристики:

* Простий міжлінійний гібрид інтенсивного типу на основі цитоплазматичної чоловічої стерильності, олійного напрямку використання.

* Ранньостиглий, з вегетаційним періодом 105-110 днів.

* Потенційна урожайність 42-48 ц/га, олійність 51-53%, лушпинність 20-24%, збір олії 18-22 ц/га.

* Високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестойі.

* Має генетично зумовлену стійкість до вовчка та несправжньої борошнистої роси

Апробаційні ознаки: висота стебла до нахилу кошика 160-170 см, повна висота 170-180 см, їх відношення 0,88-0,95. Кошик тонкий, опуклий, слабо пониклий, діаметром 18-22 см. Маса 1000 сім'янок 55-70 г, об'ємна маса 490-510 г/л.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження 55-60, недостатнього зволоження 50-55 тис. рослин/га. Насіння батьківської форми на ділянках гібридизації слід висівати на 8-10 днів раніше за материнську форму.

БАЗАЛЬТ

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 р.

Автори: В.І. Крутько, Р.М. Сербай, М.О. Лібенко, М.Г. Ганжело, В.І. Бабіч.

Господарські та біологічні характеристики:

* Простий міжлінійний гібрид інтенсивного типу на основі цитоплазматичної чоловічої стерильності, олійного напрямку використання.

* Середньостиглий, з вегетаційним періодом 115-120 днів.

* Потенційна урожайність 38-47 ц/га, олійність 51-53%, лушпинність 20-25%, збір олії 15-21 ц/га.

* Високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестої.

* Відрізняється генетично зумовленою стійкістю до вовчка та несправжньої борошнистої роси.

Апробаційні ознаки: висота стебла до нахилу кошика 160-170 см, повна висота 170-180 см, їх відношення 0,88-0,90. Кошик тонкий, злегка випуклий, слабо пониклий, діаметром 18-22 см. Маса 1000 сім'янок 50-70 г, об'ємна маса 485-510 г/л.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження 55-60, недостатнього зволоження 50-55 тис. рослин/га. Насіння батьківської форми на ділянках гібридизації слід висівати на 7-9 днів раніше за материнську форму.

ШАНС

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 р.

Автори: В.І. Крутько, Р.М. Сербай, М.О. Лібенко, М.Г. Ганжело, В.І. Бабіч.

Господарські та біологічні характеристики:

* Потрійний гібрид, вирізняється економічним насінництвом, забезпечує майже вдвічі вищу урожайність насіння на ділянках гібридизації порівняно з простими гібридами.

* Середньоранньостиглий, з вегетаційним періодом 110-115 днів.

* Потенційна урожайність 33-44 ц/га, олійність 53-54%, лущинність 22-25%, збір олії 18-20 ц/га.

* Високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестої.

* Має генетично зумовлену стійкість до вовчка та несправжньої борошнистої роси

Апробаційні ознаки: висота рослин 160-180 см. Стебло середньої товщини. Кількість листків на стеблі 26-28 шт. Кошик тонкий, опуклий, слабо пониклий, діаметром 19-23 см. Маса 1000 сім'янок 55-80 г, об'ємна маса 480-520.

Агротехнічні вимоги: толерантний до загущення посіву. Оптимальна урожайність досягається за умов, коли густина стояння в Лісостепу в період вегетації становить 60-65, а в Степу 50-55 тис. рослин/га.

АНТРАЦИТ

У Реєстрі сортів рослин України з 2009 р.

Автори: Р.М. Сербай, В.І. Крутько, М.О. Лібенко, М.Г. Ганжело, В.І. Бабіч

Господарські та біологічні характеристики:

* Простий міжлінійний гібрид інтенсивного типу на основі цитоплазматичної чоловічої стерильності, олійного напрямку використання, з високим вмістом олеїнової кислоти в олії.

* Потенційна урожайність 39-45 ц/га, олійність 50-51%, частка лузги 25-26%. Збір олії 19-21 ц/га.

* Ранньостиглий, з вегетаційним періодом 102-107 днів.

* Високий вміст олеїнової кислоти в олії (не менше 70%). При дотриманні просторової ізоляції більше 500 м досягає 75%. Олія такої якості стійка до окислення і має низку переваг перед традиційною олією.

* Має генетично зумовлену стійкість до вовчка та несправжньої борошнистої роси.

* Високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестой.

Апробаційні ознаки: висота стебла до нахилу кошика 165-180 см, повна висота 170-190 см, а їх відношення 0,80-0,95. Кошик тонкий, слабо пониклий, діаметром 20-22 см. Маса 1000 сім'янок 61-85 г, об'ємна маса 510-520 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження 55-60, недостатнього зволоження 50-55 тис./га. Насіння батьківських форм на ділянках гібридизації слід висівати одночасно. Чоловіча форма однокошикова і потребує підсіву маркерної культури.

СЕЛЯНИН

У Реєстрі сортів рослин України з 2009 р.

Автори: В.І. Крутько, Р.М. Сербай, М.О. Лібенко, М.Г. Ганжело, В.І. Бабіч.

Господарські та біологічні характеристики:

* Простий міжлінійний гібрид інтенсивного типу на основі цитоплазматичної чоловічої стерильності, олійного напрямку використання.

* Середньоранньостиглий, з вегетаційним періодом 110-115 днів.

* Потенційна урожайність 38-43 ц/га, олійність 52-53%, лушпинність 21-23%, збір олії 1,7-2,0 т/га.

* Високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестойі.

* Має генетично зумовлену стійкість до вовчка та несправжньої борошністої роси

Апробаційні ознаки: висота стебла до нахилу кошика 155-165 см, повна висота 165-175 см, їх відношення 0,88-0,95. Кошик тонкий, опуклий, слабо пониклий, діаметром 21-23 см. Маса 1000 сім'янок 60-80 г, об'ємна маса 520-550 г/л.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження 55-60, недостатнього зволоження 50-55 тис. рослин/га. Насіння батьківської форми на ділянках гібридизації слід висівати на 5-7 днів раніше за материнську форму.

СЮЖЕТ

У Реєстрі сортів рослин України з 2009 р.

Автори: В.І. Крутько, Р.М. Сербай, М.О. Лібенко, М.Г. Ганжело, В.І. Бабіч.

Господарські та біологічні характеристики:

* Простий міжлінійний гібрид інтенсивного типу на основі цитоплазматичної чоловічої стерильності, олійного напрямку використання.

* Ранньостиглий, з вегетаційним періодом 105-110 днів.

* Потенційна урожайність 37-42 ц/га, олійність 51-52%, лушпинність 22-24%, збір олії 17-21 ц/га.

* Високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестойі.

* Має генетично зумовлену стійкість до вовчка та несправжньої борошнистої роси

Апробаційні ознаки: висота стебла до нахилу кошика 160-170 см, повна висота 170-180 см, їх відношення 0,88-0,95. Кошик тонкий, опуклий, слабо пониклий, діаметром 19-22 см. Маса 1000 сім'янок 50-70 г, об'ємна маса 460-480 г/л.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження 55-60, недостатнього зволоження 50-55 тис. рослин/га. Насіння батьківських форм на ділянках гібридизації слід висівати одночасно.

СОЯ

АРКАДІЯ ОДЕСЬКА

У Реєстрі сортів рослин України з 1986 р.

Автори: В.І. Січкара, А.К. Лещенко, О.І. Верещака та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Створений за програмою селекції на високу адаптивність до посушливих умов степової зони України.

* Добре реагує на зрошення.

* Національний стандарт для сортів скоростиглої групи.

* Високопродуктивний. Урожай насіння в суходільних умовах становить 20-25 ц/га, при зрошенні – вище 30 ц/га. У 1995 році на Нікопольській сортовипробувальній станції Дніпропетровської області урожай насіння склав 27,5 ц/га при тривалості вегетації 106 днів, а на Інгулецькій сортовипробувальній станції Миколаївської області у 1998 році урожай досяг 29,9 ц/га.

* Скоростиглий. Тривалість вегетаційного періоду в степовій зоні 105-110 днів.

* Виділяється польовою стійкістю до фузаріозу, пероноспорозу та інших хвороб.

Якість насіння: відноситься до високобілкових сортів. В насінні міститься 41-43% білка і 19-21% олії.

Апробаційні ознаки: підвид слов'янський, апробаційна група українка. Сорт детермінантного типу росту, кущ стиснутий, опушення стебла і стулок бобів руде, густе. Висота рослин 50-80 см. Підсім'ядольне коліно зелене, з чіткою антоціановою пігментацією. Листки трійчасті, середнього розміру, темно-зелені, із загостреним кінчиком. Суцвіття – багатоквіткова китиця, колір квіток фіолетовий, кількість квіток у китиці – 10-12. Боби бурі, трохи зігнуті, в більшості двохнасінні. Насіння овальне, жовте, декотре з пігментацією. Рубчик великий, темно-коричневий, з білим вічком. Маса 1000 насінин 150-180 г.

Агротехнічні вимоги: вирощується за інтенсивною технологією. Норма висіву 600-700 тис. схожих насінин/га, ширина міжрядь 45 см. Перед сівбою насіння обов'язково обробляти нітрагіном. На бідних ґрунтах вносити по 60 кг/га азоту та 30 кг/га калію.

МАР'ЯНА

У Реєстрі сортів рослин України з 1999 р., для вирощування у всіх зонах країни.

Автори: В.І. Січкара, В.Ф. Мар'юшкін, В.К. Даценко та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Висока продуктивність – у 1997 році на Артемівській сортодільниці Донецької області зібрали по 30,6 ц/га насіння (у стандарту 27,0 ц/га), на Інгулецькій сортовипробувальній станції Миколаївської області урожай досяг 30,9 ц/га при 25,8 ц/га у стандарту.

- * Скоростиглий, тривалість вегетації 95-110 днів.
- * Стійкий до понижених температур у період сходів та цвітіння.
- * Відзначається польовою стійкістю до основних грибних і бактеріальних захворювань.
- * Вирізняється високим прикріпленням нижніх бобів (13-14 см).
- * Має високу азотфіксуючу спроможність.

Якість насіння: в насінні міститься 36-37% білка та 24-25% олії.

Апробаційні ознаки: підвид маньчжурський, апробаційна група латифоліа. Рослини недетермінантного типу росту, кущ стиснутий, опушення стебла і стулок бобів руде, густе. Висота рослин 80-90 см. При появі сходів підсім'ядольне коліно має чітке фіолетове забарвлення. Форма листків овально-видовжена, із загостреним кінчиком, розмір середній. Головне стебло нараховує 13-16 міжвузлів, кількість квіток у китиці – 8-11. Квітки крупні, фіолетового кольору. Біб луцильного типу, пергаментний шар розвинутий слабо. Середня кількість бобів на рослині 30-50, максимальна – до 150. Форма бобів слабозігнута, колір – коричневий. Маса 1000 насінин 170-180 г.

Агротехнічні вимоги: звичайні для зони вирощування.

ОДЕСЬКА 150А

У Реєстрі сортів рослин України з 2001 р.

Автори: В.І. Січкач, Г.Д. Лаврова, А.К. Кваснюк.

Господарські та біологічні характеристики:

* Середньоскоростиглий сорт напівінтенсивного типу. Тривалість вегетаційного періоду 115-120 днів.

* Формує високі врожаї як у суходільних умовах, так і на зрошенні. За роки конкурсного випробування в інституті в суходільних умовах середній урожай склав 17,2 ц/га (14,9 ц/га у стандарті). За роки державного випробування середній урожай в лісостеповій зоні становив 20,4 ц/га при тривалості вегетації 132 дні. У 1999 році на Артемівській сортодільниці Донецької області на зрошенні зібрали по 36,4 ц/га, а у 2000 році на Машівській сортовипробувальній станції Полтавської області в суходільних умовах по 35,8 ц/га насіння.

* Вирізняється підвищеними посухостійкістю, насінневою продуктивністю та оптимальною тривалістю вегетаційного періоду.

* В польових умовах стійкий до основних грибних і бактеріальних хвороб.

* Високостійкий до посухи. Добре реагує на зрошення.

Якість насіння: в насінні міститься 39-40% білка та 21-22% олії.

Апробаційні ознаки: відноситься до слов'янського підвиду апробаційної групи україніка. Характеризується рудим опушенням стебла і стулок бобів, білим кольором квіток, жовтим насінням з чітко вираженим чорним рубчиком та білим вічком. Високорослий, висота головного стебла 100-120 см.

Агротехнічні вимоги: звичайні для зони вирощування.

БЕРЕГИНЯ

У Реєстрі сортів рослин України з 2002 р.

Автори: В.І. Січкач, Г.Д. Лаврова, А.К. Кваснюк.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Сорт інтенсивного типу.
- * Virізняється підвищеною насінневою продуктивністю, високою олійністю насіння.
- * За роки державного сортовипробування в суходільних умовах степової зони за продуктивністю насіння перевищив національний стандарт на 5,2%. У 2001 році на Борщівській сортовипробувальній станції Тернопільської області урожай склав 26,6 ц/га, на Мукачівській сортовипробувальній станції Закарпатської області 32,6 ц/га.
- * Посухостійкий.
- * Високотехнологічний у виробництві. Висота прикріплення нижніх бобів від поверхні ґрунту складає 14-17 см.

Якість насіння: має підвищений вміст олії (20-21%) та білка (40-41%) в насінні.

Апробаційні ознаки: відноситься до слов'янського підвиду, апробаційної групи українця. Virізняється недетермінантним типом росту, рудим забарвленням стебла і стулок бобів, фіолетовими квітками. Насіння жовте, крупне. Рубчик коричневий, з білим вічком. Маса 1000 насінин 160-170 г.

Агротехнічні вимоги: звичайні для зони вирощування.

ВАСИЛЬКІВСЬКА

У Реєстрі сортів рослин України з 2003 р.

Оригізатори: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення, Інститут фізіології рослин і генетики НАН України, Національний науковий центр «Інститут землеробства УААН».

Господарські та біологічні характеристики:

* Високопродуктивний сорт. На Інгuleцькій сортовипробувальній станції Миколаївської області у 2001 році зібрали по 29,6 ц/га насіння, у 2002 році – 30,2 ц/га. У 2002 році на Крижопільській сортовипробувальній станції Вінницької області урожайність склала 32,5 ц/га.

* Відноситься до надскоростиглої групи. Тривалість вегетаційного періоду 95-115 днів. Придатний для вирощування у всіх ґрунтово-кліматичних зонах країни.

* Технологічний у вирощуванні, стійкий до вилягання. Висота прикріплення нижніх бобів від поверхні ґрунту складає 14-17 см.

* Стійкий до посухи та розтріскування бобів.

* У польових умовах стійкий проти аскохітозу, пероноспорозу і септоріозу.

* Вирізняється високою азотфіксуючою здатністю.

Якість насіння: вміст білка в насінні 38-39%, олії 21-22%.

Апробаційні ознаки: підвид маньчжурський, апробаційна група сордіда. Рослини детермінантного типу росту, заввишки 80-90 см. Кущ стиснутий, опушення стебел і стулок бобів руде. Підсім'ядольне коліно з чітко вираженою антоціановою пігментацією. Форма листків овальна, розмір – середній. Колір квіток фіолетовий. Боби бурі, великі, зігнутої форми, багатонасінні. Насіння видовженої форми, жовте, блискуче, без пігментації. Рубчик великий, темно-коричневий, без вічка. Маса 1000 насінин 170-200 г.

Агротехнічні вимоги: звичайні для зони вирощування.

ДОНЬКА

У Реєстрі сортів рослин України з 2003 р.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення.

Господарські та біологічні характеристики:

* Відзначається високими врожаями як на зрошенні, так і в суходільних умовах. У 2000 році на Артемівській сортовипробувальній станції Донецької області на поливі урожай насіння склав 36,6 ц/га, на Машівській сортовипробувальній станції Полтавської області 32,8 ц/га, у 2002 році на Магдалинівській сортовипробувальній станції Дніпропетровської області 35,6 ц/га, на Золотоніській сортовипробувальній станції Черкаської області 37,1 ц/га, у 2004 році на Білоцерківській сортовипробувальній станції Київської області 43,0 ц/га.

* Відноситься до середньоранньої групи стиглості. Тривалість вегетаційного періоду складає 120-130 днів.

* Високорослий (90-110 см), із закінченим типом росту, стійкий до вилягання та розтріскування бобів.

* Характерною особливістю сорту є дуже високе прикріплення нижніх бобів (18-20 см від поверхні ґрунту).

Якість насіння: в насінні міститься 40-41% білка та 20-21% олії.

Апробаційні ознаки: підвид маньчжурський, апробаційна група флавіда. Опушення стебел і стулок бобів руде, густе, забарвлення квіток фіолетове. Насіння жовте, блискуче, гладеньке, без пігментації, середнього розміру. Маса 1000 насінин 150-170 г. Рубчик малопомітний, кольору насінневої шкурки.

Агротехнічні вимоги: звичайні для зони вирощування.

ЕЛЬДОРАДО

У Реєстрі сортів рослин України з 2005 р.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення.

Господарські та біологічні характеристики:

* Високопродуктивний. Середній урожай за роки державного випробування в суходільних умовах Степу склав 19,3 ц/га, в Лісостепу 22,4 ц/га. У 2004 році на Артемівській сортовипробувальній станції Донецької області урожай насіння становив 31,5 ц/га, на Веселівській станції Запорізької області 32,4 ц/га. У Полтавському центрі експертизи сортів рослин у 2004 році урожайність досягла 35,7 ц/га, а у Білоцерківському Київської області 33,8 ц/га.

* Відноситься до скоростиглої групи, тривалість вегетаційного періоду 112-115 днів.

* Рослини високорослі (110-120 см), стійкі до вилягання.

* Virізняється стійкістю до недостатнього зволоження та підвищеної температури повітря.

Якість насіння: в насінні міститься 36-37% білка та 20-22% олії.

Апробаційні ознаки: підвид маньчжурський, апробаційна група флавіда. Кущ стиснутий, забарвлення квіток фіолетове, стебел і стулок бобів руде. Насіння середнього розміру, округлої форми, блискуче, без пігментації. Рубчик великий, коричневий, продовгуватий, без вічка.

Агротехнічні вимоги: звичайні для зони вирощування.

ЯТРАНЬ

У Реєстрі сортів рослин України з 2006 року.

Автори сорту: В.І. Січкач, Г.Д. Лаврова, О.І. Ганжело.

Господарські та біологічні характеристики:

* Підвищений рівень адаптивності до високої температури повітря та недостатнього зволоження ґрунту.

* Добре реагує на зрошення.

* Стійкий до вилягання та розтріскування бобів.

* Високопродуктивний. Урожай насіння в суходільних умовах 24-26 ц/га, при зрошенні вище 35 ц/га. У 2004 році на Артемівській сортовипробувальній станції Донецької області зібрали по 34 ц/га насіння, у Полтавському державному Центрі експертизи сортів рослин по 33,4 ц/га. У 2007 році на демонстраційних дослідках в ДПДГ «Асканійське» Каховського району Херсонської області сорт Ятрань зайняв перше місце з урожайністю 35,9 ц/га.

* Скоростиглий. Тривалість вегетаційного періоду в степовій зоні України 110-115 днів.

* Технологічний. Висота прикріплення нижнього бобу від поверхні ґрунту 10-13 см.

* У польових умовах стійкий до фузаріозу, пероноспорозу та бактеріозу.

Якість насіння: у насінні міститься 38-40% білка та 20-22% жиру.

Апробаційні ознаки: підвид маньчжурський, апробаційна група сордіда. Куш стиснутий, опушення стебла і стулок бобів руде, густе. Висота рослин 80-90 см. У проростків має місце антоціанова пігментація підсім'ядольного коліна. Листки середнього розміру, із загостреним кінчиком. Колір квіток фіолетовий, їх кількість у китиці 10-12. Боби бурі, двонасінні. Насіння жовте, блискуче, округлої форми. Рубчик великий, продовгуватий, темно-коричневого кольору. Маса 1000 насінин 150-170 г.

Агротехнічні вимоги: Сорт придатний для вирощування за інтенсивною технологією. Норма висіву 600-650 тис. схожих насінин/га, оптимальна ширина міжрядь 45 см. Перед сівбою насіння обов'язково необхідно обробити бактеріальним добривом. Під основний обробіток вносити по 50-60 кг/га фосфору.

МЕЛЬПОМЕНА

У Реєстрі сортів рослин України з 2007 року.

Автори сорту: В.І. Січкач, Г.Д. Лаврова, О.І. Ганжело.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Сорт інтенсивного типу.
- * Добре реагує на зрошення.
- * Високопродуктивний. Урожай насіння в суходільних умовах становить 24-26 ц/га, при зрошенні 35-36 ц/га. У державному випробуванні середній урожай в Лісостепу і Поліссі у 2006 році склав 23,6 ц/га, у посушливому 2007 році 26,0 ц/га. У 2006 році у Білоцерківському Центрі експертизи сортів рослин урожай сорту досяг 39,0 ц/га за тривалості вегетаційного періоду 131 день.
- * Середньостиглий. Тривалість вегетаційного періоду 125-135 днів.
- * У польових умовах стійкий до фузаріозу, аскохітозу, пероноспорозу та септоріозу.

Якість насіння: у насінні міститься 37-39% білка та 22-23% олії.

Апробаційні ознаки: підвид слов'янський, апробаційна група українка. Сорт недетермінантного типу росту, куц стиснутий, опушення стебла та стулок бобів руде. Висота рослин 70-90 см. Підсім'ядольне коліно з чіткою антоціановою пігментацією. Листки овальної форми, середнього розміру. Колір квіток фіолетовий, кількість квіток у китиці 10-12. Боби бурі, середньої довжини, слабозігнуті. Насіння овально-видовжене, жовте, блискуче. Рубчик темно-коричневий, овальної форми, із світлим вічком. Маса 1000 насінин 170-190 г.

Агротехнічні вимоги: Вирощується за інтенсивною технологією. Норма висіву 500-550 тис. схожих насінин/га. Можна висівати як звичайним рядковим способом, так і широкорядним. Добре відзивається на обробку бактеріальним добривом. До сівби потрібно внести 50-60 кг/га фосфору.

ФАРВАТЕР

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 року.

Автори сорту: В.І. Січкач, Г.Д. Лаврова, О.І. Ганжело.

Господарські та біологічні характеристики:

* Придатний для вирощування як в суходільних умовах, так і при зрошенні.

* Дуже висока стійкість до вилягання.

* Високопродуктивний. Середній урожай за два роки державного випробування у лісостеповій зоні України склав 27,8 ц/га, що на 5,8 ц/га більше, ніж у стандарту даної групи стиглості.

* Середньоранній. Тривалість вегетаційного періоду 110-115 днів.

* Виділяється польовою стійкістю до фузаріозу, аскохітозу, пероноспорозу та септоріозу.

Якість насіння: відноситься до високобілкових сортів. У насінні міститься 41-42% білка та 20-22% олії.

Апробаційні ознаки: підвид слов'янський, апробаційна група українка. Сорт виділяється детермінантним типом росту, куц стиснутий, опушення стебла та стулок бобів руде, густе. Підсім'ядольне коліно з чіткою антоціановою пігментацією. Висота рослин 70-90 см. Листки за формою овальні, середній – загострений. Квітки фіолетові, великі. Боби коричневі, середньої довжини, слабозігнуті. Насіння за формою овальне, жовте, блискуче. Рубчик темно-коричневий, овальної форми, з білим вічком. Маса 1000 насінин 160-180 г.

Агротехнічні вимоги: вирощується за інтенсивною технологією. Норма висіву 600-650 тис. схожих насінин/га. Спосіб сівби звичайний рядковий або широкорядний. Перед сівбою насіння слід обов'язково обробити препаратом бульбочкових бактерій. При основному обробітку ґрунту внести 50-60 кг/га фосфору.

НУТ

РОЗАННА

У Реєстрі сортів рослин України з 2000 року, рекомендований для вирощування в степовій зоні країни.

Автори: Р.Г. Ведишева, В.І. Січкара.

Господарські та біологічні характеристики:

* Високопродуктивний сорт. У конкурсному випробуванні інституту в 1995-2005 рр. урожайність в середньому склала 17,9 ц/га, що на 5,6 ц/га перевищує стандарт. У 1997, 1999 і 2005 роках урожай насіння перевищував 22 ц/га. У посушливі 1996 і 2002 роки зібрали по 14-15 ц/га.

* Середньостиглий, тривалість вегетаційного періоду в умовах південного Степу України 95-100 діб.

* Середньостійкий до фузаріозу та аскохітозу.

* Посухостійкість висока.

* Високорослий (голове стебло 55-60 см), з високим прикріпленням нижнього бобу (22-24 см).

* Куц штамбовий, стійкий до вилягання.

Якість насіння: вміст білка до 25-26%, олії 5-6%. Має добрі харчові якості та важливе значення як концентрат на відгодівлі тварин, особливо свиней та птиці.

Апробаційні ознаки: відноситься до південноєвропейської екологічної групи, тип Кабулі, різновид богеміко-аллютацеум. Опушення всіх генеративних органів густе, солом'яного кольору. Антоціанове забарвлення відсутнє. Квітки поодинокі, середнього розміру, білі. Боби ромбічної форми, середні за розміром, при дозріванні жовті. Насіння округле, світло-жовте, поверхня гладка. Маса 1000 насінин 290-310 г.

Агротехнічні вимоги: звичайні для зони вирощування. Основою агротехніки є якісний основний обробіток ґрунту восени, вирівнювання поля, ранньовесняне боронування та передпосівна культивування. Норма висіву насіння за суцільного способу сівби 600 тис. шт./га, стрічкового 500 тис. шт./га, широкорядного 400 тис. шт./га. При стрічковому і широкорядному способах сівби рекомендується проведення міжрядних обробітків. Кращі результати за наявності багаторічних бур'янів забезпечує поєднання механічних та хімічних заходів боротьби. Обов'язкова передпосівна обробка насіння нітрагіном (бульбочкові бактерії препарату зв'язують із повітря до 150 кг/га азоту, 35% якого залишається з пожнивними рештками та корінням у ґрунті), що сприяє збільшенню урожаю нуту на 1,5-3,0 ц/га та на 3,0-4,5 ц/га наступної культури.

ПАМ'ЯТЬ

У Реєстрі сортів рослин України з 2002 року, рекомендований для вирощування в степовій зоні.

Автори: Р.Г. Ведишева, О.В. Бушулян, В.І. Січкара.

Господарські та біологічні характеристики:

* Високопродуктивний сорт із середньою урожайністю за роки випробувань на 0,6 ц/га вищою, ніж у сорту Розанна. Найбільший врожай (21,0 ц/га) отримали в 2000 та 2004 роках, що на 4,7 ц/га перевищував стандарт.

- * Середньостиглий, з тривалістю вегетаційного періоду 90-95 діб.
- * Слабо уражається фузаріозом та аскохітозом.
- * Посухостійкість висока.
- * Висота рослин 55-60 см, висота прикріплення нижнього бобу 20-22 см, кущ штамбовий, стійкий до вилягання.
- * Відмінністю сорту є стійкість до повторного відростання при підвищеній вологості.

Якість насіння: вміст білка до 28-30%, олії 3-4%. Має добрі харчові якості та важливе значення як концентрат на відгодівлі тварин, особливо свиней та птиці.

Апробаційні ознаки: відноситься до південноєвропейської екологічної групи, тип Кабулі, різновид богеміко-аллютацеум. Опушення вегетативних органів густе, сизо-зелене. Антоціанове забарвлення відсутнє. Квітки поодинокі, середнього розміру, білі. Боби ромбічної форми, середньої величини, при дозріванні жовто-солом'яного кольору. Насіння світло-буре, округле. Маса 1000 насінин 280-300 г.

Агротехнічні вимоги: звичайні для зони вирощування. Основою агротехніки є якісний основний обробіток ґрунту восени, вирівнювання поля, ранньовесняне боронування та передпосівна культивування. Норма висіву насіння за суцільного способу сівби 600 тис. шт./га, стрічкового 500 тис. шт./га, широкорядного 400 тис. шт./га. При стрічковому та широкорядному способах сівби рекомендується проведення міжрядних обробітків. Кращі результати за наявності багаторічних бур'янів забезпечує поєднання механічних та хімічних заходів боротьби. Обов'язкова передпосівна обробка насіння нітрагіном (бульбочкові бактерії препарату зв'язують із повітря до 150 кг/га азоту, 35% якого залишається з поживними рештками та корінням у ґрунті), що сприяє збільшенню урожаю нуту на 1,5-3,0 ц/га та на 3,0-4,5 ц/га наступної культури.

АНТЕЙ

У Реєстрі сортів рослин України з 2004 року. Рекомендований для вирощування в степовій зоні країни.

Автори: О.В. Бушулян, В.І. Січкарь.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Високопродуктивний. У 2002 році урожайність склала 16,1-18,4 ц/га. У 2003 році в державному сортовипробуванні Молдови урожайність дорівнювала 15,0 ц/га, що майже удвоє перевищувало інші сорти.
- * Ранньостиглий, з тривалістю вегетаційного періоду 86-88 діб.
- * Відносно стійкий до фузаріозу та аскохітозу.
- * Стійкий до вилягання. Висота рослин складає 50-55 см, прикріплення нижнього бобу 19-20 см.
- * Перший вітчизняний крупнонасінний сорт, маса 1000 насінин якого на 30-50% більша, ніж у інших сортів.

Якість насіння: вміст білка до 29%, олії 6%. Має добрі харчові якості, швидко розварюється.

Апробаційні ознаки: відноситься до південноєвропейської екологічної групи, тип Кабулі, різновид туркіко-карнеум. Форма куща напіввистисла. Антоціанове забарвлення відсутнє. Стебло, листя та прилистки світло-зелені. Квітки поодинокі, білого кольору, великі. Боби крупні, овальної форми, при дозріванні солом'яно-жовтого кольору. Насіння світло-жовте, крупне. Маса 1000 насінин 390-410 г. Поверхня насіння морщиниста, проміжної форми.

Агротехнічні вимоги: звичайні для зони вирощування. Основою агротехніки є якісний основний обробіток ґрунту восени, вирівнювання поля, ранньовесняне боронування та передпосівна культивуація. Норма висіву насіння за суцільного способу сівби 600 тис. шт./га, стрічкового 500 тис. шт./га, широкорядного 400 тис. шт./га. При стрічковому та широкорядному способах сівби рекомендується проведення міжрядних обробітків. Кращі результати за наявності багаторічних бур'янів забезпечує поєднання механічних та хімічних заходів боротьби. Обов'язкова передпосівна обробка насіння нітрагіном (бульбочкові бактерії препарату зв'язують із повітря до 150 кг/га азоту, 35% якого залишається з поживними рештками та корінням у ґрунті), що сприяє збільшенню урожаю нуту на 1,5-3,0 ц/га та на 3,0-4,5 ц/га наступної культури.

ПЕГАС

У Реєстрі сортів рослин України з 2005 року, рекомендований для вирощування у степовій зоні країни.

Автори: О.В. Бушулян, В.І. Січкач, С.В. Грабовенко.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Середня урожайність за роки випробування склала 18,9 ц/га (у національного стандарту 13,4 ц/га). У 2004 році зібрали 22 ц/га насіння.
- * Середньостиглий сорт. Тривалість вегетаційного періоду 94-98 діб.
- * Стійкий до фузаріозу. Стійкість до аскохітозу вище середньої.
- * Посухостійкий.
- * Рослини заввишки 50-60 см, висота прикріплення нижніх бобів 20-22 см. Куц штамбової форми, стійкий до вилягання.

Якість насіння: вміст білка до 28%, олії 6%. Має добрі харчові якості та важливе значення як концентрат на відгодівлі тварин, особливо свиней та птиці.

Апробаційні ознаки: відноситься до середньоєвропейської екологічної групи, тип Дезі, різновид транскавказіко-брунео-віоляцеум. На вегетативних органах присутнє слабе антоціанове забарвлення. Опущення густе, при дозріванні брудно-жовтого кольору. Листочки еліптичної форми (0,4x1,0 см). Квітки середнього розміру, фіолетові, поодинокі. Боби овально-видовженої форми (1,1x2,0 см), при дозріванні брудно-сірого кольору. У бобі формується у середньому 1,9 насінини, іноді три. Насіння кутасте, коричневого кольору. Маса 1000 насінин 295-310 г.

Агротехнічні вимоги: звичайні для зони вирощування. Основою агротехніки є якісний основний обробіток ґрунту восени, вирівнювання поля, ранньовесняне боронування та передпосівна культивуація. Норма висіву насіння за суцільного способу сівби 600 тис. шт./га, стрічкового 500 тис. шт./га, широкорядного 400 тис. шт./га. При стрічковому та широкорядному способах сівби рекомендується проведення міжрядних обробітків. Кращі результати за наявності багаторічних бур'янів забезпечує поєднання механічних та хімічних заходів боротьби. Обов'язкова передпосівна обробка насіння нітрагіном (бульбочкові бактерії препарату зв'язують із повітря до 150 кг/га азоту, 35% якого залишається з поживними рештками та корінням у ґрунті), що сприяє збільшенню урожаю нуту на 1,5-3,0 ц/га та на 3,0-4,5 ц/га наступної культури.

ТРИУМФ

У Реєстрі сортів рослин України з 2005 року, рекомендований для вирощування в степовій зоні країни.

Автори: О.В. Бушулян, В.І. Січкарь.

Господарські та біологічні характеристики:

* Середня урожайність за роки випробування склала 16,9 ц/га (у національного стандарту 14,4 ц/га), що на 1,1 ц/га більше, ніж у сорту Антей. У 2005 році зібрали 21 ц/га насіння.

* Середньостиглий, з тривалістю вегетаційного періоду 94-98 діб. Зацвітає на 30-35 добу після появи сходів.

* Відносно стійкий до фузаріозу та аскохітозу.

* Посухостійкість висока.

* Висота рослин 55-60 см, висота прикріплення нижнього бобу 20-22 см. Форма куща напівстисла.

* Стійкий до вилягання.

Якість насіння: вміст білка до 28,9%, олії 7,3%. Має добрі харчові якості, швидко розварюється.

Апробаційні ознаки: відноситься до південноєвропейської екологічної групи, тип Кабулі, різновид турціко-карнеум. Антоціанове забарвлення відсутнє. Стебло, листя та прилистки світло-зелені. Листя без воскового нальоту, розміром 0,4×1,1 см, край листочків пильчастий. Квітки поодинокі, білі, великі. Боби крупні, розміром 1,2×2,3 см, овальної форми, при дозріванні солом'яно-жовтого кольору. Насіння світло-жовте, крупне. Маса 1000 насінин 410-415 г. Форма насіння проміжна, поверхня морщиниста.

Агротехнічні вимоги: звичайні для зони вирощування. Основою агротехніки є якісний основний обробіток ґрунту восени, вирівнювання поля, ранньовесняне боронування та передпосівна культивування. Норма висіву насіння за суцільного способу сівби 600 тис. шт./га, стрічкового 500 тис. шт./га, широкорядного 400 тис. шт./га. При стрічковому та широкорядному способах сівби рекомендується проведення міжрядних обробітків. Кращі результати за наявності багаторічних бур'янів забезпечує поєднання механічних та хімічних заходів боротьби. Обов'язкова передпосівна обробка насіння нітрагіном (бульбочкові бактерії препарату зв'язують із повітря до 150 кг/га азоту, 35% якого залишається з поживними рештками та корінням у ґрунті), що сприяє збільшення урожаю нуту на 1,5-3,0 ц/га та на 3,0-4,5 ц/га наступної культури.

БУДЖАК

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 року.

Автори сорту: О.В. Бушулян, В.І. Січкач.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Середня урожайність за роки випробування склала 18,7 ц/га при 14,4 ц/га у національного стандарту.
- * Середньостиглий сорт, тривалість вегетаційного періоду 93-98 діб, зацвітає на 30-33 добу після появи сходів.
- * Сорт стійкий до фузаріозу та аскохітозу, посухостійкість висока.
- * Форма куща напівстисла, сорт стійкий до вилягання.
- * Крупнонасінний, маса 1000 насінин досягає 420 г.

Якість насіння: У насінні накопичується до 29% білка і 7% олії. Має добрі смакові якості та швидко розварюється.

Апробаційні ознаки: Відноситься до середземноморського підвиду, тип Кабулі, різновидність іспаніко-флавесценс, субрізновидність пірокарпум. Форма куща напівстисла, висота рослин 55-60 см, прикріплення нижнього бобу 22-24 см. Антоціанове забарвлення відсутнє. Стебло, листя та прилистки зелені. Листя без воскового нальоту, розміром 0,5×1,1 см, край листочків пильчатий. Квітки поодинокі, білого кольору, великі. Боби крупні, розміром 1,2×2,3 см, овальної форми, при дозріванні солом'яно-жовтого кольору. Насіння світло-жовте, крупне, маса 1000 насінин 415-420 г. Форма насіння проміжна, поверхня морщиниста.

Агротехнічні вимоги: звичайні для зони виробництва. Основою системи агротехніки є якісний основний обробіток ґрунту восени, вирівнювання поля, ранньовесняне боронування та передпосівна культиважія. Норма висіву насіння при суцільному способі посіву 600 тис/га, стрічковому 500 тис/га, широкорядному 400 тис./га. При стрічковому та широкорядному способах посіву рекомендується проведення міжрядних обробок. Кращі результати при наявності багаторічних бур'янів забезпечує поєднання механічних та хімічних заходів боротьби. Обов'язковим заходом є передпосівна обробка насіння нітрагіном (бульбочкові бактерії препарату зв'язують із повітря до 150 кг/га азоту, 35% з якого залишається з поживними залишками та корінням у ґрунті), що сприяє збільшення урожаю нуту на 1,5-3,0 ц/га та на 3,0-4,5 ц/га наступної культури.

ГОРОХ

СВІТ

У Реєстрі сортів рослин України з 2006 р.

Оригізатори: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення, Селекційна станція «Горна среда», Словаччина.

Господарські та біологічні характеристики:

* Вирізняється високою продуктивністю та придатністю до однофазного збирання.

* Середній урожай в державному сортовипробуванні за 2003-2004 роки в лісостеповій зоні України склав 35,2, в степовій 33,2, в Поліссі 36,2 ц/га. У 2004 році в екологічному випробуванні інституту зібрано по 38,0 та 47,6 ц/га при густоті стояння, відповідно, 1,2 та 1,4 млн. рослин/га.

* Середньостиглий, з тривалістю вегетаційного періоду 82-85 днів.

* Висота рослин 62-65 см, стійкість до вилягання висока.

* Маса 1000 насінин 230-250 г.

* Стійкий до пероноспорозу, антракнозу, аскохітозу та корневих гнилей.

Якість насіння: вміст білка в насінні 23-26%.

Апробаційні ознаки: належить до виду *Pisum sativum* L., ssp. *sativum*. Сорт «вусатого» типу, вирізняється товстим головним стеблом і добре розвиненими вусиками та прилистниками. Квітки білого кольору, зрілі боби трохи вигнуті, розміром 7×1,3 см. У бобі 6-7 насінин. Насіння сферичної форми, гладеньке, жовте. Забарвлення в основі прилистників відсутнє.

Агротехнічні вимоги: звичайні для зони вирощування. Оптимальна норма висіву 1,3-1,4 млн. схожих насінин/га. Для боротьби з бур'янами рекомендується використання гербіцидів.

ЛЮЦЕРНА

РАДУГА

У Реєстрі сортів рослин України з 1979 р., рекомендований для степової зони.

Автори: М.М. Терещенко, М.М. Лутоніна, О.І. Верещака та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- * Ранньостиглий сорт інтенсивного типу.
- * Високоврожайний як на зрошенні, так і на суходолі. В інституті на богарі урожай зеленої маси склав 348 ц/га, сіна 93,5 ц/га, насіння 2,0 ц/га. У державному сортовипробуванні на Ізмаїльській сортодільниці на поливі урожайність зеленої маси становила 559,0 ц/га, сіна 148,8 ц/га, насіння 2,9 ц/га, що перевищило стандарт, відповідно, на 73,0 ц/га (15,0%), 14,6 ц/га (10,8%) та 0,6 ц/га (26,1%). Максимальний урожай насіння склав 8,2 ц/га.
- * Біологічною особливістю сорту є високий урожай зеленої маси в першому укосі. Протягом літа на богарі дає 2-3, на зрошенні 4-5 укосів.
- * Вегетаційний період від початку вегетації до повної зрілості насіння 110-115 днів.
- * Морозостійкість середня (7 балів).
- * Посухостійкість висока (8 балів).
- * Стійкий до кореневих гнилей. На травостоях третього року життя ураження кореневої системи гнилями не перевищує 2,9 бала. Стійкість до шкідників насіння вище середньої, до грибних захворювань середня.
- * Вміст білка в листостебловій масі 17,3% (16,5% у стандарту).

Апробаційні ознаки: люцерна посівна (*Medicago sativa* L.). Рослини середньорослі (90-105 см), кущ прямостоячий. Облистяність висока, до 50%. Листя середньої величини, слабоопушене, зворотно-яйцевидне, з дуже слабким восковим нальотом. Суцвіття – щільна головчата китиця, середньої довжини (3-5 см). Квітки фіолетові. Боби закручені у 2-4 оберти, коричневі. Насіння середнього розміру, ниркоподібне, жовте.

Агротехнічні вимоги: висівати можна як навесні, так і влітку (15 липня-15 серпня). У фазі 2-3 справжніх трійчастих листочків сходи стійкі до гербіцидів Базагран і Півот. При вирощуванні на фураж застосовують звичайну для зони агротехніку. При вирощуванні на насіння рекомендуються широкорядні посіви (міжряддя 70 см) з густотою 150-250 тис. рослин/га після одержання сходів. При збиранні насіння слід проводити попередню десикацію травостою препаратом Реглон Супер.

ЗАРНИЦЯ

У Реєстрі сортів рослин України з 1982 р.

Автори: М.М. Терещенко, В.В. Петков, М.М. Лутоніна.

Господарські та біологічні характеристики:

* Сорт інтенсивного типу, для вирощування в умовах зрошення та на суходілі. За роки випробування середня урожайність зеленої маси на суходілі склала 690 ц/га, сіна 172,5 ц/га, насіння 6,3 ц/га. При зрошенні, відповідно, 980,0, 252,0 і 7,5 ц/га. Максимальний урожай насіння становив 10,4 ц/га.

* При зрошенні на півдні дає 4 укоси.

* Сорт середньоранній, степової екогрупи. Від початку весняної вегетації до першого укосу 66-71 день, від першого до другого укосу 35-40, від другого до третього 30-32 дні. Від початку весняного відростання до повної зрілості насіння 120-128 днів, після першого укосу дозріле насіння одержують через 80-90 днів.

* Відростання весною добре, після укосу – швидке.

* Рослини характеризуються доброю облистяністю (до 58%), що дозволяє отримувати високоякісний корм з вмістом білка понад 18,0%.

* Морозостійкість і посухостійкість середні (7 балів).

* Середньостійкий до кореневих гнилей (4,0 бала), мало ушкоджується жовтою плямистістю (3,5 бала).

Апробаційні ознаки: *Medicago varia* Mart. Кущ напівпрямостоячий, куцистість добра. Стебло високе (90-100 см), середньої грубості, неопушене, крилате. Листя середньої величини, зворотно-яйцевидне та подовжено-еліпсоподібне, м'яке. Суцвіття – циліндрична або головчаста китиця, середньої щільності. Забарвлення квіток фіолетове, світло-фіолетове, бузкове, блакитне, світло-рожеве. Насіння середнього розміру, ниркоподібне, жовтого кольору. Боби закручені у 2,5-4,0 оберти.

Агротехнічні вимоги: характеризується підвищеною чутливістю до інтенсивних факторів землеробства. Висівати можна навесні або влітку (15 липня-15 серпня) по чистим та зайнятим парам. У фазі 2-3 справжніх трійчастих листочків сходи для боротьби з однорічними дводольними та злаковими бур'янами можна обробляти гербіцидом Півот (0,8-1,0 л/га). При вирощуванні на фураж застосовують звичайну для зони агротехніку. При вирощуванні на насіння рекомендують широкорядні посіви (міжряддя 70 см, норма висіву 2-3 кг/га) з формуванням густоти травостою не більше 250 тис. рослин/га. При збиранні насіння слід проводити попередню десикацію травостою препаратом Реглон Супер.

МРІЯ ОДЕСЬКА

У Реєстрі сортів рослин України з 1996 р., для вирощування в лісостеповій зоні країни та північній частині степової.

Автори: М.М. Терещенко, В.В. Петков, М.А. Голуб та інш.

Господарські та біологічні характеристики:

* Вирізняється високою врожайністю зеленої маси, сухої речовини і насіння у сприятливі за вологозабезпеченістю роки. За роки державного сортовипробування максимальна врожайність зеленої маси у лісостеповій зоні склала 560,0 ц/га, сіна 124,0 ц/га, насіння 5,6 ц/га.

* Особливо добре виявляє свої врожайні властивості в лісостеповій зоні.

* Має м'які стебла з доброю облистянністю.

* Середньоранній. Тривалість вегетаційного періоду від початку весняного відростання до першого укусу 75-80 днів, до дозрівання насіння 110-115 днів.

* Морозостійкість та посухостійкість середні.

* Вирізняється високою стійкістю до жовтої та бруї плямистості листя і кореневої гнилі.

* Рекомендується для вирощування в лісостеповій зоні України.

Апробаційні ознаки: *Medicago varia* Mart. Рослини високорослі (85-105 см). Куц напівпрямостоячий, куцистість середня (25-30 стебел). Листя велике, зворотньо-яйцевидної форми, темно-зеленого кольору, із слабким восковим нальотом. Прилистя середнього ярусу має ланцетовидну форму. Суцвіття – головчаста китиця, середньої довжини (3-5 см). Забарвлення квіток світло-фіолетове, блакитне, бузкове і фіолетове. Боби звернуті в 2-4 оберти, при дозріванні коричневі. Насіння середнє, нирковидне, жовте.

Агротехнічні вимоги: добре реагує на зрошення. Строки сівби, способи сіву та норми висіву насіння загальноприйнятні для зони вирощування та для культури люцерни. У фазі 2-3 справжніх трійчастих листочків сходи для боротьби з однорічними дводольними та злаковими бур'янами можна обробляти гербіцидом Півот (0,8-1,0 л/га). При вирощуванні на фураж застосовують звичайну для зони агротехніку. При вирощуванні на насіння рекомендуються широкорядні посіви (міжряддя 70 см, норма висіву 2-3 кг/га) з формуванням густоти травостою не більше 200-250 тис. рослин/га. При збиранні насіння слід проводити попередню десикацію травостою препаратом Реглон Супер.

СВІТОЧ

У Реєстрі сортів рослин України з 1999 р., для вирощування у посушливих умовах південного Степу.

Автори: М.М. Терещенко, В.В. Петков, М.А. Голуб.

Господарські та біологічні характеристики:

* За роки конкурсного випробування урожай сухої речовини склав 87,6 ц/га, насіння 2,35 ц/га, що вище сорту-стандарту, відповідно, на 13 ц/га (17,4%) та 0,5 ц/га (27,3%). У державному сортовипробуванні середня урожайність сухої речовини складала 104,2 ц/га, насіння 2,7 ц/га.

* Має добре розвинену кореневу систему із слабо виявленим головним стрижнем.

* Середньоранній. Вегетаційний період від початку весняного відростання до першого укусу 63-67 днів, до дозрівання насіння 121-125 днів.

- * Зимо- і посухостійкість високі.
- * Доволі стійкий до бурої та жовтої плямистості листя.
- * Вміст білка в листостебловій масі 16,7-17,3%.
- * Виліягання незначне, придатний до механізованого збирання.

Апробаційні ознаки: *Medicago varia* Mart. Середньорослий (90-105 см), добре облистяний (47-55%). Куц прямостоячий. Листя з нижньої сторони слабоопушене, зворотньо-яйцевидне, має дуже слабкий восковий наліт. Прилистя середнього ярусу має ланцетно-клиновидну форму, світло-зелене. Суцвіття головчата китиця, середньої довжини (3-5 см). Забарвлення квіток фіолетове, світло-фіолетове, бузкове, блакитне, світло-рожеве. Боби звернуті в 2,5-4,0 оберти, коричневі. Насіння жовте, середнє, ниркоподібне.

Агротехнічні вимоги: висівати можна одночасно з ярими зерновими культурами і літнім посівом (15 липня-15 серпня для південних регіонів). При вирощуванні на кормові цілі способи сівби і норми висіву загальноприйнятні для південних областей. Для одержання високих і стабільних урожаїв насіння рекомендуються широкорядні посіви (міжряддя 70 см, норма висіву 2,0-2,5 кг/га) з формуванням густоти травостою 150-200 тис. рослин/га. У фазі 2-3 справжніх трійчастих листочків сходи для боротьби з однорічними дводольними та злаковими бур'янами можна обробляти гербіцидом Півот (0,8-1,0 л/га). Кращий спосіб збирання насінневих посівів – пряме комбайнування з попереднім штучним підсушуванням травостою десикантом Реглон Супер.

ЄВА

У Реєстрі сортів рослин України з 2002 р., для вирощування в лисостеповій зоні та Поліссі.

Автори: М.М. Терещенко, М.А. Голуб, М.М. Лутоніна.

Господарські та біологічні характеристики:

* Інтенсивного типу. Висока врожайність зеленої маси і насіння. За рахунок скороченого періоду спокою вирізняється активним ростом в осінній період при невисоких температурах і зменшеній тривалості дня. При достатній вологозабезпеченості у цей період формує додатковий укіс, що суттєво підвищує загальний урожай фуражу протягом сезону.

* У конкурсному сортовипробуванні інституту середня врожайність сухої речовини склала 87,5 ц/га, насіння 3,54 ц/га, що перевищило стандарт, відповідно, на 13,6 ц/га (18,4%) та 1,1 ц/га (45,1%). У державному сортовипробуванні середня урожайність сухої речовини становила 113,2 ц/га, максимальна 155 ц/га, насіння 2,9 ц/га.

* Середньостиглий. Від весняного відростання до дозрівання насіння 122-125 днів.

* Вміст білка до 20,0%.

* Зимостійкість та посухостійкість вище середньої.

* Доволі стійкий до ураження кореневими гнилями. Жовтою та бурою плямистостями листя уражується слабо.

Апробаційні ознаки: *Medicago varia* Mart. Куц прямостоячий, куцистість середня. Добра облистяність (49-57%). Висота рослин у першому укосі на початку цвітіння 90-110 см. Листя слабо опушене, зворотньо-яйцевидної форми. Суцвіття – головчата китиця, середньої довжини (3-4 см). Забарвлення квіток світло-фіолетове, фіолетове, бузкове, блакитне, світло-рожеве. Боби звернуті в 3,0-4,5 оберти, середні, при дозріванні коричневі.

Агротехнічні вимоги: придатний для вирощування на високих і середніх агрофонах. Добре реагує на підживлення фосфорно-калійними добривами та на зрошення. Строки, способи сівби і норми висіву загальноприйняті для зони вирощування. Для одержання високих і стабільних урожаїв насіння рекомендуються широкорядні посіви (міжряддя 70 см, норма висіву 2,0-2,5 кг/га) з формуванням густоти травостою 250 тис. рослин/га. У фазі 2-3 справжніх трійчастих листочків сходи для боротьби з однорічними дводольними та злаковими бур'янами можна обробляти гербіцидом Півот (0,8-1,0 л/га). Кращий спосіб збирання насінневих посівів – пряме комбайнування з попереднім штучним підсушуванням травостою десикантом Реглон Супер.

ЛАСКА

У реєстрі сортів рослин України з 2007 року, для вирощування в умовах Степу і Лісостепу.

Автори: М.М. Терещенко, М.М. Лутоніна, М.А. Голуб, В.В. Петков.

Господарські та біологічні характеристики:

* Інтенсивного типу, з високою урожайністю сухої речовини та насіння. Має скорочений період спокою і за рахунок цього відрізняється активним ростом в осінній період. При достатній вологозабезпеченості формує додатковий укіс, що суттєво підвищує урожай фуражу протягом 1-го сезону.

* За 4 роки конкурсного сортовипробування середня урожайність сухої речовини склала 112 ц/га, насіння 2,96 ц/га, що перевищує стандарт, відповідно, на 19,2 ц/га (20,7%) та 0,48 ц/га (19,4%). У 2006 році сорт Ласка на суходолі дав 4 укоси і сформував рекордний урожай зеленої маси – 767 ц/га, сухої речовини 213 ц/га і насіння 4,29 ц/га.

* Зимо і посухостійкість високі – 9 балів.

* Стійкий до бурої і жовтої плямистості та кореневої гнилі. Ураження рослин не перевищує, відповідно, 8-10%, 12-14% і 15-30%.

* Сорт середньостиглий – від весняного відростання до дозрівання насіння 121-124 дні. Інтенсивно відростає навесні та після укосів.

* Облистяність висока (51-53%), вміст білка 18,3%.

Апробаційні ознаки: люцерна мінлива (*Medicago varia Mart.*), різновидність синьогібридна. Куц напівпрямостоячий, куцистість середня, висота рослин на початку цвітіння першого укосу 90-115 см. Суцвіття головчата китиця, середня довжина 3-4 см. Забарвлення квіток фіолетове, світло-фіолетове, бузкове, блакитне. Дуже рідко зустрічаються рослини з темними синьо-фіолетовими, зі змішаними, білими або кремовими квітками. Боби середнього розміру, закручені у 3,0-4,5 оберти.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружних сходів і формування високопродуктивного травостою поле слід очищати від багаторічних бур'янів (Раундап) та вирівнювати з осені. Передпосівний обробіток ґрунту краще проводити боронами Радченко. Сівба – з ранньої весни до 15 серпня. Глибина загортання насіння 2-3 см. Обов'язкове післяпосівне коткування гладкими або кільчасто-зубчастими котками (кільчасто-шпорові котки непридатні). Для знищення однорічних дводольних і злакових бур'янів по сходах у фазі 1-3 трійчастих листочків застосовують гербіцид Півот (1,0 л/га). Фуражні посіви закладають суцільним способом (норма висіву 10-20 кг/га), а насіннєві широкорядним (міжряддя 70 см), з висівом 2,0-2,5 кг/га і наступним формуванням густоти 150-250 тис. рослин/га. Хімічні засоби захисту від шкідників на насіннєвих посівах застосовують до початку цвітіння та у фазу зелених бобів.

ЛЮБА

У реєстрі сортів рослин України з 2007 року, для вирощування в умовах Степу, Лісостепу і Полісся.

Автори: М.М. Терещенко, М.М. Лутоніна, М.А. Голуб.

Господарські та біологічні характеристики:

* Сорт інтенсивного типу, характеризується високою урожайністю сухої речовини та насіння. За чотири роки конкурсного сортовипробування середня урожайність сухої речовини склала 70,4 ц/га, насіння 2,2 ц/га, що перевищувало стандарт, відповідно, на 7,6 ц/га (12,1%) і 0,34 ц/га (18,3%).

* Зимо- і посухостійкість високі – 9 балів.

* Сорт стійкий до бурої плямистості (11%) і кореневої гнилі (15-30%).

* Середньостиглий. Від весняного відростання до дозрівання насіння 122-125 днів.

* Облистяність висока (51,5-57,8 %), вміст білка у листостебловій масі 17,7-19,1% у перерахунку на суху речовину.

Апробаційні ознаки: люцерна мінлива (*Medicago varia Mart.*). Кущ напівпрямостоячий, кущистість добра, висота рослин на початку цвітіння пешого укосу 90-110 см. Стебла неопушені, листя від середнього до крупного розміру зворотно-яйцеподібне та подовжено-еліпсовидне, м'яке. Суцвіття циліндрична або головчата китиця середньої щільності. Забарвлення квіток фіолетове, світло-фіолетове, бузкове, блакитне, із змішаним забарвленням квіток білими і кремовими квітками. Боби середнього розміру, закручені у 2,0-4,0 оберти.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружних сходів і формування високопродуктивного травостою поле повинно бути очищене від багаторічних бур'янів (гербіцид Раундап) та вирівняне з осені. Передпосівний обробіток ґрунту найкраще проводити боронами Радченко. Сівба з ранньої весни до 15 серпня. Глибина загортання насіння 2-3 см. Обов'язкове післяпосівне коткування гладкими або кільчасто-зубчастими котками (кільчасто-шпорові котки непридатні). Для знищення однорічних дводольних і злакових бур'янів по сходах у фазі 1-3 трійчастих листочків застосовують гербіцид Півот (1,0 л/га). Фуражні посіви закладають суцільним способом, з нормою висіву 10-20 кг/га, а насінневі широкорядним (міжряддя 70 см), з нормою висіву 2,0-2,5 кг/га і наступним формуванням густоти 150-250 тис. рослин/га. Хімічні засоби захисту рослин від шкідників на насінневих посівах потрібно застосовувати до початку цвітіння та у фазу зелених бобів. Кращий спосіб збирання насінневих посівів – пряме комбайнування з попереднім штучним підсушуванням травостою десикантом Реглон Супер у дозі 3-4 л/га.

РОСИНКА

У Реєстрі сортів рослин України з 2007 року, для вирощування у степовій та лісостеповій зоні.

Автори: М.М. Терещенко, М.М. Лутоніна, М.А. Голуб.

Господарські та біологічні характеристики:

* Інтенсивного типу, з високою урожайністю сухої речовини та насіння. Відрізняється виключною посухостійкістю. В умовах жорстокої посухи, на відміну від інших сортів, формує повноцінний травостій.

* За 4 роки конкурсного сортовипробування середня урожайність сухої речовини склала 54,7 ц/га, насіння 2,58 ц/га, що перевищувало стандарт відповідно на 7,9 ц/га (16,9%) та 0,42 ц/га (19,4%). Головною особливістю сорту є дуже висока посухостійкість (9 балів) та зимостійкість (9 балів).

* Висока стійкість до бурої плямистості і коренової гнилі. Ураження рослин не перевищує 5-10%.

* Ранньостиглий. Від весняного відростання до дозрівання насіння 116-120 днів. Добре відростає навесні та після скошування.

* Облистяність висока – 48,7-53,2%.

* Вміст білка у листостебловій масі 16,8-18,1% у перерахунку на суху речовину.

Апробаційні ознаки: люцерна мінлива (*Medicago varia Mart.*). Куц напівпрямостоячий, куцистість середня, висота рослин на початку цвітіння першого укосу 94-113 см. Суцвіття головчата китиця, середньої довжини (3-4 см). Характерним є наявність рослин з квітками темно-пурпурового кольору. У більшості рослин забарвлення квіток фіолетове, світло-фіолетове, бузкове, блакитне.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружних сходів і формування високопродуктивного травостою поле повинно бути очищене від багаторічних бур'янів (Раундап) і вирівняне з осені. Сівба – з ранньої весни до 15 серпня. Глибина загортання насіння 2-3 см. Обов'язкове післяпосівне коткування гладкими або кільчато-зубчастими котками (кільчато-шпорові котки непридатні). Для знищення однорічних дводольних і злакових бур'янів по сходах у фазі 1-3 трійчастих листочків застосовують гербіцид Півот (1,0 л/га). Фуражні посіви закладають суцільним способом (норма висіву 10-20 кг/га). Насіннєві – широкорядним (міжряддя 70 см) з нормою висіву 2,0-2,5 кг/га, з наступним формуванням густоти 150-250 тис. рослин/га. Хімічні засоби захисту від шкідників на насіннєвих посівах потрібно застосовувати до початку цвітіння та у фазу зелених бобів. Кращий спосіб збирання насіннєвих посівів – пряме комбайнування з попереднім штучним підсушуванням травостою десикантом Реглон Супер у дозі 3-4 л/га.

ЕСПАРЦЕТ

БЛИСК

У реєстрі сортів рослин України з 2006 року, для вирощування в умовах Степу .

Автори: М.М. Терещенко, М.М. Лутоніна, М.А. Голуб.

Господарські та біологічні характеристики:

* Сорт інтенсивного типу, з високою урожайністю зеленої маси, сіна та насіння. В середньому за рік з трьох циклів конкурсного сортовипробування (6 років) перевищив стандарт (сорт Южноукраїнський) по урожаю зеленої маси на 53,7 ц/га (27,8%), сіна 15,3 ц/га і насіння на 1,42 ц/га (13,0%).

* Зимостійкість і посухостійкість високі – 9 балів.

* Стійкість до кореневої гнилі середня.

* Сорт середньостиглий, одноукісний. У вологі роки після першого укусу формує добру отаву.

* Можливе успішне вирощування на одному місці протягом трьох років.

* Сорт має підвищений збір білка з одиниці площі. Перевага над стандартом по цьому показнику складає 2,43 ц/га (39,6%).

Апробаційні ознаки: еспарцет закавказький – *Onobrychis transcaucasica* Grossh. Рослина висока, пряма, розгалуження слабке. Листок довгий, широкий, еліптичний. Суцвіття циліндрична китиця з дещо звуженою основою та притупленою верхівкою на початку цвітіння, майже рівномірної ширини по всій довжині. Китиця нещільна, з одночасно розкритими 3-4 квітками. Перед розкриттям квітки розташовані під гострим кутом до осі китиці, а після розпускання відгинаються під прямим кутом. Боби середнього розміру, з короткими зубчиками.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружніх сходів і високопродуктивного травостою поле слід очищувати від багаторічних бур'янів (Раундап) і вирівнювати з осені. Передпосівний обробіток ґрунту краще проводити бородами Радченко. Сівба з ранньої весни до 15 серпня. Глибина загортання насіння 2-3 см. Обов'язкове післяпосівне коткування гладкими або кільчасто-зубчастими котками (кільчасто-шпорові котки непридатні). Для знищення однорічних дводольних і злакових бур'янів по сходах у фазі 2-5 трійчастих листочків застосовують гербіцид Півот (1,0 л/га). Фуражні посіви закладають суцільним способом з нормою висіву 4-5 млн. шт./га схожого насіння (80-100 кг/га). Насінневі посіви також суцільним способом, але з висівом 2,5-3,0 млн. шт./га (50-60 кг/га). До скошування фуражних посівів приступають в кінці бутонізації. Насінневі посіви збирають роздільним способом. Скошування насінневих посівів потрібно починати при побурінні близько 50% бобів і проводити тільки у ранішні або нічні години, коли травостій вологий для запобігання осипанню насіння.

АДАМ

У реєстрі сортів рослин України з 2007 року, для вирощування в умовах Степу і Лісостепу.

Автори: М.М. Терещенко, М.М. Лутоніна, М.А. Голуб.

Господарські та біологічні характеристики:

* Інтенсивного типу, з високою урожайністю зеленої та сухої маси і доброю насінневою продуктивністю. В середньому за рік за 2 цикли конкурсного сортовипробування (4 роки) перевищив стандарт (сорт Южноукраїнський) по урожаю зеленої маси на 39,1 ц/га (21,3%), сіна 16,0 ц/га (35,9%), насіння 0,45 ц/га (5,1%).

* Посухостійкість і зимостійкість високі – 9 балів.

* Стійкість до кореневої гнилі від середньої до високої.

* Середньостиглий, ярого типу розвитку, двоукісний. В умовах суходілу при достатньому вологозабезпеченні формує два повноцінні укуси.

* Можливе вирощування на одному місці до трьох років.

* Сорт має високий збір білка з одиниці площі і перевершує за цією ознакою стандарт на 1,56 ц/га (26,5%).

Апробаційні ознаки: еспарцет закавказький – *Onobrychis transcaucasica* Grossh. Рослина висока, пряма, розгалуження слабке. Листок довгий, широкий, еліптичний. Суцвіття циліндрична китиця з дещо звуженою основою та притупленою верхівкою на початку цвітіння, майже рівномірної ширини по всій довжині. Китиця нещільна, з одночасно розкритими 3-4 квітками. Перед розкриттям квітки розташовані під гострим кутом до осі китиці, а після розпускання відгинаються під прямим кутом. Боби середнього розміру, з короткими зубчиками.

Агротехнічні вимоги: для дружних сходів і формування високопродуктивного травостою поле слід очистити від багаторічних бур'янів (Раундап) і вирівняти з осені. Передпосівний обробіток ґрунту краще проводити боронами Радченко. Сівба з ранньої весни до 15 серпня. Глибина загортання насіння 2-3 см. Обов'язкове післяпосівне коткування гладкими або кільчасто-зубчастими котками (кільчасто-шпорові котки непридатні). Для знищення однорічних дводольних і злакових бур'янів по сходах у фазі 2-5 трійчастих листочків застосовують гербіцид Півот (1,0 л/га). Фуражні посіви закладають суцільним способом з висівом 4-5 млн. шт./га схожого насіння (80-100 кг/га). Насіннєві посіви також суцільним способом, але з нормою висіву 2,5-3,0 млн. шт./га (50-60 кг/га). Скошування фуражних посівів розпочинають в кінці бутонізації. Насіннєві посіви збирають роздільним способом. Скошування насіннєвих посівів потрібно починати при побурінні близько 50% бобів і проводити тільки у ранішні або нічні години, коли травостій вологий, для запобігання осипанню насіння.

КАТАЛОГ

сортів
зернових, зернобобових, олійних,
кормових культур
Селекційно-генетичного інституту

пшениця
тритикале
ячмінь
кукурудза
сорго, сориз
соняшник
соя, нут, горох
люцерна,
еспарцет

**СЕЛЕКЦІЙНО-ГЕНЕТИЧНИЙ ІНСТИТУТ ПРОПОНУЄ
ВИСОКОЯКІСНЕ НАСІННЯ ВИЩИХ РЕПРОДУКЦІЙ
ВЛАСНИХ СОРТІВ ТА ГІБРИДІВ**

**РЕАЛІЗАЦІЮ НАСІННЯ ПРОВОДИТЬ ЗАТ “СЕЛЕНА”
Тел./факс: (0482) 37-23-08, 37-23-81, 39-54-05.**

E-mail: selena-odessa@ukr.net

